İSLÂM DİNİ

İSMET ÇALAPKULU

web adresi: www.ismetcalapkulu.com

e-posta : bilgi@ismetcalapkulu.com

İSLÂM DİNİ

BU KİTAP, KÜTÜPHANENİZE HEDİYE

OLARAK GÖNDERİLMİŞTİR

(BU KİTAP, YALNIZ 500 ADET ÜRETİLİP

BEDELSİZ OLARAK DAĞITILMIŞTIR.)

ÖNSÖZ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adı ile…

Âlemlere rahmet olarak gönderilen hidayet güneşimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'e O'nun âline ve ashabına, yolundan hiç ayrılmadan gidenlere, diğer bütün peygamberlere salât ve selâm olsun.

İnsanların yaratılışının asıl gayesi Allah'ı tanımak ve O'na ibadet etmektir. İnsan bu yönüyle bütün canlılardan daha üstün ve şerefli bir varlıktır. Bu üstünlük ancak Allah'a iman ve

ibadet etmekle gerçekleşir. Her Müslüman'ın mutlaka kendisine farz olan bilgileri doğru bir şekilde öğrenmesi ve uygulaması gerekir. Ancak o zaman şüphelerden arınmış sağlam bir imana sahip olabilir. Bu bilgiler ise doğru fıkıh âlimlerinin eserlerinden alınmalıdır.

Bu kitabımız çeşitli ve güvenilir kaynak eserlerden faydalanmak suretiyle hazırlanmıştır. Hanefî mezhebinin görüşlerine uygun olarak yazılmıştır. Bazı konularda diğer mezheplerin görüşlerine de yer verilmiştir. Ayrıca herkesin rahatça anlayabileceği kolay bir yazı dili kullanılmıştır. İslâm dininin temel esasları kısa ve özet olarak ele alınmıştır.

Kitabımızın bütün Müslümanlara faydalı olmasını eşi ve benzeri olmayan yüce Allah'tan dilerim.

İsmet ÇALAPKULU

BİRİNCİ BÖLÜM

İMAN

DİN

Din; Allah'ın seçtiği, Peygamberleri aracılığı ile insanlara bildirdiği ilahî bir kanun ve değişmeyen yüce nizamdır. Bildirilen bütün emirler insanın dünya ve ahiret mutluluğu içindir. İlk Peygamber Hz. Âdem (A.S.) ile en son Peygamber Hz. Muhammed (S.A.V.) olmak üzere gönderilen bütün peygamberlerin ortak mesajı tevhit dini üzerinedir.

Tüm Peygamberlerin tebliğ ettikleri dinlerde (Allah'a, meleklere, kitaplara, Peygamberlere, ahiret gününe ve hayırla şerrin Allah'ın takdiri ile olduğuna) dair iman inancı vardır. Bütün dinlerde değişmeyen itikat budur. Zaman,

mekân ve ihtiyaca göre değişen sadece ibadet ve muamelattır. İman esasları ise hiçbir zaman değişmemiştir.

DİNLERİN ÇEŞİTLERİ

1) HAK DİNİ: Allah (C.C.) tarafından gönderilen ve hiç tahrif edilmeyen dindir. Hz. Muhammed (S.A.V.)'in tebliğ ettiği en son din, İslâm'dır.

2) MUHARREF DİNLER: Allah (C.C.) tarafından gönderilen, fakat sonradan insanlar tarafından tahrif edilen, değiştirilen dinlerdir. (Yahudilik ve Hıristiyanlık gibi.)

3) BATIL DİNLER: İnsanlar tarafından uydurulan tevhit esaslarına dayanmayan dinlerdir. (Mecusilik gibi.)

YAHUDİLİK: Allah (C.C.) tarafından Hz. Musa (A.S.) aracılığı ile gönderdiği dine Yahudilik denir. Hz. Musa (A.S.)'a verilen kutsal kitap ise Tevrat'tır. Bu kutsal kitap orijinal şekliyle tam olarak muhafaza edilememiştir. Yahudi din adamları olan Hahamlar tarafından Tevrat tahrif edilmiştir. Tevrat'a bazı ekleme ve

çıkarmalar yapılmıştır. Yahudi ırkının üstün olduğu bütün insanların onlara hizmet için yaratıldığı bildirilmiştir. Yahudiler sadece İsrailoğullarından gelen peygamberleri kabul ederler. Bunun dışında kalan diğer peygamberleri inkâr ederler. Ayrıca Tevrat dışındaki diğer kutsal kitapları da kabul etmezler.

HIRİSTİYANLIK: Hz. İsa (A.S.)'ın getirdiği dine Hıristiyanlık denir. Kutsal kitapları da İncil'dir. Hz. İsa (A.S.)'dan sonra din adamları olan Papazlar İncil'de çeşitli değişiklikler yapmışlardır. Böylelikle birbirini tutmayan çelişkili İncil'lerin ortaya çıkmasına sebep olmuşlardır. Hıristiyanlıkta bilindiği gibi teslis, üçleme vardır. Baba (Allah), Oğul (Hz. İsa) ve Kutsal Ruh (Cebrail) inancı hâkimdir. Buna göre Hz. İsa (A.S.)'ın tanrı olduğu fikri benimsenmiştir. Bu da İslâm'ın tevhit inancına aykırı düşmektedir.

Hıristiyanlık dinine göre doğan her çocuk günahkâr olarak doğar ve günahtan arındırmak

için vaftiz yapılır. Günah işleyen yetişkinler ise, din adamları olan Papazların huzuruna giderek yapmış oldukları günahları itiraf etmek suretiyle, günah çıkarırlar. Ayrıca Papazların aforoz etme, cennetten kovma gibi yetkileri vardır. Bu görüşler tamamen İslâm dinine ve tevhit inancına aykırı düşmektedir.

İSLÂM: Allah (C.C.) tarafından Hz. Muhammed (S.A.V.) aracılığı ile gönderilen en son din İslâm dinidir. Tahrif edilmeyen bütün semavi dinlerin adı İslâm'dır. Hz. Muhammed (S.A.V.)'in tebliğ ettiği kutsal kitap ise Kur'an-ı Kerim'dir. Bu kutsal kitap asla tahrif ve değişikliğe uğramamıştır. Allah (C.C.), Kur'an-ı Kerim'i kendi koruması altına almıştır. Onun için kıyamete kadar hiç kimse tarafından asla değiştirilemeyeceği kesin olarak bildirilmiştir.

Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Allah katında din, şüphesiz İslâm'dır."

(Al-i İmran Suresi, 19)

Ayrıca batıl dinlerin, İslâm dışında kalan bütün dinlerin Allah (C.C.) katında hiçbir değeri

olmadığını açıkça bildirmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Kim İslâm'dan başka bir din ararsa ondan asla kabul edilmeyecektir. O, ahirette de zarara uğrayanlardandır"

(Al-i İmran Suresi, 85)

İMAN

İmanın sözlük anlamı tereddütsüz kesin bir şekilde inanmaktır. Allah'ın, Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.) aracılığı ile bize bildirdiği şeylerin hepsine inanmaktır. Bu da kalp ile tasdik, dil ile ikrardır.

İman iki kısma ayrılır:

İcmali (Topluca) İman

Tafsili (Ayrıntılı) İman

İCMALİ İMAN:

Dinde inanılması gereken şeyleri hiç ayırmadan topluca inanmaktır. Kelime-i Tevhit: Lâ ilâhe illallah Muhammed'ün Resûlullah Allah'tan

başka ilah yoktur. Muhammed O'nun elçisidir. Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in din adına tebliğ ettiği, bildirdiği şeylerin hepsine kesin bir şekilde inanmaktır.

TAFSİLİ İMAN:

İnanılması gereken şeylerin her birine ayrıntılı olarak iman etmektir.

Bu durumu üç şekilde inceleyebiliriz:

Birinci Şekil: Allah'a, Hz. Muhammed (S.A.V.)'in Allah'ın peygamberi olduğuna ve ahiret gününe yani öldükten sonra tekrar dirilmeye inanmak.

İkinci Şekil: Amentüde belirtilen Allah'a, Allah'ın meleklerine, Allah'ın kitaplarına, Allah'ın peygamberlerine, ahiret gününe kaza ve kadere inanmak.

Üçüncü Şekil: Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in tebliğ ettiği şeylerin hepsine iman etmektir. Peygamberimiz (S.A.V.)'in haber verdiği helâl, haram ve farzların hepsine kesin olarak inanmaktır.

İMAN VE İNKÂR BAKIMINDAN İNSANLAR

MÜMİN: Allah'a ve Hz. Muhammed (S.A.V.)'in Allah'ın kulu ve peygamberi olduğuna, getirdiği bütün haberlere kesin şekilde inanan kişiye mümin denir.

KÂFİR: Allah'ın varlığını, Hz. Muhammed (S.A.V.)'in peygamberliğini ve İslâm dinine göre inanılması gereken hususların tamamını veya bir kısmını inkâr eden kişiye kâfir denir.

MÜNAFIK: Allah'ın varlığına, Hz. Muhammed (S.A.V.)'in peygamberliğine, kalbi ile inanmadığı halde, dili ile inandığını söyleyen kişiye münafık denir. Mümin olanlar ebedi cennette, kâfir ve münafıklar ise dinin temel esaslarına inanmadıkları için cehennemde kalacaklardır.

İmanın Şartları: İmanın şartları altıdır:

1. Allah'ın varlığına ve birliğine,
2. Allah'ın meleklerine,
3. Allah'ın kitaplarına,

4. Allah'ın peygamberlerine,
5. Ahiret gününe,
6. Kadere, iyilik ve kötülüğün Allah'ın yaratması ile olduğuna… inanmaktır.

Kur'an-ı Kerim'de imanın şartları çeşitli ayetlerde ayrı ayrı geçmektedir. İmanın şartları toplu bir şekilde Cibril hadisinde şöyle geçmektedir.

"Bir gün Peygamberimiz (S.A.V.) sahabelerle birlikte oturmakta iken, kimsenin tanımadığı üstü başı tertemiz bir şahıs gelip yanlarında oturdu. Adam Peygamberimiz (S.A.V.)'e:

- Soru sorabilir miyim? Dedi. Peygamberimiz (S.A.V.):

- Sor diye cevap verdi.

- İslâm nedir? Diye sordu.

- Allah'tan başka ilah olmadığına, benim de O'nun peygamberi olduğuma inanmak, namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek, hacca gitmektir. Dedi. Adam Peygamberimiz

(S.A.V.)'in bu söylediklerini tasdik etti. Sahabeler bu adama hayret ettiler. Hem soruyor hem de söylenenleri tasdik ediyor dediler Adam Peygamberimiz (S.A.V.)'e:

- İman nedir? Diye sordu.

- Allah'a, meleklerine, Peygamberlerine, kitaplarına, ahiret gününe, kadere, hayır ve şerrin Allah'tan olduğuna iman etmendir, dedi. Adam Peygamberimiz (S.A.V.)'in dediklerini tasdik etti. Diğer başka sorularda sordu. Peygamberimiz (S.A.V.) onlara da cevap verdi. Daha sonra adam gitti. Peygamberimiz (S.A.V.):

- Gelen şahıs Cibril idi. Size dininizi öğretmek için geldi" buyurdu.

Muslim, İbn Mace, Ebu Davut, Tirmizi rivayetlerinde bu hadis geçmektedir. Amentüde yer alan imanın toplu şekli bu Cibril hadisinden alınmıştır.

ALLAH’A İMAN

Allah’a iman esası bütün ilâhi dinlerin hepsinde mevcuttur. İmanın ilk ve en önemli şartı budur. Allah (C.C.) ismi, ibadet edilen varlığın (mâbudun) adıdır. Tevhit inancına göre, Allah (C.C.) zatında fiillerinde bir olup, eşi ve benzeri asla yoktur. Bu güne kadar Allah (C.C.) ismi hiçbir varlığa verilmemiştir. Kur’an-ı Kerim’de ihlâs suresinde Allah (C.C.)’ın sıfatları en güzel şekilde açıklanmıştır:

“De ki: O Allah birdir.

O Allah’tır, Sameddir; her şey ona muhtaçtır. O ise hiçbir şeye muhtaç değildir.

Doğurmamış ve doğrulmamıştır.

Hiçbir şey de O’nun dengi değildir.”

(İhlâs Suresi, 1-4)

Allah (C.C.) kendi kendine var olmuştur. Yani varlığı bir başkasına bağlı değildir. Onun için Allah (C.C.)'ın varlığı sonsuza kadar devam edecektir.

Şayet birden fazla tanrı olsaydı, yer ve göklere ait mükemmel düzen alt üst olup bozulurdu. Bu konuda Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Eğer yerde ve gökte Allah'tan başka tanrılar bulunsaydı yer ve gök kesinlikle bozulup gitmişti."

(Enbiya Suresi, 21/22)

ALLAH'IN SIFATLARI

Allah (C.C.)'ın bütün sıfatları ezeli ve ebedidir. İnsanoğlu yaratıldığından beri hep Allah'ın varlığını düşünmüştür. Allah'ın zatını ise hiç kimse kendi aklı ile idrak edemez. Ancak O'nun sıfatları üzerinde düşünüp tefekkür edebilir. Allah (C.C.) sonradan yaratılmış olduğu varlıkların hiçbirine benzemez. Kendine has özel sıfatları vardır. Ezeli ve ebedidir.

Allah (C.C.)'ın sıfatları iki kısma ayrılır. Zati Sıfatlar ve Subuti Sıfatlar.

ZATİ SIFATLAR

1. VÜCUD: Var olmak demektir. Bunun zıddı ise yok olmaktır. Allah'ın varlığı mevcut olan zatının gereğidir. Hiçbir şeyin varlığına asla muhtaç değildir. Allah (C.C.) olmasaydı, âlemde hiçbir şey meydana gelmezdi. Varlıları yoktan yaratan sadece O'dur. Hiçbir varlık yoktan bir şeyi meydana getiremez. Allah'ın yok olduğunu iddia etmek ise, sonradan yaratılan bütün varlıkların hepsini birden inkâr etmek anlamına gelir.
2. KIDEM: Allah'ın varlığının ezeli olmasıdır. Varlığının bir başlangıcı yoktur. Yok olduğu bir an bile düşünülemez. Çünkü zamanı da Allah (C.C.) sonradan yaratmıştır. Onun için Allah (C.C.) zaman ve mekân kayıtlarının hiçbirine bağlı değildir. Kadim ve ezelidir.
3. BEKA: Allah'ın varlığının bir sonu yoktur. Bekanın zıddı yok olmaktır. Varlığının bir

başlangıcı olmadığı gibi sonu da yoktur.

4. VAHDANİYET: Allah'ın bir olmasıdır. Bütün bozulmamış ilâhi dinlerde bu tevhit inancı hâkimdir. Şayet tevhit inancı yoksa Allah'a imanda yoktur. Allah (C.C.), her şeye hâkim tek varlıktır.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

"De ki: Allah Birdir."

(İhlâs Suresi, 1)

5. MUHALEFET ÜN LİL HAVADİS: Allah (C.C.) sonradan yaratılanların hiçbirine benzemez. Zihnimize ve hayalimize gelen hiçbir suret gibi değildir. Çünkü bizim düşündüklerimizin hepsi sonradan yaratılan noksan sıfatlı varlıklardır. Allah'ın varlığı ise, her türlü noksan sıfatlardan münezzehtir.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

"O'nun misli gibi hiçbir şey yoktur."

(Şura Suresi, 11)

6. KIYAM BİNEFSİHİ: Allah (C.C.) zatı ile kaimdir. Hiçbir şeye muhtaç değildir. Her

şeyi yoktan yaratan O'dur.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor:

"O Sameddir. Başkasına ihtiyaç duymayandır. Her şey O'na muhtaçtır."

(İhlâs Suresi, 2)

SUBUTİ SIFATLAR

1. HAYAT: Diri olmak demektir. Dirinin zıddı ise ölüdür. Sonradan yaratılan varlıkların hepsinin diriliği gelip geçicidir. Allah (C.C.)'ın diriliği ise ezeli ve ebedidir. Allah'ın hayat sıfatı olmadan ilim, basar, kudret ve kelam gibi diğer sıfatlarının hiçbir anlamı kalmaz. Ölü olan bir varlığın bu sıfatlara sahip olması da mümkün değildir. Bütün canlılar doğar yaşar ve nihayet ölürler. Fakat Allah (C.C.) sonsuz hayat sahibidir.

2. İLİM: Bilmek demektir. Zıddı ise bilgisizliktir. Allah (C.C.) her şeyi, geçmişi, geleceği, açığı, gizliyi, uzağı ve yakını bilir. Hatta insanoğlunun gönlünden geçirdiği en gizli şeyleri dahi bilir. O'nun ilmi ezeli ve ebedidir.

Hiçbir vasıtaya ihtiyacı yoktur. Âlemde bulunan hiçbir şey O'nun ilimi dışında olamaz.

3. SEMİ: İşitmek demektir. Arada hiçbir vasıta olmadan, insanoğlunun gönlünden yaptığı duayı işitir. Uzaklık ve yakınlık O'nun işitmesine asla engel teşkil etmez. Çünkü zaman ve mekâna bağlı olmadan her şeyi işitir.
4. BASAR: Görmek demektir. Allah (C.C.) her şeyi görür. O'nun görme alanı dışında hiç bir şey kalmaz. Açık, gizli, aydınlık ve karanlıkta olan her zerreyi görür. Kur'an'ın birçok ayetinde açıkça işitici ve görücü olduğu bildirilmektedir.
5. İRADE: Dilemek, istemek demektir. Yeryüzünde meydana gelen ve daha sonra gelecek olan her şey Allah (C.C.)'ın dilemesiyle olmuş ve olacaktır. O'nun iradesi dışında hiçbir şey asla gerçekleşmez.
6. KUDRET: Güç ve kudret demektir. Zıddı ise acizliktir. Allah (C.C.), aciz olmaktan

münezzehtir. Sonsuz güç ve kudrete sahiptir. Dilediğini yaratır, dilediğini yok eder. Yaptıklarından hiçbir varlığa hesap vermek mecburiyetinde değildir. Kudreti dışında da hiçbir şey olmaz. Kudreti ezeli ve ebedidir. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde, Allah (C.C.) kudret sıfatından bahsetmektedir. Ve her şeye kadir olduğunu açıkça bildirmektedir.

7. KELAM: Söylemek demektir. Peygamberlere, kutsal kitaplar ve sahifeler bu kelam sıfatıyla indirilmiştir. Allah (C.C.), Hz. Musa (A.S.) ile konuştuğunu Kur'an-ı Kerim'de bildirmektedir. İnsanlara verdiği ilhamlarda yine kelam sıfatıyladır. Allah'ın kelamı ses ve harf olmadan gerçekleşmektedir.
8. TEKVİN: Yaratmak demektir. Allah (C.C.) dilediğini yaratır, dilediğini yok eder. Yeryüzünde meydana gelen bütün fiiller, yaratmak, diriltmek, öldürmek, yaşatmak, beslemek hep bu tekvin sıfatının tecellisidir.

MELEKLERE İMAN

Melekler ruhani ve nurani varlıklardır. Gözle görülmezler. Bizim görme kabiliyetimiz melekleri algılayabilecek bir şekilde yaratılmamıştır. Melekler için yemek, içmek, uyumak, erkeklik ve dişilik söz konusu değildir. Allah (C.C.) tarafından verilen bütün emirleri eksiksiz bir şekilde yerine getirirler. Asla günah işlemezler. Böyle bir iradeleri yoktur. Sayılarını da ancak Allah (C.C.) bilir. Melekler çok güçlü ve süratli bir şekilde hareket edebilme kabiliyetine sahiptirler. Anında istedikleri yere gitmektedirler. Ayrıca çeşitli suret ve şekillere girebilirler.

Peygamberler, melekleri görmüşler ve onların varlıkları hakkında insanlara bilgi vermişlerdir. Kur'an-ı Kerim ve diğer bütün semavi kitaplar meleklerden bahsetmektedir. Onun için melekler asla inkâr edilemez. İnkâr edenler ise küfre girer.

Kur'an-ı Kerim'de meleklerden bahseden birçok ayet vardır:

"Hepsi Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı."

(Bakara Suresi, 285)

"Allah kendilerine ne emir etti ise, ona isyan etmezler ve emredildikleri şeyi yaparlar"

(Tahrim Suresi, 6)

Allah'a imandan sonra hemen meleklere iman etmek gelmektedir. Yani imanın ikinci esasıdır. Melekler Allah'tan aldıkları ilahi vahyi peygamberlere getirirler. Allah (C.C.) ile peygamberler arasında adeta bir elçilik görevi yaparlar. Bütün kutsal kitaplar ve peygamberlere verilen sayfalar bu şekilde indirilmiştir. Sonuç itibarıyla kitaplara ve

peygamberlere inanmak, ancak melekleri kabul etmek suretiyle olur. Bunun içinde Allah'a imandan sonra meleklere iman etmek zikredilmiştir.

MELEKLER VE GÖREVLERİ

Meleklerin en büyükleri Cebrail, Mikail, İsrafil ve Azrail'dir.

CEBRAİL (A.S.): Allah (C.C.) ile peygamberleri arasında elçilik görevi yapar ve peygamberlere vahiy getirir. Semavi kitapların hepsini, peygamberlere getiren Cebrail (A.S.)'dır.

MİKAİL (A.S.): Allah'ın iradesine uygun bir şekilde bulut, rüzgâr, yağmur rızıklarla ilgili bütün işleri yapmakla görevli rızık ve rahmet meleğidir.

İSRAFİL (A.S.): Sûra üflemekle görevli melektir. İki kez sûra üfleyecektir. Birincisinde kıyamet kopacak, ikincisinde ise bütün canlılar yeniden dirilecektir.

AZRAİL (A.S.): Eceli gelen canlıların ruhlarını almakla görevli olan melektir. Kur'an'da adı

ölüm meleği (Melekü'l-Mevt) olarak geçmektedir.

KİRAMEN KÂTİBİN: Bunlar iki melektir. Biri insanın sağında, diğeri ise solunda bulunur. Sağdaki melek yapılan iyi işleri, soldaki ise kötü işleri yazar. Bunlara yazıcı meleklerde denir. İnsanın her an yaptığı zerre miktarı olsa da iyilik veya kötülüğü yazarlar. Böylelikle her yaşayan insan için bir (amel defteri) hazırlanır. Ve herkes kıyamet günü kendi işlediği amel defterini okur.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmuştur:

"Oysa yaptıklarınızı bilen, değerli yazıcılar sizi gözetmektedirler."

(İnfitar Suresi, 10-12)

"İki melek (insanın) sağında ve solunda oturarak yaptıklarınızı yazmaktadırlar. İnsan hiçbir söz söylemez ki yanında gözetleyen yazmaya hazır bir melek bulunmasın."

(Kaf Suresi, 17-18)

MÜNKER VE NEKİR: Öldükten sonra insanları,

kabirde sorguya çekmekle görevli meleklerdir. Rabbin kim? Peygamberin kim? Kitabın ne? Diye sorular soracaklardır. Bu sorulara cevap veren müminlerin kabri genişler, nurlanır ve cennet bahçesinden bir bahçeye dönüşür.

Bundan başka çok sayıda yaratılan melekler vardır. Her melek ayrı bir görev için yaratılmıştır. Cennetteki ve cehennemdeki işleri yürütmekle görevli çok sayıda melek vardır. Cennet meleklerinin başkanı Rıdvan, cehennem meleklerinin başkanı ise Malik'tir. Arşı taşıyan meleklere, Hamele-i Arş melekleri denir. Ayrıca, Allah'a ibadet ve tesbih etmekle görevli meleklerde vardır. Yine müminlere yardım etmek, kâfirleri helâk etmekle görevli meleklerde mevcuttur. Bedir Savaşında da müminlere bir kısım melekler yardım etmiştir. Allah'ın emirlerine isyan eden Lût, Salih ve Ad kavimleri de gönderilen melekler vasıtasıyla helâk edilmişlerdir.

Peygamberler bütün meleklerden daha üstündür. Müminler ise büyük meleklerin

dışında kalan diğer meleklerden değerlidir. Büyük melekler Cebrail, Mikail, İsrafil ve Azrail peygamber olmayan insanlardan daha üst derecededir. Diğer melekler ise kâfir, müşrik ve münafıklardan daha üstündür.

İnsan en şerefli mahlûktur ve Allah'ın yeryüzündeki halifesidir. Allah (C.C.) meleklere Hz. Âdem (A.S.)'a secde etmelerini emretmiştir ve melekler secde etmiştir. Melekler Allah'ın emirlerine asla isyan edip karşı gelmezler. Böyle bir irade onlara verilmemiştir. Hâlbuki insan iradesiyle iyilik veya kötülük yapabilmektedir. Onun için Allah'a iman eden müminler meleklerden daha üstündür.

CİN: Cinler ruhani ve gizli varlılardır. Semavi dinlerin hepsi cin kavramından bahsetmektedir. Cinler dumansız ateşten yaratılmıştır. Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde cinlerden bahsetmektedir. Ayrıca Kur'an'da özel olarak adı geçen Cin Suresi vardır. Bu surede cinlerin Kur'an-ı Kerim dinledikleri anlatılmaktadır. Cinler aynı insanlar gibi iman

etmekle yükümlü varlıklardır. Cinlerin bir kısmı Müslüman, çoğu ise kâfirdir.

Allah Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Ben cinleri ve insanları ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zariyat Suresi, 56)

Hz. Muhammed (S.A.V.) insanların ve cinlerin peygamberi olarak gönderilmiştir. Cinler bazen insanlara zarar verebilirler. Fakat Allah'ın izni olmadan hiç kimseye bir zarar veremezler.

ŞEYTAN: O da cinlerin cinsinden olup, görülmeyen varlıklardandır. Şeytan da ateşten yaratılmıştır. Şeytanların hepsi Allah'a isyan etmektedirler. İnsanları aldatıp doğru yoldan çıkarmakla meşgul olan kötü varlıklardır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Meleklere: Âdem'e secde edin! Demiştik. İblisten başka hepsi secde etmişti. O cinlerden idi. Rabbinin buyruğunun dışına çıktı."

(Kehf Suresi, 50)

Başka bir ayette:

"Çünkü şeytan sizin düşmanınızdır. Siz de onu bir düşman sayın. O, kendi taraftarlarını ancak ateş ehlinden olmaya çağırır."

(Fatır Suresi, 6)

Şeytanların hepsi insanlara daima kötülüğü telkin ederek düşmanlık yaparlar.

KİTAPLARA İMAN

İslam dininin üçüncü esası, Allah (C.C.) tarafından gönderilen kitaplara iman etmektir. Müslümanlar peygamberlere gönderilen ve tahrif edilmemiş ilahi kitaplara inanmak mecburiyetindedirler. Peygamberlere gönderilen dört büyük kutsal kitap vardır. Bunlar Tevrat, Zebur, İncil ve Kur'an-ı Kerim'dir. Gönderilen bu kutsal kitaplardan önce bazı peygamberlere sahifeler indirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim, gönderilen kitaplara inanmak gerektiğini, açık bir şekilde bildirilmiştir:

"Ey İman Edenler! Allah'a, Peygamberine, Peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman ediniz. Kim Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr ederse tam manasıyla

sapıtmıştır."

(Nisa Suresi, 136)

Gönderilen her peygambere mutlaka bir vahiy gelmiştir. Bu durum peygamber olmanın bir şartıdır. Bazı peygamberler daha önce indirilmiş olan ilahi kitaba tabi olmuştur. O kitabın hükümlerine göre amel etmiştir. Allah'ın ilahi kitaplardaki emirleri, insanoğlunun dünya ve ahiret mutluluğu içindir.

VAHYİN ÇEŞİTLERİ

SADIK RÜYALAR: Allah (C.C.) bir kısım emirlerini rüya yolu ile Peygamberlerine bildirmiştir. Hz. İbrahim (A.S.)'ın rüyasında oğlu Hz. İsmail (A.S.)'ı kurban etmesini görmesi gibi ya da Peygamberimiz (S.A.V.)'in rüyasında gördüklerinin aynen gerçekleşmiş olması da sadık rüyaya örnek gösterilebilir.

İLHAMLA VAHİY: Allah'ın arada hiçbir vasıta olmadan doğrudan doğruya kalbe ilhamla vahyetmesidir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder."

(Şura Suresi, 51)

Allah (C.C.) doğrudan doğruya perde arkasından veya bir melek vasıtasıyla vahiy göndermektedir. Peygamberimiz (S.A.V.)'e miracda arada hiçbir vasıta olmadan ilhamla vahiy verilmiştir.

PERDE ARKASINDAN KONUŞMA: Hz. Musa (A.S.)'a Tevrat bu şekilde gönderilmiştir. Allah'ı görmeden kelamını işitmiştir.

MELEK GÖNDERME VASITASIYLA: Allah (C.C.) vahiy meleği vasıtasıyla Peygamberlerine emirlerini göndermektedir. Vahiy ile görevli melek Cebrail (A.S.)'dır. Kur'an-ı Kerim'de canlı cansız varlıklara vahiy gönderildiği bildirilmektedir. Tabiatta meydana gelen ilahi kanunlar hep bu vahiy sayesinde işlemektedir. Kur'an-ı Kerim bal arısına da vahiy indirildiğinden bahsetmektedir. Bu vahiyle arıya bal yapma içgüdüsü verilmiştir. Hz. Musa

(A.S.) ile Hz. İsa (A.S.)'ın annelerine de vahiy gönderilmiştir.

İLAHİ KİTAPLAR

Allah (C.C.) tarafından peygamberlerine indirilen bütün kitaplara inanmak imanın bir gereğidir. Müminler, bu kitapların gönderildikleri zamanki tahrif edilmemiş şekline inanırlar.

Bir kısım Peygamberlere sahifeler gönderilmiştir:

Hz. Âdem (A.S.)'a 10 Sayfa,

Hz. Şit (A.S.)'a 50 Sayfa,

Hz. İdris (A.S.)'a 30 Sayfa,

Hz. İbrahim (A.S.)'a 10 Sayfa olmak üzere toplam 100 sayfa gönderilmiştir.

Dört Büyük Kitap ise:

Tevrat Hz. Musa (A.S.)'a,

Zebur Hz. Davut (A.S.)'a,

İncil Hz. İsa (A.S.)'a,

Kur'an-ı Kerim Hz. Muhammed (S.A.V.)'e gönderilmiştir.

TEVRAT: Hz. Musa (A.S.)'a indirilmiş, ilahi bir kitaptır. Allah'tan geldiği şekilde tam olarak korunamamıştır. Müminler Hz. Musa (A.S.)'a gönderilen Tevrat'ın orijinal yani tahrif edilmiş haline inanırlar. Tevrat'ın içinde Hz. Musa (A.S.)'ın vefatı ile ilgili bir bölüm yer almaktadır. Bu durum Tevrat'ın daha sonradan yazıldığının açık bir delilidir. Tevrat asırlar sonra (Azrâ) adında biri tarafından yazılmıştır. Eldeki mevcut Tevrat'lar birbirlerini asla tutmamaktadır. Tevrat'ın içine bir kısım peygamberler için çok çirkin ve haksız bazı iftiralar yazılmıştır. Bu yazılan iftiralar peygamberlik sıfatıyla asla bağdaşmaz.

Tevrat'ın kutsal kitap olduğu Kur'an-ı Kerim'de şöyle bildirilmiştir:

"Biz içinde doğruya rehberlik ve nur olduğu halde Tevrat'ı indirdik."

ZEBUR: Hz. Davut'a indirilmiş ilâhi bir kitaptır. Zebur Allah'a övgü, hikmetli sözler ve

ilahilerden ibarettir.

Kur'an-ı Kerim'de Zebur'la ilgili şöyle buyrulmuştur:

"Gerçekten biz Peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık ve Davud'a Zebur'u verdik."

(İsra Suresi, 55)

"And olsun ki, Tevrat'tan sonra Zebur'da da: Cennete benim Salih kullarım varis olacaktır."

(Enbiya Suresi,105)

Zebur, Tevrat'ın sonuna ilave edilmiştir.

İNCİL: Hz. İsa (A.S.)'a indirilmiş ilahi bir kitaptır. Hz. İsa (A.S.)'ya indirilmiş olan, tahrif edilmemiş ve değiştirilmemiş İncil kitabına inanmak imanın bir gereğidir. Bilindiği gibi asıl İncil korunamamıştır.

İlk asırlarda birbirini tutmayan yüzlerce İncil vardı. Bizans İmparatoru Konstantin 325 tarihinde İznik'te bir ilim heyeti, yaptığı çalışmalar sonucu sadece dört İncili kabul etti. Matta, Markoz, Luka, Yuhanna İncillerini seçti.

Ayrıca teslis üçleme inancı ile Hz. İsa (A.S.)'ın Tanrı olduğu kabul edildi. Bu görüş ise, İslam'ın tevhit inancına tamamen aykırıdır.

Bu dört İncil'in dışında Havarilerden Barnaba tarafından yazılan bir İncil daha vardır. Bu İncil kilise tarafından Hıristiyanlardan gizlenmektedir. Tevhit inancına uygundur ve Hz. Muhammed (S.A.V.)'ın geleceği bu İncil'de bildirilmiştir. Bu İncil Vatikan'da ve Paris'te bir prensin kütüphanesinde mevcuttur.

Yahudi ve Hıristiyanların ellerinde bulunan bu kutsal kitapların bir kısmı metinleri tahrif edilmiştir. Bir kısmı ise değiştirilmemiştir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bun konuda şöyle tavsiye de bulunmuştur:

"Ehl-i kitabı tasdik de etmeyin tekzip de. Biz Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e indirilene inandık deyin."

(Buhari)

En son gönderilen Kur'an-ı Kerim, diğer bütün ilahi kitapların hükümlerini ortadan kaldırmıştır.

KUR’AN: Allah (C.C.) tarafından Cebrail (A.S.) aracılığı ile Hz. Muhammed (S.A.V.)’e indirilen en son ilahi kitaptır. 23 Sene içinde ayet ayet sure sure indirilmiştir. Meydana gelen olaylara ihtiyaç ve sorulan sorulara cevap olarak gönderilmiştir. Dünya ve ahiret mutluluğu için, insanlığı karanlıktan aydınlığa sapıklıktan doğru yola ulaştıran sadece Kur’an-ı Kerim’dir. İnsanoğlu için adeta saf bir hayat kaynağıdır.

Kur’an-ı Kerim’in ifade ve üslubu muhteşemdir. Okunduğu zaman insanın ruhuna büyük etki yapan bir bilgi hazinesidir. Her okuyan insan Kur’an’dan kendi durumuna göre ayrı bir hisse alabilir, insanların bütün ihtiyaçlarına cevap verecek öyle bir güzelliktedir. Kur’an-ı Kerim semavi kitapların sonuncusu olduğu için mükemmel bir şekilde indirilmiştir. Her asra cevap verecek bir biçimde gelmiştir. O’nun getirdiği esaslar ve değerler evrenseldir ve kıyamete kadar devam edecektir. Çünkü bütün insanlara ve cinlere hitap etmektedir. Diğer semavi kitaplar, sadece o kavmin ihtiyaçlarına

cevap verecek şekilde indirilmiştir.

Kur'an-ı Kerim kıyamete kadar tek harfi bile değiştirilmeden kalacaktır. Bu durumu Allah (C.C.) şöyle bildirmiştir:

"Kur'an-ı biz indirdik ve muhakkak biz onun koruyucusuyuz"

(Hicr Suresi, 9)

Hz. Muhammed (S.A.V.) Kur'an indikçe hemen vahiy kâtiplerine yazdırırdı. Kırka yakın vahiy kâtibi vardı. Ayrıca inen bütün sureler ve ayetler sahabeler tarafından hemen ezberlenmek suretiyle korunurdu. Ramazan ayında, gelen tüm vahiyler Peygamberimiz (S.A.V.) tarafından Cebrail (A.S.)'ın huzurunda okunurdu. Buna mukabele denir. Peygamberimiz (S.A.V.) vefat ettiği sene, Ramazan ayında gelen bütün vahiyleri, Cebrail (A.S.)'ın huzurunda tekrar iki kere okumuştur.

Hz. Ebubekir (R.A.)'ın halifeliği döneminde, yapılan Yemame Savaşı'nda 70 Hafız şehit edilmişti. Bunun üzerine Kur'an-ı Kerim'in bir cilt halinde toplanması için vahiy kâtibi olan

Zeyd Bin Sabit başkanlığında bir komisyon kuruldu. Sahabelerin ellerinde bulunan Kur'an sayfaları alındı. Delillere dayanmak suretiyle eksiksiz bir şekilde toplandı. Ve bütün hafızlar tekrar toplanarak komisyonun huzurunda okundu. Böylelikle bugün elde mevcut bulunan Kur'an muhafaza altına alınmış oldu.

Hz. Osman (R.A.)'ın halifeliği döneminde elde bulunan bu ciltli Kur'an'dan beş nüsha daha yazıldı ve Müslümanların merkezi durumunda bulunan Mekke, Basra, Kûfe, Yemen ve Mısır şehirlerine gönderildi. Böylelikle Kur'an-ı Kerim bozulmadan ve tahrif edilmeden günümüze kadar geldi. Kıyamete kadar da hep böyle kalacaktır. Çünkü yüce Kur'an Allah (C.C.)'ın özel koruması altında ki kutsal bir kitaptır.

Kur'an-ı Kerim Allah'ın varlığını ve birliğini en güzel şekilde izah etmektedir. İbret almak için isyan eden geçmiş ümmetlerin feci akıbetlerinden bahsetmektedir. Ad, Semud, Kehf ve Fil vakasını anlatmaktadır. Gelecekten haber verdiği hadiseler de eksiksiz bir şekilde

çıkmaktadır. Kur'an-ı Kerim müspet ilimlerle de asla çatışmaz. Müspet ilimler ilerledikçe Kur'an-ın değeri daha fazla anlaşılmaktadır. Yeni yapılan bir kısım ilmî keşiflerin sonuçları, Kur'an-ı Kerim'de bildirilmiştir. Bu durum gerçek âlimleri hayrete düşürmektedir.

En büyük mucize olarak gönderilen Kur'an-ı Kerim, bütün insanların kıyamete kadar istifade edeceği emsalsiz bir kitaptır.

PEYGAMBERLERE İMAN

Allah (C.C.)'ın, emir ve yasaklarını insanlara tebliğ etmek üzere gönderdiği elçilere peygamber denir. Peygamberler Allah(C.C.) ile insanlar arasında elçilik görevini yaparlar. İslam dininin esaslarından biri peygamberlere inanmak, bütün ilâhi dinlerin değişmeyen iman şartlarından biridir. Peygamberlerin bazılarını kabul bazılarını inkâr etmek küfürdür.

Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki:

"Peygamberden hiç birinin arasını ayırt etmeyiniz."

(Bakara Suresi, 285)

Allah (C.C.) her millete ve topluluğa mutlaka bir peygamber göndermiştir. Ve gönderilen bu peygamberler insanların dünya ve ahiret saadetlerinin temini için çalışmışlardır. Peygamberler insanlara Allah'ın sıfatlarını, O'na nasıl ibadet edileceğini anlatmışlardır.

Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki:

"Her ümmetin bir peygamberi vardır. Peygamberleri onlara geldiğinde, artık aralarında hak ile hükmedilmiş olur ve hiçbir haksızlığa uğratılmazlar."

(Yunus Suresi, 47)

PEYGAMBERLERİN SIFATLARI

Peygamberler de diğer insanlar gibi yer, içer, çalışır, gezer, evlenip çoluk çocuk sahibi olurlar. Yine aynı şekilde hastalanır ve herkes gibi ecelleri gelince vefat ederler. Bu durum insanlardan farklı olmayan yönleridir. Peygamberlik çalışma ve gayretle olmaz. Tamamen Allah (C.C.)'ın bir vergisidir. Allah (C.C.) kimi lâyık görmüşse bu görevi ona vermiştir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Bu Allah'ın bir lütfudur. Onu dilediğine verir."

(Cuma Suresi, 4)

Peygamberlerin özel bazı sıfatları vardır.

SIDK: Doğru olmak demektir. Zıddı ise yalancılıktır. Peygamberler asla yalan söylemezler. Allah (C.C.) Kur'an peygamberlerin doğru sözlü olduklarını açıkça bildirmektedir.

EMANET: Güven demektir. Zıddı ise hıyanettir. Peygamberlerin emanete hıyanet etmeleri düşünülemez. Allah'tan almış oldukları emirlere bir ekleme, çıkarma, gizleme veya değiştirme yapmazlar. Bu konuda Kur'an'da şöyle buyrulur:

"Bir peygambere emanete hıyanet yakışmaz. Kim emanete hıyanet ederse, kıyamet günü hainlik ettiği şeyin günahı boynuna asılı gelir."

(Ali İmran, 161)

İSMET: Peygamberler her türlü günahtan korunmuşlardır. Peygamberlik verildikten

sonra bilerek asla günah işlemezler. Hata olarak kabul edilen bazı fiilleri işleyebilirler. Buna (zelle) denir. Peygamberler tamamen Allah'ın koruması altına alınmışlardır.

FETANET: Akıllı olmak demektir. Zıddı ise ahmaklıktır. Bütün peygamberler zeki ve üstün kabiliyete sahiptirler. Böyle olmasalar almış oldukları görevleri tam olarak ifa edemezlerdi.

TEBLİĞ: Peygamberler Allah (C.C.) tarafından almış oldukları emirleri eksiksiz bir şekilde insanlara tebliğ ederler. Tebliğin zıddı ise gizlemektir. Kur'an-ı Kerim peygamberlerin görevinin tebliğ olduğunu şöyle beyan eder:

"Sana ancak tebliğ etmek düşer. Hesap ise bize aittir."

(Rad Suresi, 40)

Peygamberler Allah'ın emirlerini insanlara açıklamakla görevlidirler. Mesela namazın nasıl kılınacağı, orucun nasıl tutulacağı, hangi mallardan ne miktarda zekât verileceği, hac farizasının nasıl ifa edileceğini ayrıntılarıyla izah ederler.

PEYGAMBERLERİN SAYISI

İlk Peygamber Hz. Âdem (A.S.), son Peygamber Hz. Muhammed (S.A.V.)'dır. İkisi arasında çok sayıda peygamber gelmiştir. Biz gönderilen bütün peygamberlerin hepsine inanırız. Kuvvetli bir rivayete göre peygamberlerin sayısının 124.000 olduğu bunlardan 315'inin ise, resul olarak geldiği bildirilmiştir. (Ahmed Bin Hanbel Müsned V,266) Diğer bir rivayete göre 224.000 bin kadardır. Ve peygamberlik Hz. Muhammed (S.A.V.) ile son bulmuştur.

Kur'an-ı Kerim'de:

"O peygamberin sonuncusudur."

(Ahzap Suresi, 40)

Hz. Muhammed (S.A.V.)'den sonra kim peygamberlik iddiasında bulunursa yalan söylemiş olur. Kur'an'da adı geçen peygamberler ise şunlardır:

1) Âdem (A.S.) 2) İdris (A.S.) 3) Nuh (A.S.) 4) Hûd (A.S.) 6) Salih (A.S.) 7) İbrahim (A.S.) 8)

İsmail (A.S.) 9) İshak (A.S.) 10) Yakup (A.S.) 11) Yusuf (A.S.) 12) Şuayb (A.S.) 13) Harun (A.S.) 14) Musa (A.S.) 15) Davud (A.S.) 16) Süleyman (A.S.) 17) Eyyüb (A.S.) 18) Zülkifl (A.S.) 19) Yunus (A.S.) 20) İlyas (A.S.) 21) Elyesa (A.S.) 22) Zekeriya (A.S.) 23) Yahya (A.S.) 24) İsa (A.S.) 25) Hz. Muhammed (S.A.V.)

Bunların dışında Kur'an'da Üzeyr (A.S.), Lokman (A.S.) ve Zülkarneyn (A.S.) da geçmektedir. Bunların peygamber olup olmadığı ihtilaflıdır.

PEYGAMBERLERİN DERECELERİ

Gönderilen bütün peygamberlerin hepsi istinasız vahiy almışlardır. Peygamberlerin kalplerine indirilen bu vahiylerin hepsi Allah (C.C.) tarafından özel koruma altına alınmıştır. O yüzden vahiyde her hangi bir yanılma söz konusu olamaz. İlham ise böyle değildir. Peygamber olmayan Salih kulların kalbine de bazen ilham gelebilir. Bu ilham ise koruma altına alınmamıştır. Onun için, yanılma payı olabilir.

Nebi; belli bir kavme gönderilen, önceki peygamberin kitabı ile amel eden peygambere denir.

Resul; kendisine müstakil din ve kitap verilen peygambere denir.

Bazı gönderilen peygamberler bütün hayatları boyunca çok büyük zorluklarla karşılaşmışlardır. Bu zorlukları aşmak için olağanüstü gayretler sarf etmişlerdir. Onun için bu peygamberlere Allah (C.C.) daha üstün dereceler vermiştir.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Peygamberlerin bir kısmını diğerlerinden üstün kıldık. Allah onlardan bir kısmı ile konuşmuş, bazılarını da derece derece yükseltmiştir."

(Bakara Suresi, 253)

Bu üstün özellikleri sebebiyle bunlara Ulü'l – Azm (Azim sahibi) peygamberler denir. Hz. Muhammed (S.A.V.), Hz. Nuh (A.S.), Hz.

İbrahim (A.S.), Hz. Musa (A.S.) ve Hz. İsa (A.S.) bunlardandır. Daha sonra sırasıyla resuller ve nebiler gelir.

MUCİZE

Peygamberlik iddiası delilsiz olmaz. Her gönderilen peygambere, iddiasını ispatlamak için mutlaka bir mucize verilmiştir. Çünkü peygamberlere inanmak, imanın bir şartıdır. Gönderilen peygamberleri inkâr etmek ise küfürdür. Peygamberler, insanların inkâr etmemesi için harikulade şeylerle desteklenmişlerdir. Peygamberlerin göstermiş oldukları olağanüstü hadiselere ise mucize denir. Mucize tabiat kanunlarına uygun olmayan normal insan tarafından asla yapılamayan davranıştır. Mucizeler peygamberlerin iddiasına tam uygun bir şekilde gerçekleşir. Allah’’ın izniyle, peygamberler her an mucize gösterebilirler. Bu mucizelerle bütün insanlara adeta inanmaları için meydan okumaları vardır. Çünkü başkaları bu işleri gerçekleştiremezler.

Bilindiği gibi Muhammed (S.A.V.) 'in en büyük ve ebedi mucizesi ise Kur'an-ı Kerim'in kendisidir.

Bunun dışında Kur'an-ı Kerim'de bir kısım peygamberlerin mucizeleri anlatılmıştır. Hz. İbrahim (A.S.)'ın ateşe atılmasına rağmen yanmaması, Hz. Musa (A.S.)'ın asasının yılan olması, sihirbazların sihirlerini iptal etmesi, asasını denize vurunca denizin yarılması, Hz. İsa (A.S.)'ın Allah'ın izniyle ölüleri diriltmesi, Hz. Süleyman (A.S.)'ın bir kuşla konuşması, Hz. Yakup (A.S.)'ın kör olan gözüne oğlu Hz. Yusuf (A.S.)'ın gömleğini sürmesiyle gözlerinin açılması, ayın ikiye ayrılması, Peygamberimiz (S.A.V.)'in bir gecede Mekke'den ve Kudüs'e ulaşması gibi daha pek çok mucize Kur'an'da zikredilmiştir.

Peygamberimiz (S.A.V.) Kur'an'da anlatılan bir kısım mucizeleri dışında üç yüzden fazla büyük mucize göstermiştir. Hz. Muhammed (S.A.V.) zaruret olmadıkça mucize göstermeye yanaşmamıştır. Bütün ömrü boyunca Allah'a

iman esasını yeryüzüne yerleştirmek için çalışmıştır. Peygamberimiz (S.A.V.)'in güzel ahlâkı ve örnek davranışları en az gösterilen mucizeler kadar etkili olmuştur.

Kerametler de mucizeler gibidir. O da olağanüstü bir durumdur. Kerameti peygamber olmayan Salih kullar gösterir.

AHİRET GÜNÜNE İMAN

İmanın beşinci esası, ahrete inanmaktır. Ahirete iman etmeyen kimse, Kur'an ayetlerini inkâr etmiş olur. Çünkü Kur'an'ın 110 ayrı yerinde ahiret günü zikredilmiştir.

Ahiret hayatı olmasaydı, bütün canlılar gayesiz ve boşuna yaratılmış olacaklardı. Hâlbuki insan asla başıboş olarak yaratılmamıştır. Dünyaya Allah'a ibadet ve O'nu tanımak için gönderilmiştir. İnsan, Allah'ın yeryüzündeki halifesidir, eşrefi mahlûkatıdır.

Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

"Sizi ancak boşuna yarattığımızı ve gerçekten bize döndürülmeyeceğinizi mi zannettiniz?"

(Mu'minun Suresi, 115)

Bütün semavi dinlerde, Hıristiyanlık ve Yahudilikte de ahiret inancı vardır. Kur'an ayetlerinde Allah'a imandan hemen sonra, Ahirete iman zikredilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Onlar ki Allah'a ve ahiret gününe inanmazlar."

(Tevbe Suresi, 45)

Ahiret duygusu, insanlarda mevcut bulunan adalet fikrine dayanır. Ve bu durum insana sorumluluk yükler. İnsan tekrar dirilip, dünyada yapmış olduğu bütün iyilik ve kötülüklerinin hesabını teker teker verecektir. Bu duygu ve düşünce insanı iyilik yapmaya sevk etmektedir. Ahiret günü kimseye zerre miktarı zulüm edilmeyecektir. İlâhi adalet mutlaka gerçekleşecektir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Bu gün herkese kazandığının karşılığı verilir.

Bu gün haksızlık yoktur. Doğrusu Allah hesabı çabuk görendir.”

(Mü’min Suresi, 17)

KABİR HAYATI

Ölümden sonra başlayıp yeniden dirilmeye kadar geçen süreye kabir hayatı denir.

Kabir hayatı demek, ölen kişinin mutlaka mezara konması demek değildir. Kişinin ölümü ile birlikte mezara konsun veya konmasın kabir hayatı kendiliğinden başlar. Yeniden dirilinceye kadar insanın içinde bulunduğu özel bir durumdur. Buna berzah diyenlerde vardır. Ölüm anında ruh bedenden çıkar. Beden çürür, fakat ruh çürümez. Şuur ve idraki yerindedir. İnsan ölünce münker ve nekir adında iki melek yanına gelip ona Rabbin kim? Peygamberin kim? Dinin nedir? Diye çeşitli sorular sorarlar. Şayet iman ehli ise sorulara doğru cevap verir ve kabri Allah’ın izniyle genişler, nurlanır. Kâfir ise sorulara cevap veremez, toprak onu sıkar ve eziyet içinde kalır.

Bu konuda Peygamberimiz (S.A.V.)'in çok sayıda hadisleri vardır. Tirmizi'de yer alan bir rivayete göre; kabri hayat duraklarının ilki olarak nitelendirmektedir.

"Kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçe yahut cehennem çukurlarından bir çukurdur."

"Sizden biri öldüğü zaman ona varıp oturacağı yeri sabah akşam gösterilir. O kimse cennet ehlinden ise, cennetten; cehennem ehlinden ise cehennemden olan yeri gösterilir ve ona: işte senin oturacağın yer burasıdır, nihayet kıyamet günü Allah seni buraya gönderecek, denir."

(Buhari)

KIYAMET ALAMETLERİ

Kıyametin ne zaman kopacağı belli değildir. Vaktini ancak Allah (C.C.) bilir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Kıyamet vakti hakkındaki bilgi ancak Allah katındadır."

(Lokman Suresi, 34)

Kıyametin küçük ve büyük alametleri vardır.

KIYAMETİN KÜÇÜK ALAMETLERİ

Buhari, Müslim, Tirmizi ve İbni Mace'nin hadis kitaplarında Peygamberimiz (S.A.V.)'in bu konuda bildirdiği bazı rivayetler vardır. Bunların bir kısmı şunlardır:

Peygamberimiz (S.A.V.)'in gönderilmesi, yüksek binaların dikilmesi ve bu konuda yarış yapılması, depremlerin çoğalması, dini emirlerin yapılmaması, ilmin azalması, bilgisizliğin artması, öldürme olaylarının artması, ölümün temenni edilmesi, malın çoğalması, emanetin ehline verilmemesi, zinanın açıkça yapılması, içki tüketiminin artması, yeryüzünde bir takım fitnelerin çıkması, iki büyük İslâm ordusunun birbiriyle savaşması, kısa zamanda uzak mesafeye gidilmesi, ana babaya itaat edilmemesi gibi bazı alametler zikredilmiştir. Bu alametlerin hepsi de dünyanın çeşitli yerlerinde gerçekleşmektedir.

KIYAMETİN BÜYÜK ALAMETLERİ

Tabiat kanunlarına ters düşen büyük olayların gerçekleşmiş olmasıdır. Bu olağanüstü olaylar Allah'ın iradesiyle gerçekleşecektir.

Kur'an-ı Kerim'de bu büyük alametlerin bir kısmı zikredilmiştir. Ye'cüc Me'cüc'ün, Dabbetü'l arzın çıkması, Duhân ve Ay'ın ikiye bölünmesine işaret edilmiştir.

Huzeyfe Bin Esîd El Gıfarî'den rivayet edilen hadiste Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Duhân, deccal, dabbe, güneşin batıdan doğması, İsa B. Meryem'in nüzulü, Ye'cüc ve Me'cüc, biri doğuda biri batıda, biri de Arap yarımadasında olmak üzere üç büyük yer yarılması zuhur etmedikçe kıyamet kopmayacaktır."

(Müslim Fitne, 40)

KIYAMET

Yer ve gökteki mevcut olan düzenin bozulmasıdır. Allah'ın izniyle dünyanın sonu geleceği vakit, İsrafil (A.S.) adındaki meleğin

sur'a ilk üfürmesi ile gökte ve yerde ne varsa hepsi ölecektir. Sadece Allah'ın diledikleri kalacaktır.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Sur'a üflenince, Allah'ın dilediği bir yana, göklerde olanlar, yerde olanlar, hepsi düşüp ölür. Sonra sur'a bir daha üflenince hemen ayağa kalkıp bakışıp dururlar."

(Zümer Suresi, 68)

Başka bir ayette:

"Sana kıyametin ne zaman kopacağını soruyorlar: Deki; ona dair bilgi ancak Rabbimin katındadır. Ondan başkası onun vaktini açıklayamaz. O, gökler ve yer için çok büyük bir hadisedir, size de ansızın geliverir. Sanki onun vaktini biliyormuşsun gibi sana soruyorlar. Deki; ona dair bilgi ancak Allah katındadır. Lakin çoğu bilmez."

(Araf Suresi, 187)

Kıyamet vakti, yer ve gök başka şekle dönüşecek, yeryüzü dümdüz olacak, dağlar

pamuk gibi yürütülecek, gökler yarılacak, güneş ve ay bir araya getirilecek, yıldızlar dökülüp ışıkları söndürülecektir. Kıyametin kopacağı, Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde ve hadisi şeriflerde zikredilmektedir. Kıyamet koptuktan sonra yalnız Allah (C.C.) kalacaktır. Bu durum belli bir süre böyle devam edecektir.

İsrafil (A.S.)'ın Sura ikinci üfleyişinde, canlıların ruhları bedenlerine tekrar geri gönderilecektir. Ölüler dirilecek ve mahşerde hesap vermek üzere bir araya geleceklerdir. Diriliş ruh ve bedenle birlikte olacaktır.

Peygamberimiz (S.A.V.)bir hadisinde şöyle buyurmaktadır:

"Bütün âdemoğullarını toprak yiyecektir. Ancak insanın (acbü'z-zeneb) denilen uzvu bundan müstesnadır. İnsanoğlu ondan yaratılmıştır, yine ondan terkip olarak vücuda gelecektir."

Bazı âlimlere göre kuyruk sokumu kemiği (acbü'z-zeneb) insanın bütün özelliklerini taşıyan, (kök hücre genetik şifre) dir. Bu kuyruk

sokumu kemiği bir tohum gibidir. İlk yaratılış ve yeniden dirilişte bundan olacaktır.

Kur'an-ı Kerim'de buyruluyor ki;

"Şüphesiz kıyamet günü, tekrar diriltilirsiniz"

(Mü'minun Suresi, 16)

Müşriklerden Ubey Bin Halef çürümüş kemik parçasını eline alarak Hz. Peygamber (S.A.V.)'in huzuruna gelmiş ve bu kemiği kim diriltecek? Diye sormuştur? Hz. Peygamber (S.A.V.) Ubey Bin Halef'e:

- Allah diriltecek, seni de diriltecek ve cehenneme sokacaktır, diye cevap vermiştir.

Bunun üzerine Allah (C.C.) şu ayeti indirmiştir:

"Kendi yaratılışını unutarak bize karşı misal getirmeye kalkışıyor ve şu çürümüş kemikleri kim diriltecek? Diyor. De ki onları ilk defa yaratmış olan diriltecek. Çünkü O, her türlü yaratmayı gayet iyi bilir."

(Yasin Suresi, 78-79)

İlk defa yoktan var eden, ikinci yaratmayı elbette çok daha kolay bir şekilde yapacaktır.

Kur'an göklerin ve yerin yaratılmasından bahsetmektedir:

"Ey inkârcılar! Sizi yaratmak mı daha zordur, yoksa göğü yaratmak mı?"

(Naziat Suresi, 27-28)

Başka bir ayette:

"Gökleri ve yeri yaratan ve bunları yaratmakla yorulmayan Allah'ın ölüleri diriltmeye de gücünün yeteceğini düşünmezler mi?"

(Ahkaf Suresi, 33)

Ölü olan toprağa su indirip canlandıran Allah (C.C.) insanı yeniden diriltmeye elbette kadirdir.

Bu durum Kur'an-ı Kerim'de şöyle anlatılmaktadır:

"Yeryüzünü görürsün ki kupkurudur; fakat biz ona su indirdiğimiz zaman harekete geçer, kabarır her güzel bitkiden çift çift yetiştirir."

(Hac Suresi, 5)

İnsanı, yoktan var eden Allah (C.C.) öldükten sonra da diriltecek ve yaptıklarından hesaba

çekecektir.

MAHŞER

İnsanların öldükten sonra tekrar dirildiklerinde, hesaba çekilmek üzere toplanacakları yere mahşer denir. Kur'an-ı Kerim ve hadislerin birçok yerinde mahşerle ilgili bilgiler verilmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"And olsun ki ölseniz de öldürülseniz de Allah katında toplanacaksınız."

(Al-i İmran Suresi, 158)

Başka bir ayette:

"O gün onlardan her kişinin kendine yeter derecede işi vardır."

(Abese Suresi, 37)

buyrulmaktadır.

Hadis-i Şeriflerde mahşer yerinin dümdüz bir yer olacağı, insanların çıplak ve yalın ayak haşrolunacakları bildirilmektedir. Bu konuda Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de şöyle

buyurmaktadır:

"O gün arz başka arza, gökler de başka göklere çevrilecektir."

(İbrahim Suresi, 48)

İnsanlar dünyada yaptıkları iyi ve kötü amellerin hesabını vermek üzere mutlaka haşir meydanında toplanacaklardır.

AMEL DEFTERİ

İnsanların dünyada iken, yapmış oldukları iyi ve kötü bütün işlerin yazıldığı defterdir. İnsanın sağında ve solunda bulunan kiramen kâtibin melekleri tarafından açık veya gizli yapılan bütün işler kayıt altına alınmaktadır. Cennete girecek olanların amel defteri sağ taraflarından, cehenneme gireceklerin ise sol taraflarından veya arkalarından verilecektir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulur:

"Defterler de ortaya konmuştur. Mücrimleri, defterlerinde yazılı olan şeyden titrer halde görürsün. Eyvah bize! Derler. Bu defterin hali

ne? Ne küçük ne büyük hiçbir şeyi eksik bırakmadan hepsini tek tek saymış. Böylece işledikleri ne varsa önlerinde yazılı bulurlar. Rabbin de hiç kimseye haksızlık etmez."

(Kehf Suresi, 49)

HESAP

İnsanlar amel defterini aldıktan sonra, dünya hayatında iken yaptıklarının karşılığını almak için hesaba çekileceklerdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

"Kim zerre kadar iyilik yapmışsa onu görür. Kim de zerre kadar kötülük yapmışsa onu görür."

(Zilzal Suresi, 7-8)

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerifinde insanlara şu beş sorulacak buyurmuştur:

"İnsanın ömrünü nasıl geçirdiğinden, gençliğini nerede tükettiğinden, malını nerede kazandığından ve nerede harcadığından, bildiklerini uygulayıp uygulamadığından hesaba çekilecektir."

MİZAN

Terazi anlamındadır. Amelleri ölçmeye yarayan ve bir zerre bile şaşmayan ilâhi adalet ölçüsüdür.

Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır:

“Biz kıyamet günü için adalet terazileri kurarız. Artık kimseye hiçbir şekilde haksızlık yapılmaz. Yapılan iş bir hardal tanesi kadar dahi olsa, onu adalet terazisine getiririz. Hesap gören olarak herkese yeteriz.”

(Enbiya Suresi, 47)

İyiliği ağır basanlar kurtuluşa ereceklerdir. Yapmış oldukları bu güzelliklerin mükâfatı olarak cennete gireceklerdir. Kötülüğü ağır basanlar ise bu kötü davranışlarının cezasını cehennemde çekeceklerdir.

Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyrulmaktadır:

“O zaman (kıyamette) kimin terazileri ağır gelirse işte onlar zafere kavuşacaklardır. Kimin de terazileri hafif gelirse işte kendilerini hüsrana düşüren bunlardır. Cehennemde de

ebedi olarak kalacaklardır."

(Mü'minun Suresi, 102-103)

Başka bir ayette:

"Gerçek tartı kıyamet günündedir. Tartıları ağır gelenler, işte onlar kurtulanlardır. Tartıları hafif gelenler ayetlerimize yaptıkları haksızlıklardan ötürü kendilerini mahvetmiş olanlardır."

(A'raf Suresi, 8-9)

Günahkâr olan müminler ise cehennemde cezalarını çektikten sonra cennete girebileceklerdir. Allah'a ortak koşanlar ise ebediyen cehennemde kalacaklardır.

SIRAT

Cehennem üzerinde kurulmuş manevi bir köprü veya yoldur. Kılıçtan keskin ve kıldan incedir. İnsanlar imanı ve yapmış oldukları amellerine göre sırat üzerinden şimşek, rüzgâr gibi veya sürünerek geçeceklerdir. Kâfirler ve cezalandırılacak günahkâr müminler ise cehennemden geçerken içine düşeceklerdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"O gün geldiğinde takva sahiplerini Rahman'ın huzuruna seçkin bir topluluk haline çıkarırız. Mücrimleri ise susuz ve yaya olarak cehenneme süreriz."

(Meryem Suresi, 85-86)

ŞEFAAT

Müminlerin, günahlarının affedilmesi, günahı olmayanların daha yüksek dereceye ulaşmaları için peygamberler, sıddıkiler, âlimler ve şehitlerin Allah'tan niyaz etmeleridir. Şefaatte bulunma Allah'ın iznine bağlıdır. Allah'ın izin verdiği şahıslar ancak şefaat edeceklerdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"İzni olmadan onun katında kim şefaat edebilir?"

(Bakara Suresi, 255)

Kâfir, müşrik, münkir ve münafıklara şefaat edilmeyecektir.

Peygamberimiz (S.A.V.)'in bütün canlılar için

büyük şefaati vardır. Mahşerin ızdırap ve dehşetinden bir an önce tüm canlıların kurtulmaları için dua etmesine, bu büyük şefaate Makam-ı Mahmûd denir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Rabbin sana verecek ve sen hoşnut olacaksın."

(Duha Suresi, 5)

Peygamberimiz (S.A.V.)'in kendi ümmeti içinde özel bir şefaati vardır.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmaktadır:

"Şefaatim büyük günah işleyenler içindir"

Âlim ve Salih kişilerde şefaat edeceklerdir. Bu konuda Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmaktadır:

"Ümmetimden bir kişinin şefaatiyle Rabia ve Mudar kabilelerinden daha fazla kimseler cennete girecekti."

(Buhari, Müslim)

Şefaat, Kur'an-ı Kerim'in birçok ayetinde ve

hadislerde zikredildiği için bunun inkârı küfürdür.

HAVUZ

Mahşerde her peygambere verilen bir havuz vardır. Peygamberimiz (S.A.V.)'e ihsan edilen havuza Kevser denir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Kuşkusuz sana kevseri verdik."

(Kevser Suresi, 1)

Kevser suyunun, sütten beyaz, baldan tatlı ve kardan soğuk olacağı bildirilmiştir. Kevserden su içen ise bir daha asla susamayacaktır.

CEHENNEM

Cehennem, Allah'a ortak koşanların, putperestlerin sürekli olarak azap edilecekleri yerdir. Allah'a isyan ve inkâr etmenin karşılığı cehennemdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle bildiriliyor:

"İnkâr eden kimseler ve ayetlerimizi yalan

sayanlar cehennemlik olanlardır. Onlar orada temelli kalacaklardır."

(Bakara Suresi, 39)

Allah (C.C.) başka bir ayette şöyle buyuruyor:

"İnkâr edenlere de cehennem ateşi vardır. Öldürülmezler ki ölsünler, cehennem azabı da onlara biraz olsun hafifletilmez. İşte biz, küfürde ileri giden her nankörü böyle cezalandırırız."

(Fatır Suresi, 35-36)

Günahkâr müminler, cehennemde geçici olarak kalacaklardır. Cezalarını çektikten sonra tekrar cennete gireceklerdir. Her insan yapmış olduğu kötülük ve haksızlığın cezasını ahirette çekecektir. Cehenneme girenler ruh ve bedenleri ile birlikte azap göreceklerdir.

CENNET

Dünyada iken müminler, Allah'ın emirlerine uyup Salih ameller işledikleri için onlara mükâfat olarak cennet verilecektir. Bu ilahi adaletin tecellisidir ve Allah'ın fazlıdır, lütfudur.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyruluyor:

"İman edip, güzel işler yapanlara gelince imanları sebebiyle Rableri onları nimet dolu cennetlerde alt tarafından ırmaklar akan (saraylara) erdirir."

(Yunus Suresi, 9)

Başka bir ayette;

"Orada onlar için diledikleri her şey var ve yanımızda fazlası da var."

(Kaf Suresi, 35)

Cennet müminler için maddi ve manevi nimetlerin bulunduğu ebedi saadet yurdudur. Cennette verilecek en büyük nimet şüphesiz Allah'ı görmektir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir kudsi hadisinde; Allah Teâlâ'nın cennetliklere hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden bile geçmeyen güzellikte nimetler hazırladığını haber vermiştir.

(Buhari, Müslim, Tirmizi)

KAZA VE KADERE İMAN

İmanın altıncı şartı kadere ve kazaya imandır.

Kader; Allah'ın, ezelden ebede kadar meydana gelecek olan her şeyin zamanını, mekânını, ne şekilde meydana geleceğini ezeli ilmiyle önceden bilmesi takdir ve tespit etmesi demektir. Bu durum Allah'ın ilim sıfatıyla ilgilidir. Kaderi ilahi bir sır ve program olarak kabul etmek lazımdır.

Kaza; Allah'ın, ezelden takdir ettiği şeylerin, zamanı geldiğinde takdire uygun bir şekilde meydana gelmesidir. Bu durum tekvin, yaratma sıfatıyla ilgilidir.

Kâinatta meydana gelmiş ve gelecek olan her

şeyi yaratan Allah'tır. Hayr ve şer Allah'tandır sözünün anlamı şudur: İyilik ve kötülüğü yaratan Allah'tır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Allah her şeyin yaratıcısıdır."

(Zümer Suresi, 62)

O'ndan başka bir yaratıcı yoktur. Dünya bir imtihan yeridir. Allah (C.C.) kullarına iyiyi kötüden ayırmak için, akıl ve cüzi irade vermiştir.

Kulun yaptığı iyi ve kötü işlerden sorumlu olmasının sebebi, kendi hür iradesiyle o fiili seçip yaptığı içindir. Kul aklını ve cüzi iradesini kullanmak suretiyle yapacağı fiili seçer. Allah'ta seçilen o fiili yaratır. Bu değişmez ilahi bir kanundur. Bu durumda kul yaptığı fiilin yaratıcısı değil ama yapıcısıdır. Bütün fiilleri yaratan Allah'tır. Yapan da kuldur. Sorumluluk ise tercihi ve fiili yapan kula aittir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Rabbin kimseye haksızlık etmez"

(Kehf Suresi, 49)

Hayrı seçip işlemişse mükâfatını, şerri seçip işlemişse cezasını çekecektir.

Kur'an-ı Kerim'de kaderle ilgili ayetlerde;

"Kim iyi bir iş yaparsa lehine, kim de kötülük yaparsa aleyhinedir. Rabbin kullara asla zulmedici değildir."

(Fussilet Suresi, 46)

"De ki; Hak rabbinizdendir. Öyle ise dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin."

(Kehf Suresi, 29)

Cebrail (A.S.) Peygamberimiz (S.A.V.)'e imanı sormuş, Peygamberimiz (S.A.V.)'de; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerriyle kadere inanmandır, buyurmuştur.

(Müslim)

TEVEKKÜL

Mümin yapacağı herhangi bir fiil için önce gerekli olan bütün sebeplere yapışıp tedbirini

aldıktan sonra, Allah'a dayanıp tevekkül etmelidir. Ancak o zaman güzel bir sonuç alacaktır. Yoksa hiç çalışmadan fiilin kendiliğinden olmasını beklemek çok yanlış bir düşüncedir. Mümin yapacağı fiil için önce çalışacak, elinden gelen bütün gayreti sarf edip bekleyecektir. Allah'ta o fiili sonsuz rahmetiyle dilerse yaratacaktır.

Çiftçi tohum ekmeden mahsul alamaz, öğrenci çalışmadan başarılı olamaz, işçi ve tüccar çalışmadan para kazanamaz. İman edip Salih amel işlemeden cennete girilmez. Bu misaller çoğaltılabilir. Mümin çalışmadan gerçek manada hiçbir şey elde edemez. Devamlı bir şekilde çalışmak mecburiyetindedir. Yoksa kazandıkları geçici olur.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"İnsan için ancak çalıştığının sonucu vardır. O çalışmanın karşılığını görecektir."

(Necm Suresi, 39-40)

Başka bir ayette şöyle buyrulmaktadır:

"Namaz kılınca yeryüzüne dağılın ve Allah'ın fazlından nasibinizi arayın."

(Cuma Suresi, 10)

Tevekkül etmeden önce gerekli bütün tedbirlerin alınması lazımdır. Devesini bağlamayan ve tevekkül ettim diyen bir bedeviye Peygamberimiz (S.A.V.):

"Önce deveni bağla, Allah'a öyle tevekkül et." Buyurmuştur.

(Tirmizi)

RIZK

Allah (C.C.) bütün yarattığı canlı varlıkların rızkını verendir. Canlıların yiyip içerek faydalandıkları her şey onlar için bir rızıktır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Yeryüzünde yaşayan bütün canlıların rızkı ancak Allah'a aittir."

(Hud Suresi, 6)

Allah (C.C.) canlıların rızkını takdir etmiştir. Rızkını arayıp bulmak ise canlıya aittir. Allah

(C.C.) haram olan rızkın kazanılıp tüketilmesine asla rıza göstermez. Böyle davranan cezalandırılır. Kul, helal yollardan çalışıp, rızkını temin edip kazanmakla mükelleftir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Artık Allah'ın size verdiği rızıktan helal ve temiz olarak yiyin."

(Nahl Suresi, 114)

Bir insanın sahip olduğu halde kullanamadığı şey onun rızkı değildir. Ancak o şeyi kullanabiliyorsa rızkıdır.

ECEL

Ecel, ömrün sona ermesi yani ölüm vakti demektir. Allah'ın takdir ettiği ne öne alınır ne de ertelenir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

Artık onların eceli gelince onu ne bir saat geciktirebilirler ne de öne alabilirler."

(Nahl Suresi, 61)

Başka bir ayette:

"Allah eceli geldiğinde hiçbir kimse için erteleme yapmaz."

(Münafikun Suresi, 11)

Allah (C.C.) bütün canlılara hayat verendir. Ve aynı şekilde bütün canlıların hayatlarını sona erdirendir. Bu fiiller Allah'ın tekvin yaratma sıfatına dayanmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'de ecel yalnız insanlar için kullanılmıştır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Her ümmetin bir eceli vardır. Ecelleri gelince ne bir an geri kalırlar ne de bir an ileri gidebilirler.

(Araf Suresi,34; Yunus Suresi, 49)

İKİNCİ BÖLÜM

İBADET

İBADET

Allah'ın bildirdiği bütün emir ve yasaklara kesinlikle uymak gerekir. Allah (C.C.) insanı yoktan var edip, ona sonsuz nimetler vermiştir. Bütün yarattığı varlıklardan onu üstün tutmuştur. İnsana değer vererek, kendisine muhatap kabul etmiştir. Ve onu yeryüzüne halife olarak göndermiştir. Yerde ve gökte yaratılan her şey, insanoğluna hizmet etmek içindir. Allah'ın vermiş olduğu bu sonsuz nimetlere her insanın mutlaka şükür etmesi gerekmektedir. Allah'a kulluk yapmak ve O'na şükür etmek her insan için yüce bir görevdir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Eğer şükür ederseniz nimetimi artırırım; fakat nankörlük ederseniz azabım şiddetli olur."

(İbrahim Suresi, 7)

Allah Kur'an-ı Kerim'in başka bir ayetinde şöyle buyurmaktadır:

"Ben cinleri de, insanları da ancak bana kulluk etsinler diye yarattım"

(Zariyat Suresi, 56)

İnsanların ve cinlerin yaratılış gayesi Allah'ı tanımak ve O'na ibadet etmektir. Sadece Allah (C.C.) ibadete lâyıktır. İbadetleri yalnız O emreder. Allah'ın bildirdiği ibadetler ne artar ve ne de eksilir. Peygamberimiz (S.A.V.) nasıl bildirmişse, o şekilde hiç değiştirilmeden yapılır.

Allah (C.C.)'ın hiç kimsenin ibadetine asla ihtiyacı yoktur. Bütün insanlar eksiksiz tam olarak ibadet etseler Allah'ın mülkünde bir zerre artma meydana gelmez. Bütün insanlar birlikte isyan etseler yine Allah'ın mülkünde bir zerre azalma olmaz. Allah'a ibadet eden insan, dünya ve ahirette mutlu olur. Allah'ın sonsuz sevgisini kazanır.

İBADETLERİN ŞEKİL VE DERECELERİ

İslam'da ibadetler üç şekilde yapılır:

A) Beden ile yapılan ibadetler; namaz kılmak ve oruç tutmak gibi. Beden ile yapılan bu ibadetler bir vekil vasıtasıyla yapılmaz. Her Müslüman'ın bizzat kendisinin bu ibadetleri yapması gerekir. Onun adına bir başkası bu görevi yapamaz.

B) Mal ile yapılan ibadetler; zekât vermek ve kurban kesmek gibi. Mal ile yapılabilen ibadetler vekil vasıtasıyla yapılabilir. Zekât vermek ve kurban kesmek için birisi vekil tayin edilebilir.

C) Mal ve bedenle yapılan ibadet; hac gibi. Hac vazifesini yerine getiremeyen hasta, sakat, özürlü ve çok yaşlı bir Müslüman, başka şahsı vekil tayin etmek suretiyle onu kendi yerine hacca gönderebilir.

İbadetler çeşitli düşüncelerle yapılabilir. Allah (C.C.) ibadete layık tek varlıktır. Hiçbir karşılık ve menfaat beklemeden, O'na ibadet edilmesi

gerekir. En üstün ibadet şekli budur.

Cennete girmek için veya cehennemden kurtulmak için ibadet edilebilir. Bu şekilde yapılan ibadet de geçerli olabilir. Fakat menfaat düşüncesiyle yapılan ibadet olduğu için derecesi aşağıdır. Çünkü Allah'ın rızası gözetilmeden yapılmıştır.

Bir de sadece dünyadan faydalanmak için yapılan ibadetler vardır. Allah (C.C.) rızası için yapılmadığından bu tür ibadetler en aşağı derecedir.

İSLÂM

Lugat anlamı teslim olmak demektir. Her Müslüman'ın peygamber olarak gönderilen Hz. Muhammed (S.A.V.)'in din adına tebliğ ettiği bütün emirleri aynen kabul etmekle mükelleftir.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Allah katında din İslâm'dır."

(Al-i İmran Suresi, 19)

Allah'ın kabul ettiği hak dini İslâm'dır ve insanlara bildirdiği tek dindir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadiste şöyle buyurmuştur:

"İslam şu beş esas üzerine kurulmuştur. Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmaktır."

(Buhari İman 2,18)

Peygamberimiz (S.A.V.) İslâm'ın beş şartı olduğunu açıkça bildirmiştir. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'in birçok değişik ayetlerinde de bu durum bildirilmiştir.

İSLAM'IN ŞARTLARI

Kelime-i Şahadet getirmek: Okunuşu; Eşhedu en la ilahe illallah ve eşhedu enne Muhammeden abduhu ve Rasulüh demektir. Manası: Ben şahadet ederim ki, Allah'tan başka hiçbir ilâh yoktur, yine şahadet ederim ki Hz. Muhammed (S.A.V.) Allah'ın kulu ve rasulüdür.

İslam'ın beş şartından birincisi kelime-i şahadet getirmektir. İlk farz olunan şart budur. Allah'a iman etmek ve Hz. Muhammed (S.A.V.)'in peygamberliğini tasdik etmektir. İslam'ın bu

birinci şartı, imanla ilgili husustur. İslam'ın diğer dört şartı ise farz ibadetlerle ilgilidir.

Namaz Kılmak: Her gün vakti gelince beş kere namaz kılmaktır. Sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarıdır.

Oruç Tutmak: Ramazan ayında her gün oruç tutmak tutmaktır.

Zekât Vermek: Dinen zengin sayılan kişilerin, senede bir kere malının belirli bir miktarını fakir ve muhtaçlara vermesidir.

Hacca Gitmek: Gücü yeten insanların ömründe bir kere hacca gidip, Kâbe'yi ziyaret etmesidir.

MÜKELLEF

Dinin emir ve yasaklarına uymakla yükümlü olan kimselere mükellef denir. Akıl sahibi olan ve buluğ çağına girmiş olan her Müslüman erkek ve kadın mükellef sayılır.

Buluğ çağı kızlarda 9-15, erkeklerde 12-15 yaş arasıdır. Genelde 15 yaşını dolduran her genç erkek ve kız buluğ (ergenlik) yaşına gelmiş kabul edilir.

Mükelleflerin bilmesi gereken kavramlar 8 tanedir.

1) Farz
2) Vacib
3) Sünnet
4) Müstehab

5) Mübah
6) Haram
7) Mekruh
8) Müfsid

1) FARZ: Allah (C.C.)'ın ve Peygamberimiz (S.A.V.)'in açıkça ve kesin bir şekilde yapmamızı emrettiği bütün dini vazifelerdir. Farz; Kur'an-ı Kerim, sünnet ve icma ile kesin ve apaçık delillerle sabit olan bütün ilahi emirlerdir. Namaz kılmak, oruç tutmak, zekât vermek ve hacca gitmek gibi.

Farz ikiye ayrılır:

Farz-ı Ayn: Her mükellef olan Müslüman'ın bizzat kendisi tarafından yapılması gereken emirlerdir. Namaz kılmak, oruç tutmak ve abdest almak gibi.

Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de bildirdiği farzları inkâr etmek küfürdür. Farzları yerine getirenler sevap alır. Tembellik veya özürsüz bir şekilde farzları terk edenler ise günaha girer.

Farz-ı Kifaye: Bir kısım müminler tarafından bu farzın yerine getirilmesi halinde, diğerleri üzerinden bu mükellefiyetin düşmesidir. Bu farzı hiç kimse yerine getirmezse, bütün cemiyetin fertleri sorumlu olur. Farzı kim yerine getirmişse sadece o bu sevabı alır. Cenaze namazı kılmak, selam almak ve hafızlık yapmak vs. gibi.

2) VACİB: Kuvvetli bir delil ile sabit olan ibadetlere Vacib denir. Bunlar farzlar gibi açık ve kesin bir şekilde emredilmeyen dini işlerdir. Vacipler şüpheli olan delillerle sabittir. Vitr namazı ve bayram namazını kılmak, fıtr sadakası vermek, kurban kesmek gibi.

Vacib kavramı yalnız Hanefî mezhebinde vardır. Diğer üç mezhepte Vacib yoktur. Hanefi mezhebinde Vacib olarak gösterilen ibadetler diğer mezheplerde farz veya sünnet şeklindedir.

Bu ibadetleri işleyenler sevap alır. Bilerek bunları terk etmek ise tahrimen (Harama yakın)

mekruhtur. Vacipleri inkâr etmek ise küfür değildir.

3) SÜNNET: Farz ve vaciblerden ayrı olarak Peygamberimiz (S.A.V.)'in ibadet maksadıyla yapmış olduğu bütün amellerdir.

Sünnet iki kısma ayrılır:

Sünnet-i Müekkede: Luğat anlamı, kuvvetli olan demektir. Peygamberimiz (S.A.V.)'in devamlı yaptığı pek az terk ettiği sünnetlerdir. Sabah, öğle, akşam ve Cuma namazının sünnetleri, cemaatle namaz kılmak vs. gibi.

Sünnet-i Gayr-ı Müekkede: Lugat anlamı kuvvetli olmayan sünnettir. Peygamberimiz (S.A.V.)'in ibadet maksadıyla bazen yaptığı. Çoğu zaman da terk ettiği fiil ve davranışlardır. İkindi namazının sünneti ile yatsı namazının ilk sünneti gibi. Sünneti yapan büyük sevap kazanır. Yapamayan ise azap görmez.

Peygamberimiz (S.A.V.);

"Kim benim sünnetimi severse beni sevmiş olur. Beni seven ise cennette benimle beraber

bulunur; buyurmuştur.”

(Tirmizi)

4) MÜSTEHAB: Lugatta, sevilmiş şey güzel olan manasına gelir. Peygamberimiz (S.A.V.)’in bazen yaptığı bazen terk ettiği işlerdir. Nafile namaz kılmak, nafile oruç tutmak ve fakirlere sadaka vermek vs. gibi. Sünnet-i gayr-ı Müekkede gibidir. Yapan sevap kazanır, yapamayan ise bu sevaptan mahrum kalır, azap görmez.

5) MÜBAH: Mükellefin dinen yapıp yapmamakta serbest olduğu işlerdir. Yani işleyip işlenmemesi yasaklanmayan sevap ve günahı bulunmayan davranışlardır. Oturmak, uyumak, yürümek ve gezmek gibi.

6) HARAM: Allah (C.C.)’ın Kur’an-ı Kerim’de ve Peygamberimiz (S.A.V.)’in meşhur sünnetlerinde kesinlikle yasaklanmış olan bütün fiillere haram denir. Şayet böyle bir yasaklama kesin değilse o şey mekruh sayılır. Adam öldürmek, kumar oynamak, domuz eti yemek, anne ve babaya isyan

etmek vs. gibi. Haram işlemek günah, inkârı ise küfürdür.

7) MEKRUH: Lugat manası çirkin, sevimsiz, kötü ve hoş görülmeyen demektir. Dinimizce yapılması çirkin ve hoş görülmeyen bütün fiil ve davranışlara mekruh denir. Şüpheli olan bütün yasaklar mekruh olarak kabul edilmiştir. Haramlar gibi yapılmaması kesin ve bağlayıcı değildir.

Mekruh ikiye ayrılır:

Tahrimen Mekruh: Harama yakın derecede olan mekruhtur. Vitr ve bayram namazı kılmak, fıtr sadakası vermek, kurban kesmek vs. gibi olan vacipleri terk etmektir.

Tenzihen Mekruh: Helale yakın derecede olan mekruhtur. Sünnetleri terk etmek gün doğarken veya batarken nafile namaz kılmak, soğan ve sarımsak yedikten sonra camiye gitmek vs. gibi işlerdir.

MÜFSİD: Başlanmış ibadeti bozan ve bunu geçersiz bir hale koyan şeye Müfsid denir.

Namaz kılarken konuşmak veya gülmek, oruçlu iken bir şeyler yiyip içmek vs. gibi. Konuşmak namazı, yiyip içmek ise orucu bozar. Özürsüz bilerek ibadeti bozmak günahtır. Hatayla yapılmış olursa günah değildir.

İSLAM'DA TEMİZLİK

İslam dini temizliğe çok önem vermiştir. Bütün ibadetlerin temelinde temizlik vardır. Allah'ın farz kıldığı, bütün ibadetleri yerine getirebilmek için temiz olmak şarttır. Temiz olmadan ibadet yapılmaz.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyuruyor:

"Şüphesiz ki Allah, çokça Tevbe edenleri ve iyice temizlenenleri sever."

(Bakara Suresi, 222)

Başka bir ayette:

"Allah, üzerinize gökten yağmur indiriyor, onunla sizi pisliklerden temizlesin diye." Buyuruyor.

(Enfal Suresi, 11)

Peygamberimiz (S.A.V.) hadis-i şeriflerinde:

“Temizlik imanın yarısıdır.” Buyuruyor.

(Tirmizi)

“Allah temizdir, temizleri sever.”

(Tirmizi)

“İslam temizdir, o halde siz de temizleniniz. Çünkü cennete ancak temiz olanlar girecektir.”

“Temizliğe devam et ki, rızkına genişlik verilsin.” buyurmuştur.

Maddi temizlik ancak su ile olur.

Sular ikiye ayrılır:

Mutlak Sular: İçinde mahiyetini değiştirebilecek başka hiçbir madde karışmamış, yaratıldığı gibi duran bozulmayan mutlak sulardır. Yağmur, kar, deniz, göl, ırmak, nehir, kuyu ve kaynak suları böyledir.

Mukayyed Sular: Mutlak su iken, içine herhangi bir maddenin karışması ile asli vasfını kaybetmiş olan sulardır. Gülsuyu, çiçek suyu, karpuz suyu, üzüm suyu vs. gibi.

Mutlak sular beş kısma ayrılır:

Temiz ve temizleyici olan, kullanılması mekruh olmayan sulardır. Rengi, tadı, kokusu bozulmamış olan bu sularda abdest ve gusül alınır.

Temiz ve temizleyici olduğu halde kullanılması mekruh olan sulardır. Kedi, tavuk, fare, koyun, keçi, sığır, şahin, kartal ve doğan gibi hayvanların içmiş oldukları suların kullanılması Tenzihen (Helale yakın) mekruhtur. Başka su yoksa ortada bir zaruret bulunduğundan kullanılabilir.

Kendisi temiz fakat temizleyici olmayan sular; abdest ve gusülde kullanılmış sular temizdir. Fakat bu suların ikinci defa abdest ve gusülde kullanılması caiz değildir.

Temiz olmayan sular; içine düşen pislikten dolayı rengi, tadı, kokusu değişen akıcı olmayan az miktarda su birikintileri temiz değildir. Böyle sular pis ve mikroplu olduğu için zaruret olmadıkça hiçbir şeyde kullanılamazlar.

Şüpheli sular; eşek ve katırın artığı olan sular şüphelidir. Bu sularda abdest almak veya yıkanmak caiz değildir. Zaruret varsa, yani başka su yoksa o zaman kullanılabilir. İhtiyat olarak teyemmüm yapılması gerekir.

ABDEST

Namaz kılmak ve bir takım ibadetleri yapmak isteyen her Müslüman'ın önce abdest alması farzdır. Abdest bazı organların su ile yıkanmasıdır. Böylece yıkanan vücudun o organları kir ve pislikten temizlenmiş olur. Ayrıca abdest vücuttaki sinir ve dolaşım sisteminin dengeli bir şekilde çalışmasını sağlar. Vücutta biriken elektrik abdest suyu ile akıp gider. İnsan böylece sakinleşip rahatlamış olur.

Abdest almak Kur'an-ı Kerim'de şöyle emredilmiştir:

"Ey iman edenler! Namaza kalktığınızda

yüzlerinizi, dirseklere kadar kollarınızı yıkayın, başınız mesh edin ve topuklara kadar ayağınızı yıkayın. Eğer su bulamazsanız temiz toprakla teyemmüm edin."

(Maide Suresi, 5-6)

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

"Kim emredildiği şekilde abdest alır yine emredildiği şekilde namaz kılarsa, geçmiş bütün günahları affa uğrar."

"Abdestli olarak ölen, ölüm acısı çekmez, çünkü abdest imanlı olmanın alametidir. Namazın anahtarı, bedenin günahlardan temizleyicisidir."

Namaz kılmak, tilavet secdesi yapmak ve Kur'an'a dokunmak içinde abdest almak gerekir.

ABDESTİN FARZLARI

Abdestin farzları Hanefi mezhebine göre dörttür.

1) Yüzü yıkamak

2) Elleri dirseklerle beraber yıkamak

3) Başı mesh etmek

4) Ayakları topuklarla birlikte yıkamak

Şafi mezhebinde; niyet etmek ve ayette belirtilen sıraya uygun bir şekilde tertip de farz sayılmıştır. Bilhassa yüzü yıkarken niyet etmek gerekir.

Maliki mezhebine göre uzuvları (organları) hiç ara vermeden yıkamak ve ovmak farzdır.

ABDESTİ BOZAN ŞEYLER

Önden ve arkadan çıkan pislik ve yel abdesti bozar.

Ağız dolusu kusmak abdesti bozar.

Bayılmak, sarhoşluk, delirmek ve uyumak abdesti bozar.

Namazda iken işitilecek kadar sesli gülmek abdesti bozar.

Vücudunun herhangi bir yerinden kan, irin ve sarı suyun akıp etrafa yayılması abdesti bozar.

Ağızdan tükürüğe eşit veya daha fazla kan gelip akması abdesti bozar.

Teyemmüm etmiş olan kimsenin suyu görmesi, özürlü olan için vaktin çıkması abdesti bozar.

Kadın ve erkeğin cinsel bölgelerinin teması abdesti bozar.

Maliki, Şafi ve Hanbelîlere göre gülmek abdesti bozmaz. Sadece namazı bozar.

Şafi ve Malikilere göre vücuttan çıkan kan abdesti bozmaz.

Şafilere göre evlenmesi caiz olmayan yakınları dışında erkek ve kadınların tenlerinin değmesi abdesti bozar.

Maliki ve Hanbelîlere göre tenlerin değmesi sonucunda şayet cinsel haz duyuluyorsa abdest bozulur.

ABDESTSİZ YAPILMAYAN İBADETLER

1) Namaz kılınmaz.
2) Tilavet secdesi yapılmaz.

3) Kur’an’a dokunulamaz ve ayetlerine el sürülemez. (Kılıf veya sargı içinde olursa tutmakta sakınca yoktur.)
4) Kâbe tavaf edilemez. (Hanefi mezhebine göre Kâbe’yi tavaf etmek için abdest almak vaciptir.)

MEST ÜZERİNE MESH

Mest: Abdest alırken ayağın, yıkanması farz olan yerlerini örten deri, keçe veya kalın çorap cinsinden yapılmış su geçirmeyen bir ayakkabı çeşididir.

Mesh: Sıvazlamak, bir şeyin üzerine elini gezdirmek, elle silmek anlamındadır.

Abdest aldıktan sonra, mestler giyilir. Tekrar abdest almak gerektiği zaman bu mestleri çıkartıp, ayakları yıkamak gerekmez. Islak el ile üzerleri mesh edilir. Önce sağ elini ıslatıp sağ ayağının ucundan başlamak suretiyle yukarıya bileğe doğru mesh eder.

Mestlerin sadece üstleri mesh edilir. Alt ve yan taraflarına mesh yapılmaz. Mest müddeti, ilk

abdest bozulduktan sonra mukimler için 24 saattir. Misafir olanlar için 72 saattir. Bu müddet geçtikten sonra tekrar abdest alırken ayakları yıkamak gerekir.

MESHİN CAİZ OLMA ŞARTLARI

1) Mestler abdestli iken giyilmelidir.
2) Mestlerin, ayakları topuklarla birlikte örtmüş olması gerekmektedir.
3) Mestler dokuz kilometre, yani on iki bin adım yürümeye dayanıklı ve sağlam olmalıdır.
4) Mestler, üç parmaktan fazla miktarda delik, yırtık ve sökük olmamalıdır.
5) Mestler, su geçirecek derecede ince olmamalıdır.
6) Mestler, yere konulduğunda dik durabilecek bir şekilde olmalıdır.

SARGI ÜZERİNE MESHETMEK

Abdest organlarından birisinin üzerinde yara, kırık, çıkık olması nedeniyle sargı varsa, abdest

ve gusül alırken bunun açılıp altının temizlenmesi gerekir. Şayet sağlık açısından yarayı yıkamak sakıncalı ise abdest ve gusül alırken sargıyı çözmeye gerek yoktur. Islak elle sargının üzeri bir kere mesh edilir. Böylece mesh etmek organın yıkanması yerine geçer. Hasta organ iyileşinceye kadar mesh edilir. Alınan bu abdestle namaz kılınır ve Kur'an-ı Kerim okunabilir. Sargının çıkarılması halinde ise meshin hükmü ortadan kalkar ve abdest alınır.

GUSÜL (BOY ABDESTİ)

Lügat anlamı, yıkanmaktır. Bütün vücudun hiçbir yeri kuru kalmayacak şekilde temiz su ile yıkanmasıdır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Eğer cünüp iseniz iyice temizlenin."

(Maide Suresi, 6)

Cünüp olanın yıkanması farzdır.

GUSLÜ FARZ KILAN SEBEPLER

1) Şehvetle meninin gelmesi.
2) Cinsel ilişkide bulunmak. (Meni gelsin veya gelmesin, cünüp olur.)
3) Kadının âdet ve lohusalık durumundan kurtulması.

Bu gibi hükmî kirlilikten sonra gusül abdesti almak farzdır.

GUSLETMESİ FARZ OLANLARA YAPILMASI HARAM OLAN ŞEYLER

1) Farz ve nafile namazı kılamazlar.
2) Tilavet secdesi yapamazlar.
3) Kur’an-ı Kerim okuyamazlar.(Dua ve zikir maksadıyla, tesbih, tekbir, kelime-i şahadet, salâvat getirmekte bir sakınca yoktur.)
4) Kur’an-ı Kerim’e ve ayetlerine dokunamazlar.
5) Kâbe’yi tavaf edemezler.
6) Zaruret olmadıkça camiye ve mescide giremezler.

Bu durumda olanların gusül almaları gerekir.

GUSLÜN FARZLARI

1) Ağzı yıkamak.
2) Burnu yıkamak.
3) Bütün vücudu yıkamak.

Maliki ve Şafiilere göre niyet etmek farzdır. Ağzı burnu yıkamak ise sünnettir.

Ayrıca Malikilere göre vücudu ovalamak ve yıkamak işlemlerini ara vermeden yapmak farzdır.

ÖZÜR SAHİBİ OLANLARIN ABDESTİ

Bir hastalık nedeniyle idrarını tutamayan, burnu kanayan, devamlı kusan, kadınlara ait istihaze halinde olan ve yarasından sürekli kan gelen kimse özürlüdür.

Namaz vakti içinde, özrü devam eden kimse abdest alır. Bu abdestle o vakit içinde farz, nafile ve vacip kaza namazlarını kılabilir. Kur'an-ı Kerim okuyabilir ve Kâbe'yi tavaf edebilir. İbadetlerini rahatça yapabilir. Özürlü kimsenin her namaz vakti için ayrı ayrı abdest alması lazımdır. Çünkü namaz vakti çıkınca abdesti bozulur ve tekrar abdest alması gerekir.

KADINLARA AİT ÖZEL HALLER

Kadınlara ait özel üç hal vardır. Hayız, nifas ve istihaze.

HAYIZ: Lügat anlamı akmaktır. Buluğ çağına giren kadının rahminden her ayın belirli günlerinde akan kandır. Buna adet görme, aybaşı adı da verilir. Dokuz yaşından başlar. Elli beş yaşlarına kadar devam eder. Adet süresi en az üç gün, en çok on gündür. Hayızlı kadının namaz kılması, oruç tutması, Kur'an okuması, camiye girmesi, Kâbe'yi tavaf etmesi ve cinsi münasebette bulunması dinen caiz değildir.

Adet hali bitince yıkanması, gusül alması lazımdır. Temizlendikten sonra ramazan ayında tutamadığı oruçları kaza etmelidir. Fakat kılmadığı namazları kaza etmesi gerekmez.

NİFAS (LOHUSALIK): Nifasın lügat anlamı doğumdur. Doğumdan sonra kadınlardan gelen kandır. Hanefi ve Hanbelîlere göre nifas kanı en çok kırk gündür. Maliki ve Şafiilere göre

en fazla altmış gündür. Bu süreden sonra gelen kan nifas kanı değil, hastalık özür kanıdır.

Yıkanmadan önce cinsi münasebette bulunmak haramdır. Lohusalık bitince gusül almak gerekir. Lohusalıkta kılınmayan namazlar kaza edilmez. Fakat oruçlar kaza edilir.

Organları henüz belirmeyen yani el ve ayakları teşekkül etmemiş düşükten sonra gelen kan nifas kanı değildir, hastalık kanıdır. El ve ayakları belirlenmiş olan çocuğun düşmesi halinden sonra gelen kan ise nifas kanıdır.

İSTİHAZE (ÖZÜR HALİ): Hayız ve nifas müddeti dışında rahim içi damarlardan hastalık sebebiyle gelen kandır. Hayız halinde 3 günden az 10 günden çok, lohusalıkta 40 günden fazla devam edip gelen kandır. Ayrıca henüz 9 yaşına gelmemiş çocuk ile 55 yaşını geçmiş kadınlardan gelen kanda böyledir. Özür hali olarak kabul edilir. Bu durum namaz kılmaya, oruç tutmaya, hac yapmaya ve Kâbe'yi tavaf etmeye mani değildir. Fakat her yeni vakit için ayrı ayrı abdest almak gerekir.

TEYEMMÜM

Toprakla yapılan bir nevi hükmî temizliktir. Su bulunamazsa veya bulunduğu halde kullanma imkânı yoksa niyet edilerek, elleri temiz toprak, kum ve taş gibi bir şeye vurmak suretiyle yüzü ve her iki kolu mesh etmektir.

Teyemmüm Kur'an-ı Kerim'de şöyle geçmektedir:

"Eğer su bulamazsanız temiz toprakla teyemmüm edin."

(Maide Suresi, 6)

Teyemmüm yapmak abdest ve gusül yerine geçer. Bu durum Allah (C.C.) tarafından Hz. Muhammed (S.A.V.)'in ümmetine vermiş olduğu bir kolaylıktır.

TEYEMMÜMÜN FARZLARI VE YAPILIŞI

a. Niyet: Ne maksatla teyemmüm edilecekse ona niyet edilir. Niyet olmadıkça teyemmüm sahih olmaz.

b. Yüzü mesh etmek,

c. Kolları dirseklerle beraber mesh etmek.

Teyemmüm şu şekilde yapılır: Önce teyemmüm için niyet edilir. Eller temiz toprağa vurularak yüzün tamamı mesh edilir. Sonra ikinci kez tekrar eller toprağa vurularak kollar dirseklere kadar mesh edilir.

TEYEMMÜMÜ BOZAN HALLER

1) Abdesti ve guslü bozan şeyler aynen teyemmümü de bozar.

2) Su bulunup, kullanma imkânı olunca da teyemmüm bozulur.

3) Özürden dolayı teyemmüm eden kimsenin, özür hali ortadan kalkınca yine teyemmüm bozulur.

TEYEMMÜMÜN ŞARTLARI

1) Abdest ve gusül için yeterli miktarda suyun bulunmaması.
2) Su bulunduğu halde, kullanmaya mani bir tehlikenin olması. (Suyun bulunduğu yerde düşman veya yırtıcı hayvanların bulunması.)
3) Suyu kullanmaya mani bir hastalığın olması. (Vücudun tamamı veya büyük bir kısmının yaralı yahut yanmış olması)
4) Yanında içme suyundan fazla miktarda su bulunmaması.
5) Kuyuda bulunan suyu çıkarmanın mümkün olmaması.

NAMAZ

İslam'ın temel beş şartından birisi de namaz kılmaktır. Allah (C.C.) ve Resulüne imandan hemen sonra namaz emredilmiştir. Kelime-i şahadetten sonra en faziletli ibadet, namaz kılmaktır.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Namaz, müminler üzerine vakitleri belli bir farzdır."

(Nisa Suresi, 103)

Namaz, ayetten de anlaşıldığı gibi farz bir ibadettir. Bütün semavi dinlerde de emredilmiştir. Çünkü yapılan bütün ibadet çeşitlerini içinde toplamıştır.

Peygamberimiz (S.A.V.) hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

“Namaz dinin direğidir.”

(Deylemi)

Başka bir hadiste:

“Namaz müminin miracıdır.” Buyurmuştur.

Namaz çok özlü bir ibadettir. Tekbir, dua, zikir, tesbih, Peygamberimize salât ve selam hepsi içinde bulunmaktadır. Şuurlu şekilde kılınan namaz insanın maddi ve manevi temizliğini sağlar. Kalbinin nurlanmasına sebep olur. Doğru ve huşu içinde kılınan namaz insanın ahlâkını güzelleştirir ve kulu Allah (C.C.)’a yaklaştırır.

Allah (C.C.) Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır:

“Şüphesiz namaz ahlaksızlıktan ve kötülüklerden alıkoyar. Allah’ı zikretmek elbette en büyük ibadettir. Ne yaparsanız Allah bilir.”

(Ankebut Suresi, 245)

NAMAZ KİMLERE FARZDIR?

Namazın farz olması için şu üç şartın bulunması gerekir:

1) Müslüman Olmak: Namaz Müslüman olmayan kimselere farz değildir. Onun için Müslüman olmayan kimseler, namaz kılarsalar da sevap almazlar.

2) Akıllı Olmak: Deli olanlara namaz farz değildir.

3) Ergenlik (Buluğ) Çağına Girmiş Olmak: Ergenlik çağına girmemiş olan çocuklara namaz farz değildir.

NAMAZ VAKİTLERİ

Vakit, namazın en önemli sıhhat şartıdır. Namazın farz olabilmesi için vaktin mutlaka girmiş olması lazımdır. Farz namazı vaktinden önce kılmak caiz olmadığı gibi daha sonraya bırakmakta uygun değildir. Vakti içinde kılınan farz namazlara eda denir. Vaktin dışında kılınanlar ise kaza olarak adlandırılır

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Namaz müminlere belli vakitler de farz kılınmıştır."

(Nisa Suresi, 103)

Böylece namazın belli vakitlerde kılınması gerektiği açıkça bildirilmiştir. Kur'an-ı Kerim'in başka çeşitli ayetlerinde ve Peygamberimiz (S.A.V.)'in hadislerinde de beş vakit namazın farz olduğu bildirilmiştir. Beş vakit; sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarıdır.

Peygamberimiz (S.A.V.)bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Namazlar en hayırlı vakitlerde konuldu. Onun için, namazların arkasından dua ediniz."

Beş vakit namaz, her yerin arzına göre, ne zaman kılınacağı saat olarak hesaplanmak suretiyle takvimlerde gösterilmiştir. Ayrıca camilerde namaz vaktinin geldiğini duyurmak için ezan okunmaktadır.

MEKRUH VAKİTLER

Gün içinde, bazı vakitlerde namaz kılmak mekruhtur. Bunun sebebi, ateşe ve güneşe tapanların ibadet yapma zamanı olduğu içindir. Onlara benzememek için bu vakitlerde namaz kılınması caiz değildir.

1) Güneş doğarken; güneşin doğmasından itibaren 40-45 dakikalık bir zaman kerahet vaktidir. Hiçbir namaz kılınmaz.
2) Güneş tepede iken; öğle namazına 45 dakika varken, namaz kılmak mekruhtur.
3) Güneş batarken; sadece kılınmamış ikindi namazının farzı ve hazır olan cenaze namazı kılınabilir. Ayrıca okunan ayetin tilavet secdesi yapılabilir. Bunların dışında hiçbir namaz kılınmaz.

NAMAZ ÇEŞİTLERİ

Hanefilerin dışında kalan diğer bütün mezheplere göre namazlar farz ve nafile olmak üzere ikiye ayrılır. Bir namaz farzdır veya sünnettir. Vacip hükmünü kabul etmezler.

Hanefilere göre namazlar üç kısma ayrılır:

1) Farz namazları,
2) Vacip namazları,
3) Nafile namazları.

1) FARZ OLAN NAMAZLAR

a) Beş vakit namaz kılmak (Sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazları)
b) Cuma namazının farzını kılmak
c) Cenaze namazı (Farz-ı kifayedir)

2) VACİP OLAN NAMAZLAR

1. Vitr namazı
2. Ramazan bayramı namazı
3. Kurban bayramı namazı

3) NAFİLE OLAN NAMAZLAR

Farz ve vacip olanların dışında kalan bütün namazlar, nafile namazdır. Beş vakit farz namazların sünnetleri, teravih, teheccüd, duha, işrak, evvabin, tesbih, hacet, tevbe, istihare ve

tahiyyetü'l mescid nafile namazlardandır.

NAMAZ REKÂTLARI ÇİZELGESİ

	İLK SÜNNET	FARZ	SON SÜNNET	VACİP (VİTR)
SABAH	2	2	-	-
ÖĞLE	4	4	2	-
İKİNDİ	4	4	-	-
AKŞAM	-	3	2	-
YATSI	4	4	2	3
CUMA	4	2	4	-
TERAVİH	-	-	20	-

NAMAZIN FARZLARI

Namazın on iki farzı vardır. Bunların altısı namaza başlamadan önce dışında yapılması gereken farzlardır. Namazın dış şartları olarak adlandırılır. Altı tanesi de namaza başladıktan sonra içinde yapılması gereken farzlardır. Bunlara da namazın rükünleri denir.

NAMAZIN DIŞ ŞARTLARI

1) Hadesten temizlenmek
2) Necasetten temizlenmek
3) Setr-i avret
4) İstikbal-i kıble
5) Vakit
6) Niyet

NAMAZIN RÜKÜNLERİ

1) İftitah Tekbiri
2) Kıyam
3) Kıraat
4) Rükû
5) Secde
6) Ka'de-i Ahire

NAMAZIN DIŞ ŞARTLARI

1) Hadesten Temizlenmek: Namaz kılacak olan kimse abdestsiz ise abdest alması gerekir. Cünüp, hayız veya lohusa ise boy abdesti

alması lazımdır. Su yoksa teyemmüm yapması gerekir.

2) Necasetten Temizlenmek: Namaz kılacak kimsenin bedeninde, üzerindeki elbise veya namaz kılacağı yerde namaza mani bir pislik varsa temizlenmesi lazımdır.

3) Setr-i Avret: Namaz kılacak olan mükellef kimsenin avret yerlerini örtmesi şarttır. Avret yeri vücudun başkaları tarafından görülmesi caiz olmayan yerlerdir.

Erkekler için avret yeri, göbek ile diz kapağı arası olan yerdir.

Kadınlar için avret mahalli el, yüz ve ayaklar dışında kalan vücudun tamamıdır.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadiste şöyle buyurmuştur:

"Allah, buluğa ermiş kadının namazını başörtüsüz kabul etmez."

(İbn Mace 132, Tirmizi 160, Müsned 151, 218, 259)

4) İstikbal-i Kıble: Namaz kılan her Müslüman'ın kıbleye dönmesi şarttır. Kıble

Mekke'de bulunan Kâbe'dir. Namazda iken özürsüz bir şekilde göğsünü kıble tarafından çeviren kimsenin namazı bozulur.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Yüzünü mescid-i haram tarafına çevir, her nerede olursanız, yüzünüzü o tarafa döndürünüz."

(Bakara Suresi, 144)

5) Vakit: Farz ve vacip olan namazları kendi vakitleri içinde kılmak gerekir. Her namazın kendine göre belli bir vakti vardır. Bu vakitler her belde de farklıdır. Vakit girmeden farz namaz kılınmaz. Her namazı kendi vaktinde kılmak gerekir. Vaktinde kılınan namaza eda denir. Vakit çıktıktan sonra kılınan namaz ise kaza olarak adlandırılır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Namaz müminlere belli vakitlerde farz kılınmıştır."

(Nisa Suresi, 103)

6) Niyet: Namaza niyet kalp ve dil ile tekbirden önce yapılmalıdır. Tekbirden sonra yapılan niyet geçerli değildir.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmaktadır:

"Ameller niyetlere göredir. Ve herkese niyet ettiği şey vardır."

(Buhari)

Şafii ve Malikilere göre niyet namazın rüknü olarak kabul edilmektedir.

NAMAZIN RÜKÜNLERİ

1) İftitah Tekbiri: Niyetten hemen sonra "Allahu Ekber" diyerek tekbirle namaza başlanmış olur. Buna başlangıç tekbiri de denir.

2) Kıyam: Lügat anlamı dikilmek, ayakta durmak demektir. Farz ve vacip namazların ayakta kılınması şarttır. Fatiha ve bir süre okunacak miktar ayakta durmak gerekir. Özür ve hastalık sebebiyle ayakta durmaya gücü yetmeyenler namazı oturarak kılabilir. Fakat oturarak da namazını kılamıyorsa

yatarak eda edebilir. Sünnet ve müstehab namazlarda kıyam şart değildir. Engel olsun veya olmasın oturarak sünnet namazları kılınabilir.

3) Kıraat: Lügat anlamı, okumaktır. Namaz kılan kimsenin ayakta iken kendisi işitecek derecede Kur'an-ı Kerim'den bir miktar sure veya ayet okumasıdır.

Farz namazların ilk iki rekâtında kıraat farzdır. Üçüncü ve dördüncü rekâtlarda farz değildir.

Vacip (Vitr ve bayram namazları), nafile (farz namazlardan önce ve sonra kılınan sünnetler, teravih, kuşluk, teheccüd ve tahiyyetü'l mescid gibi) namazların her bir rekâtında kıraat farzdır.

Şafiilerde namaza duran herkes her rekâtta Fatiha'yı okumakla mükelleftir. Onun için Şafiilerde imama uyan kimselerinde Fatiha'yı mutlaka okuması gerekir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmaktadır:

"Fatiha'yı Şerife'yi okumayan kimsenin namazı

yoktur.”

Başka bir hadiste:

“İçinde Fatiha’yı Şerife okunmayan namaz yeterli değildir.” buyurmaktadır.

4) Rükû: Lügat anlamı, eğilmektir. Kıraatten sonra eller dizlere yapıştırılarak yere paralel olacak şekilde baş ve sırtın eğilmesidir. Kadınlar ise erkeklere göre daha az eğilirler. Rükûda üç kez Sübhane Rabbiyel Azim denir.

5) Secde: Lügat anlamı, baş eğmek, yere kapanmak, tevazu içinde eğilmektir. Namaz kılan kimse rükûdan sonra secdeye vararak iki ayağın uçları, iki diz, iki el sonra burun ve alnını yere koymak suretiyle Allah’a tazimde bulunur.

Peygamberimiz (S.A.V.):

“Ben yedi kemik üzerine secde etmekle emrolundum. Alın, iki el, iki diz ve iki ayağın parmak uçları üzerine.” Diye buyurmuştur.

(Müslim)

Secdenin yedi aza üzerinde yapılması şarttır. Her rekâtta iki kere secde yapılır. Her secdede üç kere “Sübhane Rabbiyel Ala” denir.

6) Kaide-i Ahire: Lügat anlamı, son oturuş demektir. Namazın son rekâtında, secdeden sonra teşehhüt miktarı oturmaktır. Bütün kılınan farz ve nafile namazların hepsinde son oturuş vardır. Ve bu son oturuş namazın farzıdır. İki rekâtlı namazlarda tek, üç ve dört rekâtlı namazlarda ise iki oturuş vardır.

NAMAZI BOZAN ŞEYLER

Namazın şart ve rükünlerinden herhangi birinin eksikliği namazı bozar.

Namaz esnasında konuşmak. (İki harf dahi olsa ah, of gibi söz söylemek dahi namazı bozar.)

Selam almak veya selam vermek.

Saç sakal taramak.

Namazda kendi işiteceği derecede gülmek namazı bozar. Yanındakiler de duyacak kadar gülerse abdesti de bozulur.

Özürsüz olarak öksürmek. Elde olmayan öksürük namazı bozmaz.

Namazda bilerek göğsünü kıbleden çevirmek. Yüzünü kıbleden çevirirse namaz bozulmaz.

Namazda bir iş yapmak. Görenlere "Bu şahıs herhalde namazda değil" dedirtecek kadar amelle namaz bozulur.

Sabah namazını kılarken güneşin doğması, Cuma namazını kılarken ikindi zamanının girmesi halinde vakit çıktığı için namaz bozulur.

Dünyaya ait bir şey için ağlamak.

Teyemmüm eden kimsenin namazda iken suyu görmesi, özür sahibinin özrünün ortadan kalkması halinde de namaz bozulur.

Mesh müddetinin namazda iken sonra ermesi, namazı bozar.

Namazda iken mestin ayağından çıkması da namazı bozar.

Namazın bir rekâtında, herhangi bir yerini birbiri ardınca üç kere kaşıma.

Secdede iken iki ayağını birden yerden kaldırmak.

Namazda bayılmak veya cinnet geçirmek.

Ayetleri yanlış okumak.

Namazda abdestin bozulması.

Namaz kılanın elbisesine veya kıldığı yere namaza engel olacak şekilde bir pislik düşmesi.

Cemaatle namaz kılan kimsenin, namazın herhangi bir rüknünü imamdan önce yapması, namazı bozar.

Sorulan soruya namazda iken cevap vermek.

Namazda iken bir şeye üflemek, uf, puf, tüh demek veya inlemek de namazı bozar.

NAMAZIN REKÂTLARI

Buluğ çağına giren her Müslüman günde beş vakit namaz kılmakla mükelleftir. Beş vakit namazın farz olan rekâtları şöyledir:

1) Sabah namazı; iki rekât
2) Öğle namazı; dört rekât

3) İkindi namazı; dört rekât

4) Akşam namazı; üç rekât

5) Yatsı namazı; dört rekât

Peygamberimiz (S.A.V.)’in farz namazlarından önce ve sonra kıldığı namazlara sünnet namazları denir.

NAMAZLAR NASIL KILINIR?

SABAH NAMAZI

İkisi sünnet ikisi farz olmak üzere dört rekâttır. Önce iki rekât sünnet kılınır. Sonra iki rekât sabah namazının farzı kılınır.

SABAH NAMAZININ SÜNNETİNİN KILINIŞI

Kıbleye doğru dönülür. Niyet ettim Allah rızası için sabah namazının sünnetini kılmaya denilerek niyet edilir. Ellerin başparmakları kulak memesine dokunacak şekilde kaldırılıp "Allahu Ekber" denir ve tekbir alınır. Buna İftitah tekbiri adı verilir. Önce sağ elin avucu sol

elin üzerine konur. Eller göbeğin altında bağlanır. Subhaneke duası okunur ve içinden besmele çekilerek Fatiha Suresi okunur. Fatiha’dan sonra bir sure veya üç kısa ayet okunur. Bundan sonra "Allahu Ekber" denilerek rükûa varılır. Eller diz kapaklarının üzerine konur. Baş ve sırt düz tutulur. Bu halde iken üç defa "Sübhâne Rabbiye'l Azîm" denildikten sonra "Semia'llahu Limen Hamideh" denilir ve rükûdan kalkılır. Dimdik ayakta iken "Rabbenâ Lekel Hamd" denir. "Allahu Ekber" denilerek secdeye varılır. Secdede önce dizler sonra eller, daha sonra alın ve burun yere konur. Secde de üç defa "Sübhâne Rabbiyel Ala" denir. "Allahu Ekber" denilerek secdeden doğrulur ve bir defa "Sübhânellah" söylenecek kadar diz üstü oturulur. Sağ ayak dik tutulur. "Allahu Ekber" denilerek ikinci defa tekrar secdeye varılır. Üç defa "Sübhâne Rabbiyel A'lâ" denir. "Allahu Ekber" denilerek secdeden ikinci rekât için ayağa kalkılıp eller bağlanır. Besmele, Fatiha, bir sure veya üç kısa ayet okunur. Birinci

rekâtta olduğu gibi rükû ve secde aynen yapıldıktan sonra ikinci secdeden kalkınca oturulur. Et- tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik, Rabbena duaları okunur. Başını önce sağa sonra sola çevirerek "es-Selamü Aleyküm ve Rahmetullah" denir. Ve sabah namazının sünneti bu şekilde tamamlanmış olur.

SABAH NAMAZININ FARZININ KILINIŞI

Sabah namazının farzı iki rekât olup, sünnet namazı gibi kılınır. Namazdan önce erkekler kamet getirirler. Niyet ettim Allah rızası için bu günkü sabah namazımın farzını kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir.

ÖĞLE NAMAZI

Dördü ilk sünnet, dördü farz, ikisi son sünnet olmak üzere toplam on rekâttır.

ÖĞLE NAMAZININ İLK SÜNNETİNİN KILINIŞI

Farz namazından önce dört rekât sünnet kılınır. Niyet ettim Allah rızası için bu günkü öğle

namazının ilk sünnetini kılmaya denilerek niyet edilir.

Sabah namazının iki rekât sünneti gibi kılınır. Ancak et-tahiyyatüden sonra dua okunmaz. "Allahu Ekber" denilerek ayağa kalkılır. Üçüncü ve dördüncü rekât yine sabah namazının sünneti gibi kılınır, fakat Subhaneke okunmaz. Dördüncü rekâtın sonunda et-tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik, Rabbena duaları okunur. Önce sağ sonra da sol tarafa "es-Selamü Aleyküm ve Rahmetullah" denilerek selam verilir.

ÖĞLE NAMAZININ FARZININ KILINIŞI

Öğle namazının farzı da sünnet gibi kılınır. Önce kamet getirilir. Şöyle niyet edilir: Niyet ettim Allah rızası için bugünkü öğle namazının farzını kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. İlk dört rekâtlık sünnet gibi aynen kılınır. Fakat üçüncü ve dördüncü rekâtlarda Fatiha'dan sonra ayet ve sure kesinlikle okunmaz. Dört rekâtlı farzların hepsinde aradaki tek fark budur.

Eğer farzlar cemaatle kılınıyorsa niyetin sonunda uydum imama denilmesi gerekir.

ÖĞLE NAMAZININ SON SÜNNETİNİN KILINIŞI

İki rekâttır. Sabah namazının iki rekât sünneti gibi kılınır. Niyet ettim Allah rızası için bu günkü öğle namazının son sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir.

İKİNDİ NAMAZI

Dördü sünnet, dördü farz olmak üzere sekiz rekâttır.

İKİNDİ NAMAZININ SÜNNETİNİN KILINIŞI

Niyet ettim Allah rızası için bugünkü ikindi namazının sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Öğle namazının dört rekât sünneti gibi kılınır. Farklı olarak birinci oturuşta Et-tahiyyatüden sonra Allahümme Salli ve Barik okunur, ayağa kalkılır. Üçüncü rekâtta Subhaneke, Besmele, Fatiha ve bir sure okunup üçüncü rekât tamamlanır. Dördüncü

rekâtta aynı şekilde kılındıktan sonra selam verilir. İkindi namazının sünneti gayr-i müekked olup kuvvetli bir sünnet değildir.

İKİNDİ NAMAZININ FARZININ KILINIŞI

Kamet getirilir. Niyet ettim Allah rızası için bugünkü ikindi namazının farzını kılmaya "Allahu Ekber" denir ve niyet edilir. Öğle namazının farzı gibi kılınır.

AKŞAM NAMAZI

Üçü farz ikisi sünnet olmak üzere beş rekâttır.

AKŞAM NAMAZININ FARZININ KILINIŞI

Kamet getirilir. Niyet ettim Allah rızası için bugünkü akşam namazının farzını kılmaya denilerek niyet edilir. İlk iki rekât diğer kılınan namazların farzları gibi kılınır. Et-tahiyyatü okunduktan sonra üçüncü rekâtta ayağa kalkılır. Sadece Fatiha okunup rükû ve secdeden sonra oturarak Et-tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik ve Rabbena duaları okunur. Önce sağ sonra sol tarafa selam verilir

ve namaz bitirilir.

AKŞAM NAMAZININ SÜNNETİNİN KILINIŞI

Niyet ettim Allah rızası için bugünkü akşam namazının sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Sabah namazının iki rekât sünneti gibi kılınır.

YATSI NAMAZI

Dördü ilk sünnet, dördü farz, ikisi son sünnet ve üç rekâtlık vitir namazı olmak üzere toplam on üç rekâttır.

YATSI NAMAZININ İLK SÜNNETİNİN KILINIŞI

Niyet ettim Allah rızası için bu gecenin yatsı namazının ilk sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. İkindi namazının sünneti gibi kılınır. Sünneti gayr-i müekkededir. Kuvvetli bir sünnet değildir.

YATSI NAMAZININ FARZININ KILINIŞI

Kamet getirilir. Niyet ettim Allah rızası için bu

gecenin yatsı namazının farzını kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Öğle ve ikindi namazlarının farzları gibi kılınır.

YATSI NAMAZININ SON SÜNNETİNİN KILINIŞI

Niyet ettim Allah rızası için bu gecenin yatsı namazının son sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Sabah namazının sünneti gibi kılınır.

VİTR NAMAZININ KILINIŞI

Yatsı namazının vaktinden sonra kılınan üç rekâtlık Vacib bir namazdır. Niyet ettim Allah rızası için bu gecenin vitir namazını kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir.

Aynı akşam namazının farzı gibi kılınır. Üçüncü rekâtta Fatiha'dan sonra sure okunur. Yeni namaza başlamış gibi rükûa eğilmeden tekbir alınır. Eller kulak hizasına kadar kaldırılarak tekrar bağlanır ve kunut duası okunur. Kunut duasını bilmeyen üç kere Allahümmeğfirli veya Rabbena duasını okuyarak rükû ve secdeye

gider. Sonra oturup et-tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik Rabbena duaları okunur. Başını önce sağa sonra sola çevirerek selam verilir.

KADINLARIN NAMAZDAKİ FARKLI HAREKETLERİ

Kadınlar, namaz kılarken erkeklerle aralarında bazı farklı hareketler vardır.

Kadınlar tekbir alırken ellerini göğüs yahut omuz hizasına kadar kaldırırlar.

Kıyamdayken sağ el sol el üzerine gelecek şekilde ellerini göğüsleri üstüne koyarlar.

Rükûda kadınlar erkeklere göre daha az eğilirler. Ellerini dizlerine düz koyarlar.

Secdede kadınlar kollarını yanlara ve yere yapıştırırlar. Dizlerini ise karınlarına bitişik, parmak uçları kıbleye gelecek şekilde yere koyarlar.

İki secde arası oturuşta kadınlar, ayaklarını sağ tarafa yatırarak otururlar.

Kadınlar için ezan ve kamet sünnet değildir.

SEHİV SECDESİ

Namazdaki yanılmanın telafisi için yapılır. Farzlardan birini geciktirmek; vaciplerden birini unutarak terk etmek veya geciktirmek durumunda sehiv secdesi yapılır. Böylece noksanlık giderilmiş olur.

Genel olarak bütün yanılmalarda sehiv secdesi yapmak gerekir. Sünnetin terkinde ise sehiv secdesine gerek yoktur. Farzlardan veya vaciplerden birinin bilerek yapılmaması halinde ise namaz bozulur. Yeniden namazın kılınması gerekir. Böyle durumlarda sehiv secdesi yapılmaz.

SEHİV SECDESİ GEREKTİREN HALLER

Bir rekâtta hata ile iki rükû veya üç secde yapmak.

Farz namazlarında ilk iki rekâtta Fatiha'dan

sonra zammi süre okumayı terk etmek.

Üç veya dört rekâtlı namazlarda ilk oturuştaki teşehhüdü okumayı unutmak.

Fatiha'yı okuduktan sonra, hangi ayeti okuyacağı hususunda bir süre düşünüp durmak.

Oturması gereken yerde kalkmak, kalkması gereken yerde oturmak.

Fatiha suresinin yerine et-tahiyyatü okumak veya et-tahiyyatü okuyacak yerde Fatiha'yı okumak.

Bayram namazlarında tekbirleri terk etmek.

Dört rekâtlı namazlarda yanılarak beşinci rekâta kalkılmışsa, hatırladığında tekrar oturup et-tahiyyatüden ardından selam verip sonra sehiv secdesi yapılması gerekir.

Yine dört rekâtlı namazlarda, üç rekât kılıp, yanılarak oturulursa sonra eski kıldığını hatırlarsa tekrar ayağa kalkmalıdır. Ve dördüncü rekâtı kılıp oturmalıdır. Et-tahiyyatü ve duaları okuduktan sonra sağ tarafa selam

ardından sehiv secdesi yapılmalıdır.

SEHİV SECDESİNİN YAPILIŞI

Namazın son oturuşunda et-tahiyyatü okunduktan sonra sağ tarafa selam verilir. Ve arkasından "Allahu Ekber" denilerek secdeye varılır. Secdede üç kere "Sübhâne Rabbiyel A'lâ" denir. "Allahu Ekber" denilerek secdeden doğrulup bir defa "Sübhanellah" söylenecek kadar oturduktan sonra "Allahu Ekber" denilerek ikinci defa secdeye varılır. Tekrar üç defa "Sübhâne Rabbiyel A'lâ" denildikten sonra secdeden doğrulup oturulur. Et-tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik Rabbena duaları okunup sağa ve sola selam verilir.

TİLAVET SECDESİ

Kur’an-ı Kerim’de 14 surede secde ayeti vardır. Bu ayetlerden birinin okunması veya işitilmesi halinde secde yapmak vaciptir. Tilavet secdesi Hanefi mezhebinde vaciptir. Diğer üç mezhepte ise sünnettir.

TİLAVET SECDESİNİN YAPILIŞI

Kur’an-ı Kerim’de secde ayeti okunduğu zaman abdestli bir şekilde ayağa kalkılır. Kıbleye dönülerek eller kaldırılmadan Allah rızası için tilavet secdesi yapmaya niyet ettim "Allahu Ekber" denilerek doğruca secdeye varılır. Secde de üç kere "Sübhâne Rabbiyel A'lâ" denildikten sonra yine "Allahu Ekber" denilerek ayağa kalkılır. "Semi’nâ ve Ata’nâ Gufrâneke ve ileyke'l Masîr" denir. Böylece tilavet secdesi yapılmış olur. Namazı bozan şeyler tilavet secdesini de bozar.

CENAZE NAMAZI

Cenaze namazı farz-ı kifayedir. Bir kısım Müslümanlar tarafından bu görevin yapılması halinde diğerleri üzerinden bu vazife düşer. Ancak bu görevi yapacak kimse bulunmazsa, bütün Müslümanlar sorumlu olurlar. Her yaşayan canlı mutlaka bir gün ölecektir. Bu durum Allah'ın bütün canlılar için koymuş olduğu değişmez ilahi bir kanundur. Ölüm yok olmak değildir. Yeniden diriliştir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

"Ölülerinizin güzel işlerini yâd edin, kötü taraflarını dile getirmeyin."

(Tirmizi)

Ölüleri her zaman hayırla anmak gerekir. Ancak ölen kişi insanları kötülüğe Allah'a isyana ve

şirke teşvik etmişse onun hayırla anılmasına gerek yoktur.

CENAZE NAMAZININ KILINMA ŞARTLARI

Cenaze namazının kılınması için şu şartların bulunması lazımdır.

1. Ölünün Müslüman olması. (Müslüman olmayan bir kâfirin namazı kılınmaz.)
2. Ölünün yıkanmış temizlenmiş ve kefenlenmiş olması lazımdır.
3. Ölünün cemaatin önünde bulunması. (Hanefi mezhebine göre gaip üzerinde namaz kılınmaz.)
4. Ölünün tamamının veya başı ile birlikte yarısından fazlasının bulunması.
5. Cenaze namazının ayakta kılınması.
6. Cenazenin yere konmuş olması. (Vasıta üzerinde olmaması gerekir.)

Şafiilere göre gaip üzerine cenaze namazı kılınabilir. Peygamberimiz (S.A.V.) kral Necaşi'nin namazını bu şekilde kılmıştır.

CENAZE NAMAZININ KILINIŞI

Hazırlanan cenaze ilk önce kıble yönüne doğru konulur. İmam; cenazenin göğüs hizasında cemaat ise onun arkasında saf tutar. Cenaze namazı için niyet şarttır. Cenaze namazı dört tekbirle kılınır.

İmam: Niyet ettim Allah rızası için hazır olan cenaze namazını kılmaya ölü erkek ise şu erkek için duaya, kadın ise şu kadın için duaya "Allahu Ekber" der ve niyet eder.

Arkasında saf tutan cemaat ise: Niyet ettim Allah rızası için hazır olan cenaze namazını kılmaya ölü erkek ise şu erkek için duaya uydum imama "Allahu Ekber" der ve niyet ederler.

İlk tekbir alınıp iki el bağlanınca imam ve cemaat ve celle senaüke ilavesiyle Subhaneke duasını okur.

"Allahu Ekber" denir, ikinci tekbirden sonra Allahümme Salli ve Barik salâvatları okunur.

"Allahu Ekber" denir ve üçüncü tekbirden

sonra ölüye e bütün müminlere dua edilir. Cenaze namazı bilmeyen konut dualarını bunu da bilmeyen Rabbena duasını veya Fatiha suresini dua niyetiyle okur.

"Allahu Ekber" denir ve dördüncü tekbirden sonra sağa ve sola es-selamü aleyküm ve rahmetullah denilerek selam verilir.

Şafiilere göre de cenaze namazı dört tekbirle kılınır.

Tekbirden sonra Fatiha okunur.

İkinci tekbirden sonra Hz. Peygamber (S.A.V.)'e ve âline salâvat getirilir.

Üçüncü tekbirden sonra ölüye ve bütün müminlere dua edilir.

Dördüncü tekbirden sonra sağa ve sola selam verilir.

CENAZE NAMAZI KILINMAYAN ŞAHISLAR

Müslümanlıktan çıkmış olanların cenaze namazı kılınmaz.

Ana veya babasından birini haksız yere kasten

öldüren kimsenin cenaze namazı kılınmaz.

Silahlı çatışma da öldürülen asi, yol kesen ve soyguncu eşkıyanın cenaze namazı kılınmaz.

Boğarak birden fazla adam öldürenin, cenaze namazı kılınmaz.

Bunun bir sebebi de işlemiş oldukları suçun ağırlığını göstermek ve dünyada insanlara ibret olması için cenaze namazı kılınmaz.

CUMA GÜNÜ

Müslümanlar Cuma günü, toplu bir şekilde ibadet ederler. Her mükellef Müslüman'a günde beş vakit namaz kılmak farzdır. Bunun dışında her hafta Cuma günü iki rekât Cuma namazı da erkeklere farz kılınmıştır. Bu durum kitap, sünnet ve icma ile kesin bir şekilde sabittir. Cuma namazı dördü ilk sünneti ikisi farz ve dördü son sünnet olmak üzere toplam on rekâttır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Ey iman edenler! Cuma günü namaz için ezan okunduğu zaman Allah'ı anmaya koşun. Alım-satımı bırakın; eğer bilirseniz bu sizin için daha iyidir. Namaz bitince yeryüzüne dağılın ve Allah'ın size lütfettiği şeylerden rızkınızı arayın. Felah bulmak için Allah'ı çok anın."

(Cuma Suresi, 9,10)

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde:

"Güneşin doğduğu en hayırlı gün cumadır; Âdem o gün yaratılmış ve cennete girmiş ve o gün cennetten çıkmıştır. Kıyamet de Cuma günü kopacaktır." Buyurmuştur.

(Müslim)

Cuma namazını mazeretsiz bir şekilde kasten terk etmek büyük günahtır.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Allah, önemsemediği için üç cumayı terk eden kimsenin kalbini mühürler."

(Ebu Davud)

Cuma günü duaların kabul olduğu, bilinmeyen gizli bir saat vardır. O saatte yapılan bütün hayırlı dualar kabul olunur.

CUMA NAMAZININ FARZ OLMASININ ŞARTLARI

1. Erkek olması: Akıllı, buluğa ermiş erkeklere Cuma namazı farzdır. Buluğa ermemiş

çocuklarla, kadınlara farz değildir. Fakat kadınlar, Cuma namazına gelip cemaatle namaz kılsalar öğle namazını tekrar kılmalarına gerek kalmaz.

2. Hür olmak: Hürriyeti elinden alınmış, serbest bulunmayan esir ve köle kişilere Cuma namazı farz değildir.
3. Mukim olmak: Yolcu ve misafirlere Cuma namazı farz değildir.
4. Sıhhatli olmak: Hasta olanlara camiye gidemeyecek durumda sağlığı bozuk olanlara Cuma namazı farz değildir.
5. Kör olmamak: Gözleri görür olması lazımdır. Kör olanlara Cuma namazı farz değildir.
6. Ayakları sağlam olmak: Yürümekten aciz olanlara Cuma namazı farz değildir.

CUMA NAMAZININ SIHHAT ŞARTLARI

- Cuma namazının öğle vaktinde kılınması. Vakit girmeden veya vakit çıktıktan sonra Cuma namazı kılınmaz.

- Namazdan önce hutbe okumak. Hutbe okunmadan Cuma namazı olmaz. Hutbenin şartı ise Allah'ı zikretmektir.
- Cuma namazının kılındığı yerin herkese açık olması. Belirli kişilerin girdiği özel bir yerde Cuma namazı kılınmaz.
- İmamdan başka üç erkek kişinin cemaatte bulunması lazımdır. Maliki'ye göre otuz, Şafii'ye göre kırk erkek kişinin cemaatte bulunması gerekir.
- Namaz kıldıran vazifeli veya resmen izinli kişi olmalıdır. Şayet böyle bir görevli yoksa cemaatten biri de imam olabilir.
- Namaz kılınacak yer şehir veya şehir hükmünde olmalıdır. Yaz, kış oturulan köylerde de Cuma namazı kılınabilir.
- Camiye gitmeye engel olacak şiddetli yağmur, kar, fırtına, deprem gibi tabii afetler varsa Cuma namazı kılınmayabilir. Ayrıca hapiste yatanlara da Cuma namazı farz değildir.

CUMA NAMAZININ KILINIŞI

Cuma namazı, dört rekât ilk sünnet, iki rekât farz ve dört rekât son sünnet olmak üzere cemaatle kılınır. Kişi tek başına Cuma namazı kılamaz.

Öğle vakti, ezan okunduktan sonra, önce Cuma namazının dört rekât ilk sünneti kılınır. Niyet şöyle yapılır: Niyet ettim Allah rızası için bugünkü Cuma namazının ilk sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Öğle namazının dört rekât sünneti gibi kılınır.

Daha sonra camiinin içinde iç ezan okunur. Hutbe bittikten sonra kamet getirilir. İmam cumanın iki rekât farz namazını kılmak için mihraba geçer. Arkasındaki cemaat niyet ettim Allah rızası için bugünkü Cuma namazının farzını kılmaya uydum imama "Allahu Ekber" diyerek niyet eder. Bu iki rekât sabah namazının farzı gibi kılınır.

İki rekât farz namazdan sonra dört rekât cumanın son sünneti kılınır. Niyet şöyle yapılır: Niyet ettim Allah rızası için cumanın son

sünnetini kılmaya "Allahu Ekber" denilerek niyet edilir. Bu da Cuma namazının ilk sünneti gibi kılınır.

TERAVİH NAMAZI

Teravih namazı, ramazan ayında kılınan ve sünnet-i müekkede olan bir namazdır. Akıl baliğ olan kadın- erkek her mükellefin bu namazı kılması çok faziletlidir. Teravih namazı ramazan ayının önemli bir sünnetidir. Herhangi bir mazeret sebebiyle oruç tutamayanlar dahi teravih namazını kılabilirler. Sünnet olduğu için kılınmayan teravih namazı kaza edilmez.

Teravih namazı genel olarak yirmi rekâttır. Hz. Ebubekir (R.A.) ve Hz. Ömer (R.A.) dönemlerinde, teravih namazı yirmi rekât kılınmıştır. Hz. Aişe (R.A.), Peygamberimiz (S.A.V.)'in sekiz rekât teravih kıldığını haber vermektedir. Teravih namazını kaç rekât olduğu hususunda çeşitli rivayetler vardır.

Teravih namazı yatsıdan sonra vitirden önce kılınır. Teravih namazı cemaatle veya tek başına kılınabilir.

TERAVİH NAMAZININ KILINIŞI

Yatsı namazı kılındıktan sonra teravih namazına

başlanır. Umumi olarak camilerde teravih namazı iki rekâtta bir selam verilerek kılınır. İsteyen dört rekâtta bir selam vererek de bu namazı kılabilir.

Namazı kıldıracak imam şöyle niyet eder: Niyet ettim Allah rızası için teravih namazını kılmaya bana uyanlara imam oldum. "Allahu Ekber"

Cemaat ise şöyle niyet eder: Niyet ettim Allah rızası için teravih namazını kılmaya uydum imama "Allahu Ekber".

Eğer teravih namazı iki rekâtta bir selam verilerek kılınacaksa akşam namazının sünnet gibi kılınır. Dört rekâtta bir selam verilerek kılınacaksa yatsı namazının ilk sünneti gibi kılınır.

Teravih namazı tek başına kılınacaksa şöyle niyet edilir: Niyet ettim Allah rızası için teravih namazını kılmaya "Allahu Ekber" denilir.

Şafiilere göre, teravih namazı iki rekâtta bir selam verilerek kılınır. Dört rekâtla teravih namazı kılınmaz.

YOLCU NAMAZI

Yolculuk orta bir yürüyüşle on sekiz saatlik bir mesafe gitmektir. Bu mesafe üç günlük bir yol olup, takriben 85-90 kilometredir. Bu doksan kilometrelik mesafe uçak gibi bir vasıta ile çok kısa zamanda aşılsa bile yine de kişi yolcu sayılır.

Yolculuk; ikamet ettiği şehrin belediye sınırlarından çıktığı andan itibaren başlar. Yolculuğa çıktığında niyet etmek gerekir. Niyet etmeden namazları kısaltamaz. Ayrıca gideceği yerde 15 günden az kalmaya niyet etmesi gerekir. Eğer bu süre içinde işini bitiremeyip daha uzun kalırsa yine de yolcu sayılır. Yolculuk zor ve sıkıntılı bir iş olduğu için Allah (C.C.) kullarına çeşitli kolaylıklar sağlamıştır.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Yeryüzünde sefere çıktığınız zaman, eğer kâfirlerin size kötülük etmesinden korkarsanız namazları kısaltmanızda sakınca yoktur."

(Nisa Suresi, 101)

YOLCU KİMSELERE TANINAN KOLAYLIKLAR

- Yolcu dört rekâtlı farz namazlarını kısaltarak iki rekât olarak kılabilir. Sabah, akşam vitir namazları ile bütün sünnetler ise tam olarak kısaltılmadan kılınır.
- Ramazan ayında yolculuk yapan kişi, orucunu dilerse tutmayıp kaza etmek üzere başka bir zamana erteleyebilir.
- Yolcu olan kişi Cuma ve bayram namazlarını kılmayabilir.
- Yolcu kişi kurban kesmekle mükellef değildir.
- Yolcu için mest üzerine mesh süresi üç gündür.

İKİ NAMAZI BİRLEŞTİRİP BİR VAKİTTE KILMAK (CEM ETMEK)

Yolculuk yapan kimse dört rekâtlı farz namazlarını iki rekât kılabilir. Öğle ve ikindiyi, akşam ve yatsı namazlarını aynı anda beraber kılabilir.

Peygamberimiz (S.A.V.) hac zamanında Arafat'ta öğle ve ikindi namazlarını aynı anda birlikte (cem-i takdim) yaparak kıldırmıştır. Müzdelife'de ise akşam ile yatsı namazını yatsı vaktinde (cem-i tehir) yaptırarak kıldırdığı hususunda bütün mezhepler görüş birliği içindedirler.

Şafii, Maliki ve Hanbelî mezheplerinde cem yapılabilmesi için belli sebep ve şartların gerekli olması lazımdır. Ancak o zaman cem yapılabilir.

İki namazın birleştirilmesinin caiz olma şartları:

1. Yolculuk
2. Yağmur, kar, dolu
3. Hastalık

4. İhtiyaç ve meşguliyet

Mezheplerin bu sebepler üzerinde bazı görüş ayrılıkları vardır.

Peygamberimiz (S.A.V.) Tebük gazasında cem-i takdim yaptı. Öğle ile ikindi namazlarını birlikte kıldı. Sonra çıktı akşam ile yatsı namazlarını birlikte kıldı.”

(Buhari, Müslim)

Yolculukta Hanefi mezhebi dışındaki, diğer bütün mezheplerde namazların birleştirilerek kılınabileceği hususunda görüş birliği vardır.

CEM-İ TAKDİM VE CEM-İ TEHİR’İN ŞARTLARI

Cem-i takdimde tertibe riayet etmek şarttır. Mesela, öğle ile ikindi namazları cem edileceği zaman önce öğle sonra ikindi namazı kılınır. Keza akşam ile yatsı namazında da önce akşam sonra yatsı namazları kılınır.

Cem-ı takdimde ilk namazda ikinci namazını cem-i takdim edeceğine niyet etmesi gerekir.

Cem-i tehirde ise birinci namaz vaktinde iken bu namazı tehir edeceğine niyet etmek lazımdır.

Kılınan namazlar arasında iki rekât namaz miktarı kadar çok az zaman bırakmamaktır.

İkinci namaz başlayıncaya kadar yolculuğun devam etmiş olması gerekmektedir.

BAYRAM NAMAZLARI

Dinimizde iki bayram vardır. Biri ramazan diğeri ise kurban bayramıdır. Yılda iki defa bayram namazı kılınır. Bayram namazları iki rekâttır. Güneş doğduktan 45-50 dakika sonra kılınır. Hanefi mezhebinde bayram namazı vaciptir. Şafii ve Malikilere göre bayram namazı müekked sünnettir. Hanbelî mezhebinde ise farz-ı kifayedir.

BAYRAM NAMAZININ KILINIŞI

1.REKÂT:

Niyet ettim Allah rızası için ramazan veya kurban bayramı namazını kılmaya uydum imama "Allahu Ekber" deyip eller göbek altında bağlanır ve namaza başlanmış olur.

İmam ve cemaat Subhaneke'yi okur. Bundan

sonra imam ve cemaat üç tekbir alır.

Birinci ve ikinci tekbirlerde imam yüksek sesle cemaat de gizlice "Allahu Ekber" der ve eller kulaklara kadar kaldırılıp daha sonra yanlara salıverilir.

Üçüncü tekbirde "Allahu Ekber" denilerek eller yine kulaklara kadar götürülüp bağlanır.

İmam Fatiha ve zammı sure okur.

Rükû ve secdeye varılır.

2.REKÂT:

İmam besmele, Fatiha ve zammı sureyi okur. Sure bitince rükûa gidilmez, birinci rekâtta olduğu gibi üç kere tekbir alınır. Tekrar eller kulaklara kadar götürülüp yanlara salınır. Dördüncü tekbirden sonra rükû ve secdeler yapılarak oturulur. Et-tahiyyatü, Allahümme Salli ve Barik ve Rabbena duaları okunarak önce sağa sonra sola selam verilir. Namaz bitince arkasından imam hutbe okur.

KAZA NAMAZLARI

Buluğ çağına girmiş akıllı erkek ve kadın herkese beş vakit namaz kılmak farzdır. Her namazın kendine has özel bir vakti vardır. Esas olan namazı kendi vaktinde kılmaktır. Tembellik sonucu, namazı vaktinde kılmamak günahtır. Vaktinde kılınan namaza eda, vakit çıktıktan sonra kılınan namaza kaza denir. Herhangi bir nedenle bozulan namazı tekrar kılmak ise iadedir.

KAZA EDİLMESİ GEREKEN NAMAZLAR

Vaktinde kılınmamış farz olan sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarının kazası da farzdır.

Kaza namazlarını kılmak için şöyle niyet edilir. Niyet ettim Allah rızası için kazaya kalan ilk sabah namazının farzını kılmaya "Allahu Ekber" denir.

Vitir namazının kazası ise vaciptir.

Sünnet namazlar ise kaza edilmez. Sabah

namazını kılmayan kimse farz namazı ile birlikte sünneti kaza edebilir.

Altı vakitten az kaza namazı olan kimseye tertip sahibi denir. Kaza namazlarını kılarken tertibe riayet etmek gerekir. Yani sabah, öğle, ikindi, akşam gibi namazları sırasıyla kılıp kaza etmek lazımdır. Eğer kazaya kalan namazları fazla ise bu namazları hiç bekletmeden kaza etmek gerekir. Kaza namazı kalmadığına kanaat getirinceye kadar gece gündüz mekruh vakitler dışında kazaya kalan namazları kılması lazımdır.

Hanefi mezhebinde namazlarını kılmak için farz namazla birlikte kılınan sünnetler asla terk edilmez. Kaza namazları bitinceye kadar geciktirmeden sünnet namazları da kılmak gerekir.

Şafii mezhebine göre ise kazaya kalan namazlarını bitirinceye kadar hiçbir nafile namazı kılamaz. Mekruh vakitlerde dahi kaza namazlarını kılabilir.

CEMAATLE NAMAZ KILMAK

İslam dini Müslümanların birlik ve beraberliğine, özellikle ihtiyaç sahiplerine yardım etmeye çok önem vermektedir. Onun için cemaatte rahmet, ayrılıkta azap vardır, demişlerdir. Cemaatle namaz kılmak, tek başına kılınan namazdan 27 derece daha faziletlidir. Cemaat sayesinde Müslümanlar arasında sevgi ve saygı güçlenir. İhtiyaç sahipleri, dert ve sıkıntısı olanlar daha rahat bir şekilde tespit edilip, onları tanıma ve yardım etme imkânı doğar.

Cemaatle namaz kılmak Hanefi ve Malikilere göre müekked sünnettir. Şafiilere göre, farz-ı ayındır. Peygamberimiz (S.A.V.)'in cemaatle namaz kılmayı teşvik eden çok hadisleri vardır.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Cemaatle kılınan namazın sevabı yalnız başına kılınan namazdan yirmi yedi derece daha efdaldir."

(Buhari ve Müslim)

Başka bir hadiste:

“Kim yatsı namazını cemaatle kılarsa, gece yarısına kadar namaz kılmış sevabı alır. Sabah namazını da cemaatle kılarsa bütün geceyi namaz kılarak geçirmiş gibi sevap alır.” buyurmaktadır.

(Buhari ve Müslim)

CEMAATE GİTMEYE ENGEL OLAN HALLER

Beden hastalığı, sakatlık, felç, kör olmak, topallık ve ihtiyarlık gibi durumlar cemaate gitmeye manidir.

Şiddetli soğuk, sıcak, kar, yağmur, dolu, sel, çamur ve zifiri karanlık gibi olumsuz hava şartlarında engeller arasındadır.

Mala, cana, namusa zarar gelme korkusu da yine cemaate katılmaya manidir.

Dini eğitimle meşgul olmak da cemaatte bulunmaya engel teşkil edebilir. Ancak bunu alışkanlık haline getirmek uygun değildir.

ORUÇ İBADETİ

Oruç, İslam dininin beş temel şartından birini teşkil eder. Orucun lügat anlamı, bir şeyden uzak durmaktır, yemek, içmek, konuşmak, yürümek gibi bir kısım şeylere karşı kendini tutmaktır.

Oruç, niyet ederek imsak vaktinden güneşin batışına kadar yemekten, içmekten ve cinsi ilişkide bulunmaktan uzak durmaktır. Oruç, hicretin ikinci senesinde farz kılınmıştır. Bu durum kitap, sünnet, icma ile kesin olarak sabittir.

Allah (C.C.)Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır:

"Ey iman edenler! Oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, günahlardan korunasınız diye size de farz kılındı. Sayılı günlerde oruç tutun."

(Bakara Suresi, 183)

Ayetten anlaşıldığı gibi oruç diğer geçmiş milletlere de farz kılınmış bir ibadettir. Oruç tutmak, insanların günahlardan uzak kalmaları ve Allah'a saygılı olmaları açısından çok önemlidir.

Yüce Allah (C.C.) Hadis-i Kutsi'de şöyle buyurmaktadır:

"Oruç sırf benim rızam için edilen bir ibadettir, onun mükâfatını ben veririm."

Başka bir hadis-i şerifte:

"Oruç sabrın yarısıdır."

(Tirmizi)

Oruç diğer ibadetlerden daha farklıdır. Bütün yapılan hayır ve ibadetlere belli bir miktarda sevap verilecektir. Bu miktar on mislinden yedi yüz misline kadardır. Orucun sevabını ise Allah (C.C.) kendisi takdir edip verecektir. O yüzden orucun sevabı sınırsız tutulmuştur.

Oruç nefsi terbiye eder. Ve onu aşırı arzulardan isteklerden meneder. Bu sayede zayıf düşmesine sebep olur. Böylece ruh kuvvet

kazanır ve Allah'a yaklaştırır.

Oruç tutmanın tek amacı Allah'ın rızasını kazanmaktır. İnsan oruç tutmakla güçlü bir iradeye sahip olur. Aç ve susuz kalmak suretiyle de sabretmeyi öğrenir. Acizliğini ve eksikliğini idrak eder. İnsanın merhamet duyguları da böylelikle gelişir. Fakir, yoksul ve sıkıntı içinde bulunan insanların durumlarını daha iyi anlar. Bu sayede insan olgunlaşarak güzel ahlâk sahibi olur. Allah'a karşı olan kulluk görevlerini daha iyi ve mükemmel bir şekilde yapmaya gayret eder.

Ayrıca oruç insanı daha sağlıklı yapar. Bir çalışan mide ve sindirim organları ramazan ayı boyunca dinlenmiş olur.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

"Oruç tutunuz, sıhhat bulunuz."

RAMAZAN ORUCUNUN FARZ OLMA ŞARTLARI

Ramazan orucunun farz olması için üç şart gerekir:

1) Müslüman Olmak: Oruç tutmak Müslüman olanlara farzdır. Müşrik olan kâfirlerin oruç tutma mükellefiyeti yoktur. İman edip İslam'a girdikten sonra ibadet etme mükellefiyeti başlar. Daha önce yapmadığı hiçbir ibadet için sorumlu olmaz. Ve yapamadığı bu ibadetleri kaza etmesi de gerekmez.
2) Akıllı Olmak: Akıl hastası olan delilere, sarhoş ve baygın olan kişilere oruç tutmak farz değildir.
3) Buluğ Çağına Ermiş Olmak: Ergenlik yaşına gelmeyen çocuklara oruç tutmak farz değildir.

Bu şartlara göre buluğ çağına girmiş akıllı olan erkek ve kadın her Müslüman'a Ramazan ayında oruç tutmak farzdır.

ORUÇ ÇEŞİTLERİ

Oruç farz, vacip ve nafile olmak üzere çeşitlere ayrılır:

Farz Oruç: Ramazan ayında oruç tutmak her

mükellef için farzdır. Her ne şekilde olursa olsun tutulmayan Ramazan orucunun kazası da farzdır.

Yemin için tutulacak kefaret oruçları mesela hacda ihramda iken tıraş olmak kaza ile adam öldürmek, zıhar (Sözle eşini boşamak) oruçlarını da tutmak da farzdır.

Vacip Oruç: Adak (Nezir) orucunu tutmak vaciptir. (Şu işim olursa şu kadar gün oruç tutacağım) diye söz veren bir kimse dileği gerçekleşir, o orucu tutması vacip olur.

Nafile Oruç: Farz ve vacibin dışında tutulan oruçlara ise nafile denir. Mübarek ay ve günlerde tutulan oruçlar bu kısımdandır.

MENDUP OLAN ORUÇLAR

Şevval Orucu: Ramazan ayından sonra tutulan altı gün oruç şevval ayı içinde ayrı ayrı günlerde tutulabileceği gibi peş peşe de tutulabilir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerif’te şöyle buyurmuştur:

“Kim ramazan orucunu tutar ve ona şevval ayından altı gün ilave ederse, sanki yıl orucu tutmuş olur.”

(Müslim)

Aşure Orucu: Muharrem ayının onuncu gününe aşure denir. Sadece aşure günü değil, bir önceki veya sonraki günde oruç tutulur. 9 ve 10 ya da 10. ve 11. günleri oruç tutmak sünnettir.

Ay Takvimine Göre Üç Gün Oruç Tutmak: Her kameri ayın 13, 14, 15. günleri oruç tutmaktır. Bu günlerde oruç tutulduğu takdirde bütün yıl oruç tutmuş gibi sevap alınır.

Pazartesi, Perşembe Orucu: Pazartesi ve perşembe günü oruç tutmak sünnettir.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

“Ameller Allahu Teâlâ Hazretlerine pazartesi ve perşembe günleri arz edilir. Ben amelimin oruçlu olduğum halde arz edilmesini severim.”

(Tirmizi)

Zilhicce Orucu: Zilhiccenin ilk dokuz gününde oruç tutmak faziletli ameller arasında

sayılmıştır.

Arife Günü Oruç Tutmak: Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

“Arafat günü tutulan orucun, geçen yılın ve gelecek yılın günahlarına kefaret olacağına Allah’ın rahmetinden ümidim var.”

(Tirmizi)

Şaban Orucu: Peygamberimiz (S.A.V.) şaban ayında diğer aylardan daha çok oruç tutardı. Şaban ayının büyük bir kısmını oruçla geçirirdi. Çünkü bu ay amellerin Allah’a yükseldiği aydır.

Davud Orucu: Nafile oruçların en önemlisidir. Bir gün oruç tutup, bir gün tutmamaktır. Bu oruç şekline Hz. Davut (A.S.) orucu denir.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

“Allah indinde en sevimli oruç, kardeşim Davud’un orucudur. Bir gün yer, bir gün tutardı.”

MEKRUH ORUÇ

Mekruh oruçlar iki kısma ayrılır:

Tenzihen Mekruh

Tahrimen Mekruh

1)Tenzihen Mekruh Oruçlar (Helale Yakın Mekruh Oruçlar:

Yalnız aşure günü (Muharrem ayının 10. Günü) oruç tutmak mekruhtur. Yahudilere benzememek içindir.

İlkbaharın başlangıcı olan nevruz günü oruç tutmak mekruhtur.

Yalnız Cuma günü oruç tutmak mekruhtur. Müslümanların haftalık bayram günüdür.

Yalnız cumartesi günü oruç tutmak da mezhep imamlarına göre mekruhtur.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

“Cumartesi günleri farz oruçları dışında oruç tutmayın. Sizden biri, o gün üzüm çöpünden veya ağaç kabuğundan başka yiyecek bir şey bulamasa bile onları emip oruç tutmasın.”

Âlimlere göre yasaklanmadaki hikmet

Yahudilere muhalefet içindir.

İki gün iftar etmeden peş peşe oruç tutmak. Visal orucu mekruhtur.

Ücretle çalışanın tuttuğu oruç; hizmete zarar vermemek şartıyla nafile oruç tutabilir. Fakat iş aksıyorsa nafile oruç için patrondan izin alınması gerekir.

Hayız ve nifas halinde özürlü kadının oruç tutması haramdır.

Bir sene bayram günleri dâhil olmak üzere oruç tutmak mekruhtur.

2)Tahrimen Mekruh Oruçlar (Harama Yakın Mekruh Oruçlar):

Ramazan birinci günü ile Kurban Bayramının dört günü oruç tutmak tahrimen mekruhtur. Allah (C.C.) bugünleri mümin kullarına bayram ilan etmiştir. Karşılıksız olarak vermiş olduğu nimetlerden müminler bol bol yiyecek ve o yüce yaratıcıya şükredeceklerdir. Verilen bu ikramı kabul etmemek reddetmek uygun olmaz.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmaktadır:

"İki günde oruç caiz olmaz. Fıtır günü (Ramazan bayramının birinci günü) ve Nahr günü"

(Buhari)

ORUÇTA NİYET

Oruç ibadetinin sahih olması için niyet etmek şarttır. Niyet kalp ile yapılır. Ayrıca dil ile niyet etmekte sünnettir. Oruç tutmak düşüncesi ile sahura kalkan kimse de niyet etmiş sayılır.

Peygamberimiz (S.A.V.)

"Ameller niyetlere göredir. Ve herkese niyet ettiği şey vardır." Buyurmuşlardır.

(Buhari)

Oruç tutmak isteyen kimse şöyle niyet etmelidir; niyet ettim Ramazan-ı Şerif'in yarınki orucunu tutmaya demelidir.

Şafii ve bir kısım Malikilere göre niyet edilmediği takdirde, tutulan oruç sahih olmaz.

Hanefilere göre akşamdan ertesi gün kuşluk

vaktine kadar niyet edilebilir. Bu konuda mezhepler arasında ihtilaf vardır.

Malikilere göre güneşin batışından gecenin son vaktine kadar niyet etmek gerekir. Şafilere göre de gece niyet etmek lazımdır.

ORUÇ BOZMAYI MUBAH KILAN DURUMLAR

Ramazan ayında oruç tutmak her mükellef için farzdır. Ancak bazı durumlarda oruç bozulabilir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Sizden kim hasta olur yahut yolculukta bulunursa tutamadığı günler kadar daha sonra tutsun. Eğer bilseniz tutmanız sizin için daha hayırlıdır."

(Bakara Suresi, 184)

Oruç tutmamayı mubah kılan durumlar arasında hastalık ve yolculuk zikredilmiştir. Bu durumda bulunanlara kolaylık tanınmıştır. **Aşağıda belirtilen özürleri bulunan mükellefler ramazan orucunu tutmayabilir.**

HASTALIK: Hasta olanın oruç tutması halinde öleceğinden, hastalığının artacağından veya uzamasından endişe ediliyorsa oruç tutmayabilir. Şayet oruca başlamışsa bozabilir. İyileşince tutmadığı günleri kaza eder. Fakat iyileşmeyecek bir hastalığa tutulmuşsa o zaman fidye verir.

YOLCULUK: Ramazan ayında 90 kilometre veya daha fazla bir mesafeye yolculuk yapacak olan mükellef oruç tutmayabilir. Dinimiz yolculukta bazı sıkıntılar olabileceğini göz önünde bulundurarak birçok kolaylık tanımıştır. Mükellef yolculukta oruç tutmayabilir. Daha öncede belirtildiği gibi, namaz yolculukta kısaltılabilir, cem edilebilir. Ancak mükellefin yolculuk bitince oruç tutmadığı günleri kaza etmesi gerekir. Yolculukta sıkıntı veya herhangi bir güçlük yoksa oruç tutmak daha faziletlidir.

TEHDİT GÖRMEK: Oruç tutan mükellefin, başkaları tarafından orucunu bozması için tehdit edilmesidir. Orucunu bozmadığı takdirde öldürüleceği veya kendisine zarar verileceği

kesin olarak anlaşılırsa orucunu bozabilir. Sonra tutmadığı günleri kaza etmelidir.

GEBELİK VEYA ÇOCUK EMZİRMEK: Oruç tuttuğu takdirde kendisine veya emzirdiği çocuğuna bir zarar geleceği ihtisas sahibi doktor tarafından söylenirse hamile kadın orucunu bozabilir. Bu durumda olan mükellef hasta kabul edilir. Tutmadığı günleri daha sonra kaza eder.

AÇLIK VE SUSUZLUĞA DAYANAMAMAK: Oruç tutan mükellef açlık ve susuzluk sebebiyle helak olacaksa orucunu bozabilir. Böylelikle ruh ve vücut sağlığının zarar görmesi önlenmiş olur. Daha sonra tutmadığı günleri kaza etmesi lazımdır.

YAŞLILIK: Oruç tutamayacak kadar yaşlı ve aciz olan mükellef orucu bırakabilir. Tutmadığı her gün için yoksula fidye verir. Daha sonra tutmadığı günleri kaza etmesi gerekmez.

FİDYE

Oruç tutmaya gücü yetmeyen ileri yaştaki ihtiyarlar, şifasız hastalar farz ve vacip olan oruçlarını tutmazlar. Her gün tutmadıkları oruç için bir yoksulu sabah akşam doyuracak miktarda fidye verirler. Fidye veremeyecek durumda olan fakirlerin ise Allah'tan af dilemeleri gerekir. Şayet mükellefin mirası varsa, fidyenin ödenmesi için mirasçılarına vasiyet etmesi gerekir. Ölen kimsenin mirasçıları, tutmadıkları oruçlar için fidye verirler. Buna ıskat-ı savm denir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerifte şöyle buyurmuştur:

"Bir mükellef başka birinin yerine namaz kılamaz. Lakin onun için yemek yedirebilir."

Oruç ıskat-ı; ölmüş bir kimsenin yerine

getirmediği farz oruç borçlarını fidye yoluyla düşürmektedir.

Fidye ile oruç borcunun düşebileceği Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"…oruca dayanamayan, bir düşkünü doyuracak kadar fidye verir. Kim gönülden iyilik yaparsa o iyilik kendisinedir. Oruç tutmanız –eğer bilseniz- sizin için daha hayırlıdır."

(Bakara Suresi, 184)

İyileşmesi mümkün olmayan hastalar yaşlılar oruç tutmadıkları günler kadar fidye vermek suretiyle ödemede bulunurlar.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerif'te şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse üzerinde bir aylık Ramazan orucu borcu varken ölürse, onun her günü için bir yoksul doyursun."

(Tirmizi)

Ölen kimsenin kaza yapması mümkün olmadığı için tutmadığı oruç günü sayısı kadar velisinin fidye vermesi Peygamberimiz (S.A.V.)

tarafından tavsiye edilmiştir.

RAMAZAN ORUCUNUN KAZASI

Ramazan ayında oruç tutmak her mükellef için farzdır. Her ne şekilde olursa olsun, özürlü veya özürsüz ramazan orucu bozulduğu takdirde kazasını yapmakta farzdır. Hanefilere göre başlanıp bozulmuş nafile oruçlarında kazası gerekir. Şafilere göre, nafile orucun kazası yapılmaz. Malikilere göre ise nafile oruç kasten bozulmuşsa kazası gerekir.

Ramazan ayında mükellef niyet etmeden oruç tutmamışsa kaza etmesi gerekir. Yani güne gün olarak tutması gerekir. Niyet edip, oruca hiç başlamadığı için kefaret gerekmez.

ORUCU BOZUP SADECE KAZAYI GEREKTİREN HALLER

1. Çiğ pirinç, un, hamur, ham meyve, zeytin çekirdeği, pamuk, kâğıt, taş, toprak, demir, altın ve gümüş gibi genelde yenmesi mutat olmayan şeyleri yutmak.

2. Çok fazla tuz yemek. (az miktarda tuz yemek kefareti gerektirir)
3. Arka yola fitil koymak veya ilaç aktarmak.
4. Burna ilaç çekmek, kulağa yağ damlatmak.
5. Abdest alırken veya ağzı çalkalarken su yutmak.
6. Ramazan orucuna niyet etmeden unutarak yiyip içmek, böylelikle orucunun bozulduğunu zannederek daha sonra bilerek yiyip içmek.
7. Dişleri arasında kalan nohut tanesi büyüklüğünde bir maddeyi yutmak.
8. Kendi isteğiyle ağız dolusu kusmak.
9. İmsak vakti geçtiği halde, geçmediğini zannederek yiyip içmek.
10. Güneş battı ve akşam oldu zannederek oruç açmak.
11. Zorlamak suretiyle orucu bozmak.
12. Kan yutmak.

13. Hastalık ve yolculuk sebebiyle orucunu bozmak.

ORUCU BOZMAYAN ŞEYLER

1. Oruçlu olduğunu unutarak yiyip içmek.
2. Kulağına su kaçırmak.
3. Gözlere ilaç dökmek.
4. Gözlere sürme çekmek.
5. Kan aldırmak.
6. Uyurken ihtilam (cünüp) olmak.
7. Cünüp olarak sabahlamak.
8. Ağzındaki balgam ve tükürüğü yutmak.
9. İradesi dışında kusmak.
10. Dişleri arasında kalan nohut tanesinden daha küçük şeyleri yutmak.
11. Diş etlerinden çıkan az miktarda kan orucu bozmaz. (Çıkan kan tükürükten fazla ise orucu bozar.
12. Banyo yapmak, suda yüzmek. (Su

yutarsa orucu bozulur.)

13. Misvak kullanmak.
14. İsteği dışında boğazına toz ve duman girmek.

Bu konular mezhepler arasında ihtilaflıdır. Genelde unutarak bir şey yemek içmek orucu bozmaz. Peygamberimiz (S.A.V.) unutarak yiyip içenlerin oruca devam etmelerini buyurmuştur.

Hanefilere göre, hata ile yiyip içmek orucu bozar. Misal olarak abdest alırken veya denizde yüzerken su yutan kimsenin orucu bozulur.

Şafiilere göre, orucu bozma kastı olmadığından yanlışlıkla yiyip içmek orucu bozmaz.

Malikilere göre, unutma veya yanlışlık sonucu yiyip içmek orucu bozar.

ORUCU BOZUP KAZA VE KEFARET GEREKTİREN HALLER

Ramazanda oruçlu iken bilerek:

Yemek, içmek.

Cinsi ilişkide bulunmak.

KAZA: Bozulan orucun yerine sonradan günü gününe oruç tutmaktır.

KEFARET: Ceza olarak kasten ramazanda bozulan bir günlük orucun yerine iki ay veya altmış gün birbiri ardınca oruç tutmaktır.

Özrü olmadıkça ramazanda başlanmış olan orucu bozmak günahtır. Hem kaza hem de kefareti gerektiren durumların başında oruçlu iken cima (cinsi ilişkide) bulunmak gelmektedir. Peygamberimiz (S.A.V.)'in zamanında meydana gelmiş kefaretle ilgili bir örnek delil vardır:

Ebu Hureyre (R.A.)'den rivayet edilen bir hadis şöyledir:

Birisi Peygamber (S.A.V.)'e gelip, Ey Allah'ın Resulü mahvoldum, dedi.

Peygamber (S.A.V.)'de; seni mahveden nedir? diye sorunca,

Ramazan-ı Şerif'te eşim ile cinsi mukarenette bulundum, dedi.

Bunun üzerine Rasulullah:

"Bir köle azat edebilecek durumda mısın?" deyince

Hayır, diye cevap verdi. Rasulullah:

"Fasıla vermeden iki ay oruç tutabilir misin?"

Hayır, dedi.

"Altmış miskine yemek yedirebilecek durumda mısın?"

Hayır, dedi.

Sonra oturdu, Peygamber (S.A.V.) içinde hurma bulunan bir sepet getirip dedi ki: "Bunu tasadduk et." Bunun üzerine o şahıs:

Bizden daha muhtaç bir kimse var mı ki ona vereyim. Allah'a yemin ederim, iki dağ arasında (Medine'de) bizden daha muhtaç bir ev yoktur. Peygamber (S.A.V.) azı dişleri görünecek kadar

tebessüm etti ve:

"Git bunu aile efradına yedir" buyurdu.

(Buhari, Müslim)

Bütün fıkıh mezhepleri oruçlu iken cinsel ilişkide bulunmanın kefaret gerektirdiği hususunda birleşmişlerdir. Ceza olarak bir köle azat etmek, dünyadan artık kölelik kalktığından mümkün değildir. Kefaret, altmış gün hiç ara vermeden oruç tutmaktır. Buna gücü yetmezse o zaman altmış fakire yemek yedirmek ve o günü kaza etmektir.

Özürsüz olarak ramazan da oruçlu iken, yiyip içmenin kefaret gerektirip gerektirmediği hususu mezhepler arasında tartışmalıdır. Hanefilere göre yemek içmek bu hadise kıyasla hem kaza hem de kefaret gerektirir.

Şafiilere göre, kefaret ancak cima (Cinsel ilişki) da bulunmakta lazım gelir. Cinsel ilişkiden başka sebeplerle kefaret farz olmaz.

İTİKÂF

İtikâf; mükellef olan kimsenin niyet ederek camide ibadet etmek maksadıyla bir süre kalmasıdır.

Hz. Peygamber (S.A.V.) Medine’ye hicret ettikten sonra her yıl ramazan ayının son on gününde itikâfa girerdi.

Allahu Teâlâ Kur’an-ı Kerim’de şöyle buyurmaktadır:

“…mescitlerde itikâfa çekildiğinde kadınlara yaklaşmayın. Allah insanlara yasaklardan sakınsınlar diye ayetlerini böylece apaçık bildirir.”

(Bakara Suresi, 187)

İtikâfın Şartları:

İtikâfa giren mükellef olmalıdır. (Müslüman, akıllı ve temyiz kabiliyetine haiz olmalıdır.)

İtikâfa niyet etmelidir. (Niyet etmeden camide kalmak itikâf sayılmaz.)

İtikâf bir cami veya mescid de olmalıdır. (Bu hüküm erkekler içindir.) Kadınlar itikâf yapmak isterlerse, evlerinde bir odada dururlar.

Şafiilere göre itikâf sadece mescitte yapılır. Evde itikâf yapılmaz.

İtikâf üç kısımdır:

Vacip, sünnet ve müstehab

Vacip İtikâf: Bir kimse itikâfa girmeyi adarsa onu yerine getirmesi vaciptir.

Sünnet İtikâf: Ramazan ayının son on gününde itikâfa girmek sünnettir.

Müstehab İtikâf: Diğer zamanlarda mükellef tarafından yapılan itikâftır.

İtikâf için asgari bir süre yoktur. İtikâfa girecek mükellef mescitte yer ve içer. Bir zaruret olmadan dışarı çıkamaz. Abdest tazelemek gibi ihtiyaçlar için dışarı çıkabilir. İtikâfa giren her anını ibadetle geçirmelidir. Zikir, namaz ve Kur’an-ı okumakla meşgul olmalıdır.

ZEKÂT

Zekâtın lügat manası; temizlenmek, arınmak, bereketli olmak ve çoğalmaktır.

Zekât, asli ihtiyaç ve borçtan sonra nisap miktarına sahip olan akil baliğ ve hür bir Müslüman'ın seneden seneye sahip olduğu malın belli bir payını veya parasının kırkta birini Müslüman fakirlere vermesidir. Nisap miktarın 80,18 gram altın veya 561 gram gümüştür. Malı bu miktara ulaştığında zekâta tabi olur.

Zekât, İslâm'ın beş temel esasının dördüncüsünü teşkil eder. Mal ile yapılan farz bir ibadettir. Kitap, sünnet ve icma ile zekâtın farz olduğu sabittir. Kur'an-ı Kerim'de 34 yerde zikredilmiştir. Ve çoğu zaman zekât, namaz ile beraber geçmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Namazı gereği gibi kılın, zekât verin."

(Bakara Suresi, 110)

Başka bir ayette:

"Hidayet ve müjde namaz kılan, zekât veren müminler içindir."

(Lokman Suresi, 3-4)

Zekâtın namaz gibi önemli bir ibadet olduğu birçok ayette zikredilmiştir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"İslâm beş temel üzerine kurulmuştur. Bunlardan biri de zekât vermektir."

(Buhari, Müslim)

ZEKÂTIN ÖNEMİ

Zekât, insanları cimrilikten bencillikten ve ihtiras sahibi olmaktan kurtarır. İnsanı Allah (C.C.) yolunda servetini sarf edip dağıtmaya alıştırır. Böylelikle mala karşı olan dünya sevgisini azaltır. Ruh ile beden arasında bir denge sağlanır.

Zekât, Allah'ın vermiş olduğu nimetlere karşı

mal ile yapılan bir şükürdür. Namaz ise beden ile yapılan bir şükürdür.

Zekât insanlar arasında sosyal dengeyi sağlar. Ayrıca zengin ile fakir arasındaki düşmanlığı ortadan kaldırır. Karşılıklı sevgi ve saygıyı yerleştirir. İhtiyaç sahiplerine yapılan yardım sayesinde, toplumda sosyal dayanışma ve kardeşlik gerçekleşmiş olur.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de:

"Müminler ancak kardeştirler."

(Hucurat Suresi, 10)

Başka bir ayette: "Sadakalarınızı başa kakmak ve eziyet etmek suretiyle boşa çıkarmayın."

(Bakara Suresi, 264)

Sadakayı en güzel bir şekilde fakire vermek gerekir. Fakiri azarlamak veya onunla sert konuşmamak gerekir. Sadakayı verirken kibirli davranmak uygun değildir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Mallarınızı zekât ile koruyunuz." Buyurmuştur.

Zekâtı verilen mal adeta sigortalanmış gibi olur. Artık bu malın yok olması mümkün değildir.

Zekât insanları yapmaya da sevk eder. Malın böylelikle çoğalıp büyümesine sebep olur. Kurulan iş imkânı ile insanlar çalışma fırsatı bulur. Cemiyette bir sulh ve sükûn meydana gelir.

ZEKÂT KİMLERE FARZDIR

Müslüman olmak: Zekât verecek kimsenin Müslüman olması lazımdır.

Akıllı olmak: Akıl hastalarına zekât farz değildir.

Buluğ çağına ermiş olmak: Buluğ çağına ermemiş çocuklara farz değildir.

Hür olmak: Kölelere farz değildir.

Zengin olmak: Zaruri ihtiyaç ve borçlardan başka, zekât verecek miktar kadar malı bulunmalıdır.

Malın büyüme ve artma vasfına sahip olması gerekir. Altın, gümüş, para, ticaret malı ve hayvanlar gibi mallar zekâta tabidir.

Zekât çıkarılacak mal üzerinde tam bir mülkiyete sahip olmalıdır.

Zekât çıkarılacak malın üzerinden, bir kameri yılın geçmiş bulunması gerekir.

Şafii ve Maliki ve Hanbelî mezheplerine göre çocuklar ve akıl hastaları nisap miktarı mala sahiplerse zekâta tabi olurlar. Zekât verme işlemleri ise velileri tarafından yapılır.

Zekât verirken niyet etmek şarttır. Kalple yapılan niyette yeterlidir. Ayrıca dil ile söylenmesine gerek yoktur.

ZEKÂT VERİLMESİ GEREKEN YERLER

Zekât verilecek yerler sekiz sınıftır. Kimlere verileceği ayetin hükmünde şöyle açıklanmıştır:

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de:

"Zekâtlar, Allah'tan bir farz olarak yoksullara, düşkünlere, onu toplayan memurlara, kalpleri Müslümanlığa ısındırılacaklara verilir, kölelerin, borçluların, Allah yolunda olanların ve yolda kalanların uğrunda sarf edilir. Allah bilendir,

Hâkimdir."

(Tevbe Suresi, 60)

Zekât verilecek kimseler şunlardır:

FAKİRLER: Nisap miktarı malı bulunmayan kimse fakir sayılır. Ev aslî ve temel bir ihtiyaç olduğu için, buna sahip olmak kişiyi fakirlikten çıkarmaz. Çalıştığı halde geliri zaruri ihtiyaçlarını karşılamıyorsa yine fakir sayılır.

MİSKİNLER (DÜŞKÜNLER): Hiçbir şeyi olmayan fakirlerden daha düşkün durumda olanlardır. Yiyecek ve giyeceklerini zor temin eden, geliri giderini karşılamayan kimselerdir.

BORÇLULAR: Borcunu ödeyemeyecek derecede maddi sıkıntı içinde bulunan kimselerdir. Borcunu ödedikten sonra elinde kalan mal veya para nisap miktarını bulmuyorsa, bu kimseye borcunu kapatması için zekât verilir.

YOLCU: Yolculuk esnasında parasız kalan kimselerdir. Memleketlerinde zengin olsa bile böyle bir duruma düşmüş olanlara gidecekleri

yere ulaşması için zekât verilir.

ALLAH (C.C.) YOLUNDA ÇALIŞANLAR: Allah (C.C.) için savaşa katılmak isteyenlerin ihtiyaç ve noksanlıklarının karşılanması için böyle durumda olanlara zekât verilir. Bu sınıfa İslâm dini için yapılan bütün çalışma ve faaliyetlerin girdiğini söyleyen âlimler olmuştur.

ZEKÂT TOPLAYAN MEMURLAR: Eskiden zekât devlet tarafından toplanırdı. Bu iş için devletin görevlendirdiği kimselere de zekât verilirdi. Fakir oldukları için değil, yapmış oldukları çalışma ve hizmetlere karşılık olarak böyle bir ücret ödenirdi.

KALPLERİ İSLAM'A ISINDIRILMAK İSTENENLER: İslam'ın yayılışının ilk döneminde dine yeni girmiş olanların, dinden çıkmamaları ve sebat göstermeleri için bu durumda olanlara zekât verilerek yardım yapılıyordu. Toplumda sözü dinlenen, sevilen kişilerin İslam'a girmelerini sağlamak veya düşmanlıklarını önlemek içinde böyle kişilere zekât veriliyordu. Bu uygulama Müslümanların zayıf oldukları ilk

dönemde yapılıyordu. Daha sonra Müslümanlar kuvvetlenince bu uygulamadan vazgeçildi. Müslüman olmayana zekât verilmez. Ancak toplumda bu vaziyette insanlar varsa yardım yapılmak suretiyle İslam'a kazandırılabilir.

KÖLELER: Dünyada bugün kölelik kaldırılmıştır. Eski zamanda hürriyetlerine kavuşmaları için kölelere zekât verilirdi. Bu zekât parası ile hürriyetlerini satın alıyorlardı.

ZEKÂT VERİLMEMESİ GEREKEN YERLER

Zenginlere zekât verilmez. Nisap miktarı mala sahip olan kimseler zengin sayılacağından bunlara zekât verilmez.

Müslüman olmayanlara zekât verilmez. Zekât vermek Müslümanlar için farz olan bir ibadettir. Müslüman olan zenginler zekât vermekle mükelleftirler. Müslüman olmayanların ise zekât verme mükellefiyetleri yoktur. Onun için zekât almak sadece Müslüman olan fakirlerin hakkıdır.

Yakın akrabalara zekât verilmez. Fakir olsalar

dahi, ana, baba, dede, nine, çocuk, torun ve eşe zekât verilmez.

Zekât sahibi olan kişi, bu fakir olan yakınlarına bakmakla, nafakalarını temin etmekle yükümlüdür.

Zekât verirken, fakir olan yakın akrabalara öncelik vermek gerekir. Kardeşler, kardeş çocukları, amca, hala, dayı ve teyzeden başlamak lazımdır. Böyle yapılırsa hem zekât sevabı kazanılır. Hem de sıla-i rahim sevabı alınır. Akrabalardan sonra sırası ile komşular ve mahalle sakinlerinin fakirleri gelir. Özellikle zekâtı malın bulunduğu beldede oturan fakirlere dağıtmak gerekir. Başka yere gönderilmesi dinen mekruh sayılmıştır.

Zekât sadece hak sahiplerine, yani Kur'an ayetinde belirtilen kişilere vermek gerekir. Hak etmeyen kişilere verilmesi hiç uygun değildir. Zekât ihtiyaç sahibi olmayan kimselere verilirse, dini mükellefiyet yerine getirilmiş olmaz.

ZEKÂTA TABİ OLMAYAN MALLAR

Zorunlu (Aslî) İhtiyaçlar: Zorunlu ihtiyaç olan şeylerden zekât vermek gerekmez. Kişinin oturduğu ev, dükkân, ev eşyaları, yazlık ve kışlık elbiseler, altın ve gümüş olmayan mutfak eşyaları, binek hayvanları otomobil, servis arabaları ve traktörler kullanılan silahlar, sanatkârların kullandıkları iş aletleri, tezgâhlar ve atölyeler, bir kimsenin bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yıllık masrafları ve yiyecek ihtiyaçları zorunlu olduğundan bunlar zekâta tabi değildirler.

Süs Eşyaları: Altın ve gümüşün dışında kalan ve ticaret için olmayan yakut, inci, elmas ve zümrüt gibi süs eşyalarına zekât düşmez.

Haram Mal: Elde bulunan haram mal için zekât verilmez. Kumar, rüşvet ve hırsızlık gibi yollardan ele geçen mallar o kimsenin mülkü sayılmaz. Şayet haram olan mal, helal mal ile karışmışsa ve bunları da ayırmak mümkün olmazsa, o zaman bütün maldan zekât çıkarmak gerekir.

Kira Getiren Vasıtalar ve Gayrimenkuller: Bunların getirdiği gelirden zorunlu ihtiyaçlar için yapılan harcamalar dışında elde kalan miktardan zekât çıkarılır.

ZEKÂT VERİLMESİ GEREKEN MALLAR

Zekât verilmesi gereken mallar beş grupta toplanabilir:

1. Altın, gümüş ve paranın zekâtı
2. Ticaret mallarının zekâtı
3. Madenlerin zekâtı
4. Toprak mahsullerinin zekâtı
5. Hayvanların zekâtı

1)Altın, Gümüş ve Paranın Zekâtı:

Altının Zekâtı: En az 80,18 gram veya daha fazla olursa kırkta birini (1/40) yani yüzde iki buçuk (%2,5) zekât verilmesi gerekir.

Gümüşün Zekâtı: En az 561 gram veya daha fazla olursa kırkta birini (1/40) yani yüzde iki buçuk (%2,5) zekât verilmesi gerekir.

Paranın Zekâtı: Paranın nisabı ise 80,18 gram altın olarak kabul edilmiştir. Bu miktarın karşılığı olan paraya sahip bulunan kimse kırkta birini (1/40) yani yüzde iki buçuk (%2,5) zekât verilmesi gerekir.

Altın ve gümüşten yapılan kadınlara ait süs eşyasının zekâta tabi olup olmadığı hususu ise, tartışma konusudur. Hanefi mezhebine göre kadınlar için altın ve gümüşten yapılan süs eşyası zekâta tabidir. Şafii, Maliki ve Hanbelî mezheplerine göre mübah olan miktar kadının süs eşyası zekâta tabi değildir.

Altının ve gümüşün dışında kalan başka hangi madenden olursa olsun kadınlar için yapılan süs eşyası zekâta tabi değildir.

Mezhep imamları döneminde kâğıt para yoktu. Daha sonra bütün dünyada yaygın halde tedavüle giren kâğıt ve madeni paralarda altın ve gümüş gibi zekâta tabi tutulmuşlardır.

Her türlü hisse senetleri, tahvil ve bonolarda para gibidir. Nisap miktarına ulaşmaları halinde paralar gibi zekâtlarını vermek gerekir.

Borç olarak verilen ve nisap miktarına ulaşan paraların da zekâtını vermek gerekir.

2)Ticaret Mallarının Zekâtı:

Ticarete konu olan her türlü mal, altın ve gümüşün nisabına ulaştığında zekâta tabi olur. Zekât nispeti kırkta bir, yani yüzde iki buçuktur.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın temizlerinden ve sizin için yerden çıkardıklarımızdan infak edin, göz yummadan alamayacağınız adi, bayağı şeyleri vermeye kalkmayın. Bilin ki Allah müstağnidir, övülmeye layıktır." Buyrulmaktadır.

(Bakara Suresi, 267)

3)Madenlerin Zekâtı:

Madenler topraktan çıktığı için bunların bir kısmı zekâta tabidir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Sizin için yerden çıkardıklarımızdan infak ediniz…" buyrulmaktadır.

(Bakara Suresi, 267)

Madenleri üç grupta inceleyebiliriz:

a. Eritilebilen altın, gümüş, demir, bakır ve kalay gibi madenler zekâta tabidir. Zekât nispeti beşte birdir.

b. Eritilmeye elverişli olmayan kireç, kömür, mermer, yakut ve elmas gibi madenlere ize zekât düşmez.

c. Sıvı madenler: Petrol ve zift gibi olanlar zekâta tabi değildirler. Ancak satılıp elde edilen gelirlerinden zekât verilir. Zekât nispeti ise kırkta birdir.

4)Toprak Mahsullerinin Zekâtı:

Toprak ürünlerinden zekât alınması gerekir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Hasat zamanında hasadın hakkını veriniz."

(En'am Suresi, 141)

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Yağmur ve nehir sularıyla sulanan toprak

mahsullerinde öşür (1/10), kova (el emeği) ile sulananlarda nısf öşür (1/20) varıdır.” Buyurmuştur.

(Buhari)

Bununla toprak ürünlerinden ne miktar da zekât alınacağı bildirilmiştir. Hiçbir emek sarf edilmeden elde edilen mahsulün (1/10)’u, emek ve masrafla kova, dolap motor gibi çalışma ile sulanıyorsa (1/20)’si zekât olarak verilir.

Zekâtın farz olması için toprağın öşrî olması lazımdır. Fethedilen yerin arazisi Müslüman’a mülk olarak onlara satılırsa bu araziye öşür denir. Bu arazinin mahsulü zekâta tabidir.

Müslüman olmayanların ellerinde bulunan topraklara ise haraç arazisi denir. Bunlardan ise vergi alınır. Çünkü Müslüman olmayanlardan dinimizce zekât alınmaz.

5)Hayvanların Zekâtı:

a. Develerin Zekâtı: Develerin zekât nisabı beştir. Beş deve için bir koyun veya keçi zekât olarak verilir.

b. Sığır ve Mandanın Zekâtı: Otuz sığırdan aşağısına zekât yoktur. Otuz sığır veya mandaya bir yaşını tamamlamış dana zekât verilir.

c. Koyun ve Keçinin Zekâtı: Kırk koyundan azına zekât yoktur. Kırk koyun veya keçiye bir koyun veya keçi zekât verilir.

FITIR SADAKASI (FİTRE)

Ramazan ayının sonunda nisaba malik, mal veya paraya sahip olan her Müslüman'ın yerine getirmekle mükellef olduğu malî bir ibadettir. Velayeti altında bulunan buluğa ermemiş küçük çocukların ve bakmakla mükellef olduğu kimselerin fıtır sadakasının da çıkarılması gerekir.

Şafii. Maliki ve Hanbelî mezheplerine göre fıtır sadakası farzdır. Hanefi mezhebinde ise vaciptir. Fıtır sadakası için akıl ve baliğ olma şartı aranmaz. Çocuk ve delilerin de velileri tarafından fitrelerinin çıkarılması gerekir.

Fitre çıkarılırken niyet etmek gerekir. Zekâtın ulaştırıldığı fakir ve yoksul kimselere öncelik verilmelidir. Bir fakire bölünmeden tek fitre

verilmesi daha uygun olur.

Fitre, zekâttan farklı bir ibadet olduğu için, malın üzerinden bir yıl geçmesi gerekmez. Ayrıca zekât gibi artırıcı nitelikte olması gerekmez.

Fıtır sadakası dört şeyden verilir:

1. Buğday 1460 gr.
2. Arpa 2920 gr.
3. Kuru üzüm 2920 gr.
4. Hurma 2920 gr.

Bunların yerine bedelleri olan para da verilebilir.

Fıtır sadakası, Allah (C.C.) tarafından orucun kabulü, ölümün kolaylaşması ve kabir azabından kurtuluşa da bir vesiledir. Ayrıca ibadetlerde yapılan eksiklerin tamamlanmasına da sebep olur.

HAC

İslam'ın beş temel ibadet esasından biridir. Hicretin dokuzuncu yılında farz kılınmıştır.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Oraya gitmeye imkân bulabilen herkesin Allah için Kâbe'yi hac etmesi gereklidir." buyrulmaktadır.

(Al-i İmran Suresi, 97)

Hacca gitme şartlarına haiz olan her Müslüman erkek ve kadının ömründe bir defa hac yapması farzdır.

Başka bir ayette:

"İnsanları hacca çağır…" buyrulmaktadır.

(Hac Suresi, 27)

Bu ayet aynı zamanda haccın farz olduğunun da bir delilidir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerif'te şöyle buyurmaktadır:

"İslâm beş esas üzerinde kurulmuştur: Allah'tan başka ilah bulunmadığına ve Muhammed (S.A.V.)'in O'nun elçisi olduğuna şahadet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, haccetmek ve ramazanda oruç tutmak."

İslâm beş esasını bildiren bu hadiste de, yine haccın farz olduğu bildirilmiştir.

Başka bir hadis-i şerif'te:

"Ey insanlar, sizin üzerinize hac farz kılınmıştır. O halde hac ibadetini yerine getirin." buyurmuştur.

HACCIN HİKMET VE FAZİLETLERİ

1. İnsanoğlunun Allah'ın kendisine vermiş olduğu çeşitli maddi ve manevi nimetlere karşı şükür etmesi gerekir. Hacca gitmekle bu şükrü bir manada eda edebilir.

Müslümanlara çeşitli hizmetlerde bulunabilme imkânına sahip olabilir. Görmüş olduğu fakir ve yoksullara karşı merhamet duyguları gelişir. Bunlara yardım etme fırsat ve imkânı bulur. Böylelikle büyük sevaplara nail olur.

2. Hac esnasında renkleri, dilleri, memleketleri, farklı olan fakat dini kitabı, peygamberi aynı olan milyonlarca insan topluluğu bir araya gelir. Bunların hepsinin hedefi Allah'ın rızasını kazanmaktır. Zengin, fakir ayrılmadan aynı renk ve tek tip elbise ile ibadet etmeleri insana eşitlik ve kardeşlik duygularını hatırlatır. Bu durum ahirette Allah'ın huzurundaki dirilişin canlı bir tablosunu oluşturur.

3. Hac esnasında tanıştığı Müslümanların çeşitli dert ve sıkıntılarını öğrenir. İmkânı varsa bunlara yardımcı olur. Bu sıkıntılı insanların dualarını almak suretiyle hacdan kazançlı bir şekilde döner.

4. İslam'ın doğup oradan da bütün dünyaya

yayıldığı kutsal toprakları görmek; insana manevi bir heyecan verir. Peygamberimiz (S.A.V.) ve arkadaşlarının tevhit dini için yaşadıkları acı ve tatlı hatıraları bizzat yerinde görmek, insanın dini duygularını daha da kuvvetlendirir.

5. Kâbe'yi tavaf ederken ve Peygamberimiz (S.A.V.)'in kabri ziyaret edilirken; insan o anda kendini Allah (C.C.)'a daha yakın hisseder.
6. İhram esnasında insan için konan bazı yasaklar sayesinde, kişi sabırlı ve düzenli yaşamaya alışır. Bütün canlı varlıklara karşı şefkat ve merhamet göstermek suretiyle kötü alışkanlıklardan kurtulmuş olur.
7. İnsan hac yolculuğunda karşılaştığı zorluklar, gördüğü çeşitli eziyetlere karşı dayanırsa cihat sevabı kazanır. Ayrıca hacda birçok ibadet bir arada yapılır.
8. Hac insanı günah ve hatalardan arındırır. Hacdan sonraki hayatında, insan kendine daha çok dikkat eder.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şerif'te:

"Kim Allah için hacceder de kötü söz ve davranışlardan sakınırsa annesinin onu doğurduğu günkü gibi günahlardan arınmış olarak döner." buyurmuştur.

(Buhari)

Başka bir hadiste:

"Makbul olan haccın mükâfatı, ancak cennet'tir."

(Tirmizi)

HACCIN FARZ OLMASININ ŞARTLARI

1. Müslüman olmak. Müslüman olmayan kimselere hac farz değildir.
2. Akıllı olmak. Delilere hac farz değildir.
3. Ergenlik çağına gelmiş olmak. Çocuğun yapacağı hac nafile olur. Ergenlik çağına gelince şartlar gerçekleşirse tekrar hac yapması gerekir.
4. Hür olmak: Hürriyet alınmış Müslümanlara köle ve cariyelere hac farz değildir.

5. Haccın farz olduğunu bilmek. Bu durum İslâm ülkesinde yaşamayan Müslümanlar için geçerlidir. İslâm ülkesinde ise her Müslümanın haccın farz olduğunu bilmesi gerekir. Bilgisizlik, mazeret olarak kabul edilmez.

6. Hacca gidip gelinceye kadar yol masrafları ve aile fertlerinin geçimini sağlayacak maddi güce sahip olması gerekir.

7. Haccı yapabilecek zamana yetişmiş olmalıdır. Hac farizasını yerine getirecek kadar vakit bulmadan ölürse, borcunu ödemiş sayılmaz.

HACCIN EDASININ ŞARTLARI

1. Sağlıklı Olmak. Yolculuğa dayanamayacak kadar yaşlı veya sağlıklı olmayan kimselere hac farz değildir. Kör, felçli, ayakları kesik olanlara da sağlık nedeniyle hac farz olmaktan düşer.

2. Yol Güvenliği Olmak. Yol emniyeti bulunması gerekir. Yol güzergâhında savaş

veya başka nedenlerle emniyet yoksa haccın edası farz olmaktan çıkar.

3. Hacca gitmesine herhangi bir engeli bulunmamak. Hac zamanında tutuklu olmak veya yurt dışına çıkma yasağının bulunmaması gibi.
4. Kadının yanında kocası veya evlenmesi caiz olmayan mahremlerinden biri bulunmalıdır.

Şafii mezhebine göre yanında kocası veya mahremi olmayan bir kadının, iki veya daha fazla kadınla birlikte farz olan hacca gidebilir.

5. Boşanmış veya eşi ölmüş için 4 ay 10 gün, boşananlar için 3 aydır. Kadının bu müddet içinde hacca gitmesi uygun değildir.

Hanbelî mezhebine göre, boşanmadan dolayı iddet bekleyen kadın hacca gidebilir.

HACCIN FARZLARI

1. İhrama girmek.
2. Arafat vakfesi.
3. Ziyaret Tavafı.

İhrama girmek şarttır. Arafat vakfesi ve ziyaret tavafı ise rükündür.

İHRAM

İhram, sözlük anlamı kendini bazı şeylerden mahrum bırakmaktır. İhram, hac veya umre ya da her ikisini yapmaya niyet eden kişinin, diğer vakitlerde yapılması helâl olan bazı davranışlarının, hac veya umre bitinceye kadar kendisine haram kılınmasıdır. Kılık kıyafet

giyinmek, cinsel ilişkide bulunmak ve avlanmak gibi şeyler hac ve umre bitinceye kadar kendisine yasak olur.

İhramın rükünleri niyet ve telbiyedir.

Niyet: İhrama girerken, yapılmak istenen hac veya umreye niyet edilir.

Telbiye: Niyet ettikten sonra ibadete başlanarak (Lebbeyk) duası okunur:

"Lebbeyk, Allahümme Lebbeyk, Lebbeyke Lâ Şerike Leke Lebbeyk, İnne'l Hamde ve'n Ni'mete Leke ve'l Mülk, Lâ Şerike Lek"

denir.

ARAFAT VAKFESİ

Arafat, sözlük anlamı bir yerde durmak veya beklemektir.

Arefe günü Arafat'ta bir miktar durmak farzdır. Arafat Mekke'nin 25. Km. güneydoğusunda harem bölgesi dışında kalan bir yerin adıdır.

Peygamberimiz (S.A.V.) şöyle buyurmuştur:

"Hac Arafat'tır."

(Ebu Davud)

Arafat vakfesinin haccın en önemli rüknü olduğu açıkça bildirmiştir. Arafat'ta gereken süre içinde bulunmayan o yıl hacca yetişmemiş sayılır. Kurban bayramından bir gün önce Arefe gününde, Arafat'ta bulunmak gerekir.

ZİYARET TAVAFI

Ziyaret tavafı farzdır. Arafat vakfesinden sonra niyet edilerek Mescid-i Haram'ın içinde bulunan Kâbe'nin etrafında yedi defa dönmektir. Her dönüşe bir şavt denir. Yedi şavt bir tavaftır. Tavaf Mescid-i Haram'ın içinde yapılmalıdır. Bunun dışında yapılan tavaf makbul değildir.

SA'Y

Sa'y; sözlükte koşmak gidip gelmek anlamındadır. Sa'y Kâbe'nin doğu tarafında bulunan Sâfa ile Merve tepeleri arasında Sâfa'dan Merve'ye dört gidiş, Merve'den Sâfa'ya üç dönüş olmak üzere yedi feda gidip gelmek sa'yı ifade eder. Sâfa'dan Merve'ye

gidiş bir şavt, Merve'den Sâfa'ya dönüş bir şavttır. Sa'y ihramdan ve tavaftan sonra yapılır. Hac için sa'y bir defa yapılır. Sa'yın hac aylarında yapılması gerekir. Daha önce yapılmışsa geçerli olmaz.

Sa'y, Hanbelî mezhebine göre vaciptir. Şafii, Maliki ve Hanbelî mezheplerine göre ise, haccın rükünlerindendir.

HACCIN ÇEŞİTLERİ

Hüküm açısından hac; farz, vacip ve nafile olmak üzere üç çeşittir.

Farz Olan Hac: Belli şartları taşıyan her mükellefin ömründe bir defa haccetmesi farzdır.

Vacip Olan Hac: Sorumlu olmadığı halde başladıktan sonra bozulan nafile haccın kazası vaciptir.

Nafile Olan Hac: Farz ve vacip olan haccın dışında mükellefin yapmış olduğu hac, nafiledir. Buluğa ermemiş çocukların ve farz olan haccı yapmış bulunan Müslüman'ın yapacağı hac bu kısımdandır.

YAPILIŞ BAKIMINDAN HACCIN ÇEŞİTLERİ

Yapılış bakımından hac üçe ayrılır:

1. İfrad Hac: Umresiz yapılan farz, vacip ve nafile hacdır. Hac niyetiyle ihrama girilir. İfrad haccı yapanlara kurban kesmek vacip olmaz.

2. Temettu Haccı: Umre ve hac için ayrı ayrı ihrama girilerek yapılan hacdır. Aynı yılın hac aylarında önce umreye niyet ederek ve ihrama girerek umre vazifesini yerine getirdikten sonra ihramdan çıkılır. Hac günlerinde yeniden ihrama girmek suretiyle hac vazifesi yerine getirilir. Temettu haccında kurban kesmek vaciptir.

3. Kırân Haccı: Umre ve haccın bir ihramda yapılmasıdır. İhrama girerken umre ve haccın her ikisine birlikte niyet edilir. Önce umre sonra da hac yapılır. Kıran haccı yapana kurban kesmek vaciptir. Haccın en faziletlisi kıran haccıdır.

HACCIN YAPILIŞI

Hacca gitmek isteyen kimse, üzerinde kul hakları varsa önce bunları öder. Hak sahipleriyle helalleşir. Özellikle helal para ile hac vazifesini yerine getirir. Kazaya kalmış ibadetleri varsa bunları bitirmeye gayret eder. Aile fertleri, dost, akraba ve komşularla da helalleşir. Ve böylece yola çıkar.

Hac yapmaya gelenler, haram bölgesine gelince gusül abdesti alıp, ihrama girerler. İhrama girme yerine Mikat denir.

Erkekler bütün elbiselerini çıkararak, iki parçadan oluşan dikişsiz beyaz bir ihram giyerler. İhramda bulundukları süre boyunca ayakları çıplak ve başları açıktır. Burası, zengin fakir arasındaki bütün farkların ortadan kalktığı muhteşem bir yerdir. Hac ibadetinde insanların eşit olduğu ve mahşer anının sergilendiği çok hoş bir tablo ortaya çıkar.

Kadınlar ise kendi elbiseleriyle ihrama girerler. Ve yüzlerini örtmezler.

İfrad haccı yapacak olanlar; Allah'ım senin rızanı kazanmak için haccetmek istiyorum. Onu bana kolay kıl ve benden kabul et diyerek sadece hac için niyet ederler.

Temettü haccı yapacak olanlar; Allah'ım seni rızanı kazanmak için umre yapacağım. Onu bana kolay kıl ve benden kabul et diyerek sadece umreye niyet ederler.

Kıran haccı yapacak olanlar; Allah'ım senin rızanı kazanmak için umre ve hac yapmak istiyorum. Bunları bana kolay kıl ve her ikisini benden kabul et diyerek umre ve hacca beraber niyet ederler.

İhrama girenler sık sık telbiye getirir. İhramlıya koku sürmek, traş olmak, tırnak kesmek, yeşil otları koparmak, hayvanları öldürmek, avlanmak, kavga etmek, hakaret etmek, hanımıyla ilişkiye girmek haramdır.

Daha sonra Allah'ın bütün Müslümanlar için kutsal kıldığı mukaddes Mekke şehrine varılır. Allah'ın evi olan Kâbe'yi görünce telbiye, tekbir, salâvat-ı şerife getirilir. Kâbe'nin

etrafında kudûm tavafı yapılır. Zengin, fakir, siyah, beyaz hep birlikte yan yana omuz omuza kardeşçe tavaf ederler. Sâfa ve Merve arasında yedi defa gidip gelinir. Bu da dört gidiş üç gelişten ibarettir. Daha sonra Mekke'de ihramlı olarak ibadet yapılır.

Arefe günü Arafat'a çıkılır. Öğle ve ikindi namazları cemaatle öğle vakti kılınır. Buna cem-i takdim denilir. Arafat'ta bulunmak haccın bir rüknüdür. Vaktinde Arafat'ta bulunmayan hacca yetişmemiş sayılır.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Hac, Arafat'tan ibarettir." Buyurmuştur.

(Tirmizi)

Güneş battıktan sonra akşam namazı kılınmadan önce Arafat'tan Müzdelife'ye gidilir. Akşam ile yatsı namazı; yatsı vaktinde birlikte kılınır. Buna cem-i tehir denir. Bayram gecesi burada geçirilir. Şeytan taşlamak için yeterli miktarda taş toplanır. Sabah namazı Müzdelife'de kılındıktan sonra Mina'ya gidilir.

Bayramın Birinci Günü;

Mina’da Akabe cemresine gidilir. "Bismillahi Allahu Ekber" diyerek, yedi taş atılır.

İfrad haccı yapanlar traş olup ihramdan çıkarlar. Kurban kesmezler. Fakat isterlerse nafile olarak kesebilirler.

Temettü ve kıran haccı yapanlar, şükür kurbanı keserler. Traş olup ihramdan çıkarlar.

Vakit varsa aynı gün Mekke’ye gidip, ziyaret tavafı yapılır. Daha önce hac sa’yını yapmayanlar tavaftan sonra hac sa’yını yaparlar.

Bayramın İkinci Günü;

Bayramın ikinci ve üçüncü günü zeval vaktinden sonra küçük, orta ve akabe cemrelerine yedişer taş atılır.

Mina’dan Mekke’ye dönülür. Kâbe’ye veda tavafı yapılır. Hac tamamlanmış olur.

PEYGAMBER (S.A.V.)'İN KABRİNİ ZİYARET

Peygamberimiz (S.A.V.) Mekke'den hicret ettikten sonra Medine'ye yerleşti. Ve bu kutsal beldede vefat etti. Peygamberimiz (S.A.V.)'in kabrinin bulunduğu yer yeryüzünün en kutsal ve en şerefli mekânıdır. Çünkü o yerde yatan yüce Peygamberimiz (S.A.V.) yaratılanların en üstünü ve Allah'ın en sevgili kuludur. Medine-i Münevvere Allah'ın her zaman rahmetle nazar ettiği mukaddes bir yerdir. Bu şehre kim girerse, o yüce Peygamberimiz (S.A.V.)'in hürmetine Allah'ın engin rahmetine nail olur. Bu ziyaret Allah'a yaklaşmanın da en kısa ve etkili yoludur.

Peygamberimiz (S.A.V.)'in ve ashabının

yaşadığı yerleri her Müslümanın mutlaka görmesi lazımdır. Bu kutsal dinin nasıl yayıldığını, vermiş oldukları zor şartlardaki mücadeleyi yerinde görmek gerekir. Bu durum insana ayrı bir mutluluk ve huzur verir. Vahyin indiği ve bütün insanlara tebliğ ettiği mekânda her Müslüman bizzat bulunmalıdır.

Peygamberimiz (S.A.V.)'i ziyaret etmek için Mescid-i Nebevi'ye giren kimse önce kabri ile minberi arasında iki rekât tahiyyetü'l mescid namazı kılmalıdır.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Evimle minberim arası cennet bahçelerinden bir bahçedir." Buyurmuştur.

(Buhari)

Bilindiği gibi Peygamberimiz (S.A.V.), Hz. Aişe (R.A.)'nin odasında vefat etti ve oraya defnedildi.

Peygamberimiz (S.A.V.)'i ziyaret etmek isteyen kişi, kabre başı hizasında yaklaşıp arkasını kıble'ye döner, ayakta büyük bir saygı ile salât

ve selam getirerek duada bulunur. Peygamberimiz (S.A.V.) hayatta iken, seçkin ashabı nasıl O'na saygı göstermişse, her Müslümanın aynı hürmet ve saygıyı vefatından sonra da göstermesi gerekir. Huzurunda yüksek sesle bağırarak konuşmak veya bu şekilde dua etmek uygun değildir. Verilen bütün selamlar anında görevli melek tarafından Efendimiz (S.A.V.)'e iletilir. Ve ümmetinin yapmış olduğu ameller O'na arz edilir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Beni vefatımdan sonra ziyaret edenler, hayatımda ziyaret etmiş gibidir."

Başka bir hadiste:

"Kabrimi ziyaret edene kıyamet gününde şefaatim vacip olur." buyurmuşlardır.

Peygamberimiz (S.A.V.)'i ziyaret ettikten sonra birkaç adım sağ tarafa doğru giderek, Hz. Ebubekir (R.A.)'in başı hizasına gelinir. Selam verip dua edilir. Sonra birkaç adım daha ilerleyerek Hz. Ömer (R.A.)'in başı hizasında

durulur. Selam verip yine dua edilir.

Kâbe'yi ziyaret eden her Müslümanın, çok büyük bir engeli yoksa mutlaka Peygamberimiz (S.A.V.)'i ziyaret etmesi gerekir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadiste;

"Kim Beytullah'ı ziyaret eder de beni ziyaret etmezse bana cefa etmiş olur." Buyurmuşlardır.

Onun için mutlaka Peygamberimiz (S.A.V.) özel bir şekilde ziyaret edilmelidir. Anlaşıldığı üzere Peygamberimiz (S.A.V.)'in kabrini ziyaret etmek, en faziletli amellerden sayılmıştır.

Mekke-i Mükerreme'de yapılan ibadetlerin mükâfatının yüz bin, Medine-i Münevvere'de yapılanların sevabının ise bin olduğu bildirilmiştir.

Daha sonra Mescid-i Nebevi'ye yakın olan Baki Kabristanına gidilir. Ve burada yatan Peygamberimiz (S.A.V.)'in yakın akrabaları, ashabı İslâm büyükleri ziyaret edilir.

UMRE

Lügat anlamı ziyaret etmektir. Umre, ihrama girerek Kâbe'yi tavaf etmek, Safa ile Merve arasında sa'y yaptıktan sonra traş olup ihramdan çıkmaktan ibarettir. Farz ve sünnet oluşu hakkında farklı görüşler vardır. Hanefi ve Maliki mezheplerine göre her Müslümanın ömründe bir defa umre yapması müekked bir sünnettir. Şafii ve Hanbelî mezheplerine göre ise farzdır. Umre her zaman yapılabilir. Belli bir zamanı yoktur.

Umrenin iki farzı vardır. İhram ve tavaftır. İhram şart, tavaf ise rükündür.

UMRENİN YAPILIŞI

Harem bölgesi dışında Mikat'larda usulüne uygun şekilde ihrama girilir. İki rekât ihram namazı kılındıktan sonra Harem-i Şerif'e gelince; Allah'ım senin rızan için umre tavafı yapmak istiyorum. Bunu bana kolaylaştır ve benden kabul eyle diye niyet edilir. Kâbe usulüne uygun şekilde tavaf edilir. İki rekât namaz kılındıktan sonra Safa kapısının önünde; Allah'ım senin rızan için umremin sa'yını yapmak istiyorum. Bunu bana kolaylaştırır ve benden kabul eyle diye niyet edilir. Safa ile Merve arası sa'y yapılır. Sa'y tamamlandıktan sonra traş olup, ihramdan çıkılır. Böylece umre tamamlanmış olur.

HACDA VEKÂLET

İBADETLERDE VEKÂLET

İslâm dininde ibadetler bedenle, malla, hem beden ve hem de mail ile yapılanlar olmak üzere üç kısma ayrılır:

Bedenle yapılan ibadetler; namaz, oruç ve itikâf gibi olanlar bir başkası tarafından yerine getirilemez. Bu gibi ibadetlerin vekâletle yerine getirilmesi mümkün değildir.

Zekât, kurban ve sadaka gibi sadece mal ile yapılan ibadetler de ise vekâlet caizdir. Bir kimse zekâtını bizzat kendisi verebileceği gibi başkasına da bu konuda vekâlet verebilir.

Hac ibadeti ise hem mal hem de bedenle yapılan bir ibadettir. Hacda tavaf ve sa'y bedenle yapılır. Yol masrafları ise bu ibadetin mali yönünü teşkil eder. Mükellef olan kimsenin hac ibadetini yerine getirmekten aciz olması halinde bu görevi yerine getirmesi için vekil göndermesi caizdir.

Üzerinde hac farz olduğu halde, bu farzı yerine getirmeden ölen kimse, Allah (C.C.) katında borçlu ve sorumlu olur. Ölen kimsenin bu konuda herhangi bir vasiyeti yoksa mirasçıların hac için bir kişiyi bedel olarak gönderme mecburiyetleri yoktur. Ancak vasiyeti varsa ölenin bıraktığı mirasın üçte birinden bedel olarak gönderilecek kişinin masraflarının ödenmesi gerekir.

Buhari'de rivayet edildiğine göre Peygamberimiz (S.A.V.) adadığı için üzerine hac vacip olan ve bunu yerine getirmeden ölen kimsenin yerine mirasçılarının hacca gidebileceğini bildirmiştir. Ayrıca yaşlı olan bir kimsenin adına hac edilmesine de izin

vermiştir.

VEKİL GÖNDEREN DE ARANAN ŞARTLAR

Vekil gönderen kimse için hac farz olmalıdır. Şayet üzerinde farz değilse, onun yerine yapılacak hac nafile bir ibadet olur.

Hacca gidemeyecek kadar çok yaşlılık, iyileşme ümidi bulunmayan bir hastalık, görme veya yürüme engelinin olması lazımdır.

Kendisi için hac etmesini vekilden istemesi gerekir. Benim için hac et diye muhakkak söylemelidir. Böyle bir vasiyet olmadan başkasının yapacağı hac mükellefin borcunu asla düşürmez.

Şayet mükellef ölmüşse, mirasçılar onun yerine kendileri gitmeli veya bir vekil göndermeleridir.

VEKİLDE ARANAN ŞARTLAR

Vekil ehil olmalıdır. Yani hac ibadetlerini başarabilecek bir beceriye sahip olmalıdır.

Vekil gönderenin isteği doğrultusunda hareket etmelidir. Onun istediği haccı yapmalıdır. İfrad

haccı istemişse onu yapmalıdır. Bunun dışında temettü haccını yapamaz.

Vekil ihrama girerken gönderenin adına niyet etmelidir. Şayet kendisi için niyet ederse o zaman aldığı parayı geri iade etmesi gerekir. Çünkü kendi adına hac yapmıştır.

Vekil haccı bizzat kendisi yapmalıdır. Herhangi bir tutuklama veya hastalık sebebiyle vekil bu görevi ifa etmeyip başkasına devretmişse aldığı parayı iade etmesi gerekir. Daha önce bu konuda bir yetki almışsa, o zaman bu görevi başkasına devredebilir.

Vekil sadece bir kişi için ihrama girebilir. Birkaç kişi için birden niyet ederek ihrama giremez. Çünkü yapılacak ihramın özüne aykırı olur.

Yapılacak masraflar dışında, vekil ücret şart koşamaz. Çünkü hac bir ibadettir. İbadet para ile yapılmaz. Allah (C.C.) rızası için yapılmalıdır.

Vekilin yapacağı bütün hac masrafları gönderen kişiye aittir. Ancak vekil olarak gönderilen mirasçı ise bu hükmün dışındadır.

Gönderilecek vekilin Müslüman, akıllı, ergenlik çağına girmiş ve mümeyyiz olması gerekir.

Vekil hac ibadetini bitirdikten sonra kendisi için umre yapabilir.

Vekil vasıtaya binerek hac etmelidir. Vasıta ücretini alıp, yürüyerek hac edemez. O zaman kendi adına hac etmiş olur. Aldığı parayı iade etmesi gerekir.

KURBAN

İbadet niyetiyle Allah'a manen yaklaşmak ve rızasını kazanmak için belirli bir zamanda kesilen hayvana kurban denir. Kurban kesmek, fıtır sadakası vermek mükellef olan herkese vaciptir. Hicretin ikinci yılında emir olunmuştur. Cenabı Hak Peygamberimiz (S.A.V.)'e hitaben:

"Rabbin için namaz kıl, kurban kes" buyurmuştur.

(Kevser Suresi, 2)

Hanefi mezhebi âlimleri kurban kesmenin vacip olduğunu bildirmişlerdir. Diğer mezhepler Şafii,

Maliki ve Hanbelî'ye göre kurban kesmek sünnettir.

Peygamberimiz (S.A.V.) bir hadis-i şeriflerinde şöyle buyurmuştur:

"Hali vakti yerinde olup da kurban kesmeyen kimse bizim mescidimize yaklaşmasın… "

(İbn-i Mace, Ahmed)

KURBAN KESMENİN HİKMETİ

Allah'ın rızasını kazanmak ve manen yakınlık sağlamak niyetiyle kesilen kurbanın birçok hikmetleri vardır.

Allah'ın Hz. İbrahim (A.S.)'ı oğlu İsmail'i kurban etmesi konusunda çok büyük bir imtihana tabi tutmuştur. Allah'ın bu emrine Hz. İbrahim (A.S.) ve oğlu Hz. İsmail (A.S.) büyük bir teslimiyetle, itirazsız şekilde uymuşlardır. Hz. İbrahim (A.S.) oğlunu kurban etmek için yatırmış, bütün gücü ile kesmeye çalıştığı halde bir türlü bu iş gerçekleşmemiştir. Allah'ın emri ile bıçak O'nu kesmemiştir. Ve cennetten bir koç gönderilerek Hz. İsmail (A.S.)'in yerine

onun kesilmesi emredilmiştir. Kurban kesmekle bu ibretli olayı bütün insanlar tarafından hatırlanması istenmiştir. Allah'ın emrine bu yüce iki Peygamberin nasıl itiraz etmeden uydukları ve sonuçta imtihanı kazandıkları bize açıkça gösterilmiştir. Teslimiyet ve sadakatlerinin sonucunda Allah'ın rızasına, yardımına mazhar olmuşlardır.

Ayrıca kesilen kurban etlerinden pek çok fakir ve yoksul insan istifade etmektedir. Bir sene boyunca evine et alamayan pek çok kişi kurban nimetinden faydalanmaktadır. Müslümanlar arasında bu sosyal yardımlaşma sonucunda sevgi ve kardeşlik bağı meydana gelmektedir. Ayrıca toplumda huzur ve refahın artmasına da sebep olmaktadır.

KİMLER KURBAN KESER

Nisab miktarı mal ve paraya sahip olan kimsenin kurban kesmesi vaciptir. Zekâtta olduğu gibi mal ve paranın üzerinden bir yıl geçmesi gerekmez. Kurban günü nisab miktarına sahip olmak yeterlidir. Kurban kesim

vakti, bayramın birinci, ikinci, üçüncü günüdür. Üçüncü gün güneş battıktan sonra kurban kesilmesi caiz değildir.

Kurban kesmenin vacip olma şartları:

Müslüman olmak,

Hür olmak,

Yolcu olmamak, mukim olmak,

Fıtır sadakası vermekle mükellef olmak,

Akıl baliğ olmak,

Bu beşinci şart âlimler arasında ihtilaf konusu olmuştur. Bazı âlimlere göre zengin olan çocuk ve delinin yerine velisinin kurban kesmesinin gerektiği bildirilmiştir.

KURBAN EDİLECEK HAYVANLAR

- Koyun
- Keçi
- Sığır
- Manda
- Deve

Sadece bu hayvanlar kurban olarak kesilebilir.

Bunların dışında kalan hayvanlar asla kurban edilemez. Koyun ve keçi bir kişi için kurban edilebilir. Sığır, manda ve deve yedi kişi birleşerek ortak olarak kesilebilir. Ortak olanların hepsinin niyeti kurban olmalıdır. Aralarında biri kurban niyetiyle değil, et almak için katılmışsa kesilecek kurban geçersiz olur.

Koyun ve keçinin bir yaşını, sığır ve mandanın iki yaşını, devenin beş yaşını bitirmiş olması gerekir. Ancak koyun 6 aylık olduğu halde yaşını doldurmuş gibi gösterişli şekilde ise kurban edilebilir.

KURBAN KESİLMESİ CAİZ OLMAYAN HAYVANLAR

Bir veya iki gözü kör olan hayvanlar,

Yürümeye gücü kalmamış zayıf ve topal hayvanlar,

Kulağının ve kuyruğunun yarısı kesilmiş olan hayvanlar, tamamen dişsiz veya dişlerinin büyük bir kısmı dökülmüş olan hayvanlar,

Boynuzlarından biri veya ikisi kökünden kırılmış

olan hayvanlar,

Memelerinin uçları kopmuş olan hayvanlar,

Doğuştan kulakları ve kuyruğu olmayan hayvanlar,

Zapt edilemeyen çok deli hayvanlar.

Tavuk, horoz, kaz gibi eti yene hayvanlar kurban olarak kesilemez.

KURBAN VE DERİSİ

Şayet kesilen kurban adak değilse, kesen şahıs yiyebileceği gibi, dostlarına da dağıtabilir. Kesilen kurbanın eti üçe ayrılır. Üçte birini kurban sahibi alır. Üçte birini komşu akraba ve dostlarına dağıtır. Geriye kalan üçte birini de fakir ve yoksullarla bırakır. Kurbanı kesen zenginse etin tamamını fakir ve yoksullara dağıtabilir. Zengin olmayıp orta halli veya kalabalık nüfusa sahipse kurban etinin tamamını kendisi için bırakabilir.

Kurbanın ne eti ne de derisi satılamaz. Hayır kurumlarından birisine derisinin bağışlanması

lazımdır. Kurban kesen kişiye de kesim ücretinin para olarak verilmesi gerekir. Kurban etinden kesim ücreti olarak verilmez.

Herhangi bir sebepten dolayı, Allah (C.C.) için kesilmesi adanan bir kurbanın mutlaka yerine getirilmesi gerekir. Adak kurbanının tamamı fakirlere dağıtmalıdır. Zengin olanlar adak kurbanından yiyemezler.

Yeni doğan çocuklar için kesilen kurbana akika kurbanı denir. Allah'ın vermiş olduğu çocuk nimetine karşı şükür olarak kesilen bir kurbandır. Hanefi mezhebine göre mubah, diğer mezheplere göre sünnettir. Akika kurbanının sahibi bu etten yiyebilir, başkalarına yedirebilir veya dağıtabilir.

Ölü içinde kurban kesilebilir. Sevabını ölmüş olan akraba veya sevdiği kimseye bağışlayabilir. Bu etten kendisi dost ve akrabaları yiyebilir. Fakir ve yoksullara dağıtabilir. Kişi her zaman kurban kesip sevabını sevdiği bir ölüye bağışlayabilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AHLÂK

AHLÂK

Ahlâkın lügat anlamı; huy, karakter ve davranıştır. İnsanoğlu kendisinde bulunan huyların etkisi altında kalır. Ve bunun sonucu olarak iyi veya kötü davranır.

İnsanoğlu akıl sahibi bir varlıktır. Kendisine verilen irade ile önüne konan çeşitli seçenekleri tercih etme özgürlüğüne sahiptir. Sorumlu tutulması da bu seçme özgürlüğünden kaynaklanmaktadır. Hayvanların ise seçme iradeleri yoktur, onun için ahlâki değerleri de bulunmamaktadır.

İslam dininin temel prensibi Müslümanların güzel ahlâk sahibi olmalarını sağlamaktır. Bu yönüyle, İslam ahlâkının ilk kaynağı Kur’an-ı

Kerim'dir. Yüce kitabımız insanlara dünya ve ahiret mutluluğunun nasıl sağlanacağını göstermektedir. Bu güzel ahlâkın temelinde ise, Allah'ın emir ve yasaklarına uymak vardır. Allah'ın bütün emirlerine uyan güzel bir ahlâka sahip olur. Toplumda huzur ve güven de ancak bu şekilde sağlanır. İnsanların mutlu olması birbirleriyle iyi geçinmeleri de ancak bu şekilde gerçekleşir.

İkinci kaynak ise; Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in hadis-i şerifleridir. Hz. Peygamber (S.A.V.) örnek bir ahlâka sahipti.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Sen elbette yüce bir ahlâka sahipsin." Buyrulmuştur.

(Kalem Suresi, 4)

Başka bir ayette ise şöyle buyrulmaktadır:

"Allah'ın resulüne sizin için uyulması gerekli güzel örnek vardır."

(Ahzab Suresi, 21)

Peygamberimiz (S.A.V.) Kur'an-ı Kerim'in

göstermiş olduğu bütün iyilik ve güzellikleri kendisinde toplamıştır. Bütün insanlara kıyamete kadar örnek olacak bir örnek şahsiyete sahiptir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Ben güzel ahlâkı tamamlamak için gönderildim" buyurmuştur ve İslâm dininin güzel ahlâka ne kadar önem verdiğini açıkça bildirmiştir. Bizimde ruhumuza iyi huylar yerleşirse bütün fiil ve hareketlerimizde güzelleşir.

Bu elde ettiğimiz güzellikler sayesinde hem dünyada hem de ahirette mutlu oluruz. Bütün yapılan günahların, isyanların temelinde ise kötü huylar kıskançlıklar ve kibir vardır.

ALLAH'A KARŞI VAZİFELERİMİZ

İslâm dini iman esaslarına ve Allah'ın emirlerine uyma hususuna büyük bir önem vermektedir. Her insan Allah'ın varlığını kabul edip inanmak mecburiyetindedir. İnsanlar için inanmak temel bir ihtiyaçtır.

Allah'ın varlığına inanmak bütün insanların yaratılışında var olan bir yöneliştir. Toplumda Allah'a inanmayanlar hep huzursuz ve mutsuz bir hayat yaşarlar. Korku, kaygı ve endişe içinde bulunurlar. Allah'a iman edenler ise dünyada ve ahirette hep mutlu ve huzurlu bir hayat sürerler. Böyle insanlar toplum tarafından da sevilip itibar görürler.

İman edenler, bütün ibadetlerini Allah'ın emri olduğu için yerine getirirler. Bu ibadetleri Allah'ın rızasını kazanmak için muntazam bir şekilde yaparlar. Allahu Teâlâ'ya iman ve ibadeti düzgün olan bir insanın ahlâkı da çok güzel olur. Ruhun iyi ihtiyaçları da ancak Allah'ın emirlerine uymakla yerine gelebilir. O zaman ruh iyi düşüncelerle dolar. Ruhsal yeteneklere zarar veren, Allah'ın yasak ettiği uyuşturucudan ve her türlü ahlâkı bozacak unsurlardan uzak kalmak gerekir. Bulaşıcı hastalıklardan kaçınmak ve temizliğe dikkat etmek de ahlâki açıdan büyük önem arz eder.

Allah'a iman eden mutlak surette gerçek

özgürlüğe kavuşur. Gerçek mümin; yaratan, yaşatan ve rızıklandıran Allah'tan başka hiç kimseden bir şey istemez. Bu gibi kimseler ruhlarını iyi düşüncelerle doldururlar. Ve yüksek bir ahlâka sahip olurlar.

Bizi yoktan var edip yaratan Allah'a samimiyetle ve muhabbetle ibadet etmek gerekir. O'nun sevgisini kalbimizde yerleştirmek, emirlerini her işten üstün tutmak inanan her insanın en temel ahlâki vazifesidir.

PEYGAMBERİMİZ (S.A.V.)'E KARŞI GÖREVLERİMİZ

Peygamberimiz (S.A.V.) bütün insanların dünya saadeti ve ahiret mutluluğuna kavuşmaları için onlara yol gösteren önder bir şahsiyettir. Bu görevi yerine getirmek için gece gündüz uğraşmıştır. Güçlük ve zorluklarla karşılaşmış, fakat bıkmadan devam etmiştir. Hz. Muhammed (S.A.V.) hiç kimsede bulunmayan üstün bir ahlâka sahipti. Ruhi ve fikri özellikleri çok yüksekti. Üstün ve eşsiz bir şahsiyete sahip olan Peygamberimiz (S.A.V.) insanlara daima

mutlu, huzurlu olmanın yollarını göstermiştir. O’nun emrine uyanlar maddi ve manevi yönden kurtulmuşlardır. Kıyamete kadar dünya, O’nun getirmiş olduğu nurlu mesajlarla aydınlanacaktır.

Peygamberimiz (S.A.V.) çok kısa bir zaman içerisinde, insanları bu ahlâksızlıktan, vahşet bataklığından, zulmet ve cehaletten kurtarmıştır. Putperestliği yok etmiş, zengin ve fakir arasındaki farkı silip süpürmüştür. Ve insanlığın şerefini en zirveye yükseltmiştir. O’nun yetiştirdiği sahabe topluluğu yeryüzünü İslâm ışığı, ilim ve adaletle doldurmuştur.

İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem (A.S.)’dan beri hep beklenen ve gönderilen bütün peygamberlerin müjdelediği Hz. Muhammed (S.A.V.)’in göstermiş olduğu aydınlık yoldan gitmek her Müslüman'ın en temel ahlâki görevidir. Peygamberimiz (S.A.V.) insanlara dünyada ve ahirette mutlu olacakları doğru yolu göstermiştir. Her işte O’na uymak ve gösterdiği yoldan gitmek gerekir. Bu her iman

ehlinin vazifesidir. Allah'tan sonra en çok hürmet edilmesi ve her şeyden daha fazla sevilmesi gereken zat Hz. Muhammed (S.A.V.)'dir.

Peygamberimiz (S.A.V.) kıyamete kadar yaratılacak olan bütün insanların en hayırlısı ve en üstünüdür. Peygamberimiz (S.A.V.)'i tanımadan emirlerine uymadan ve O'nu sevmeden cennete girme ihtimali yoktur. O'na itaat eden Allah'a itaat etmiş olur.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Peygambere itaat eden Allah (C.C.)'a itaat etmiş olur. Kim yüz çevirirse bilsin ki biz seni onlara bekçi göndermedik." Buyrulmuştur.

(Nisa Suresi, 80)

Peygamberimiz (S.A.V.)'in üstün fazileti gösterilmiştir.

Peygamberimiz (S.A.V.) belli bir kavme değil bütün insanlara gönderilmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Ey Muhammed! Seni insanlara peygamber

gönderdik. Şahit olarak Allah yeter"

(Nisa Suresi, 79)

Bütün insanlar Peygamberimiz (S.A.V.)'e uymakla mükelleftirler. O'nun gösterdiği doğru yoldan yürümek imanın gereğidir.

Peygamberimiz (S.A.V.) her yönüyle örnek bir ahlâka sahipti. O'nun bu ahlâkını model alıp yaşamak lazımdır. Peygamberimiz (S.A.V.) bütün âlemlere rahmet olarak gönderilmiş, yeryüzünü aydınlatan bir nurdur. Bu nurdan istifade etmek için O'na mutlaka uymak gerekir.

Peygamberimiz (S.A.V.) ibadetlerini hiç aksatmadan yapardı. Her zaman orta yolu tutardı. İnsanlara değer verir, yardım etmeyi çok severdi. Her zaman akrabalarını ve hastaları ziyaret eder, haksızlığa uğrayanların yanında yer alırdı. Bu ahlâki hareketlere her müminin mutlaka uyması gerekir.

Hz. Muhammed (S.A.V.)'i her şeyden daha fazla sevmek ve O'na salâvat getirmek gerekir. Peygamberimiz (S.A.V.) iman edenlerin dünya

ve ahirette şefaatçisidir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyrulmaktadır:

"Şüphesiz Allah ve melekleri Peygamber'i överler. O'na salât ve selam etmektedirler."

(Ahzap Suresi, 56)

Peygamberimiz (S.A.V.)'in adı anıldığı zaman muhakkak salât ve selam okumak gerekir.

KUR'AN-I KERİM'E KARŞI VAZİFELERİMİZ

İlk vazifemizi Kur'an-ı Kerim'in Allah (C.C.) tarafından gönderilen son ilâhi kitap olduğuna inanmaktır. En son peygamber Hz. Muhammed (S.A.V.) vasıtasıyla bütün insanlara gönderilmiş bir kılavuzdur. Allah (C.C.) tarafından gönderilen bütün ilâhi kitaplara kesin olarak inanmak ve bunlardan şüphe etmemek gerekir. Tahrif edilmemiş ilâhi kitaplara inanmak imanın bir şartıdır.

En son gönderilen Kur'an-ı Kerim her asrın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde indirilmiştir. Ve kıyamete kadar tahrif edilmeden kalacaktır. Çünkü Allah'ın güvencesi altındadır. Kur'an

insanların bir benzerini meydana getirmekten aciz kaldıkları her yönü ile mucize olan eşsiz ilâhi bir kitaptır. Bütün verdiği bilgiler doğru ve gerçek çıkmıştır.

Kur'an-ı Kerim en son ilâhi kitap olduğu için getirdiği hükümlerin geçerliliği de kıyamete kadar devam edecektir. Bütün Müslümanların Allah'ın kelâmı olan Kur'an'a hürmet etmeleri ve ona karşı saygılı olmaları gerekir. Kur'an-ı Kerim'i güzel bir şekilde yavaşça okumak, manasını anlamak ve emirlerine uymak lazımdır.

ÇOCUKLARIN ANNE VE BABALARINA KARŞI VAZİFELERİ

Anne baba çocukların dünyaya gelişine bir sebeptir. Çocuğu büyütüp yetiştiren de anne ve babadır. Çocuğu yetiştirmek ise çok büyük fedakârlık ve sabır gerektirir.

Çocuğun anne ve babasına karşı başlıca vazifeleri şunlardır:

Anne ve babaya iyilikte bulunmak,

Onlara karşı hep yumuşak davranıp incitmemek, sert ve öfkeli olmamak,

Onlara hizmet edip bütün işlerini emirlerini seve seve yerine getirmek,

Kalplerini incitip onlara karşı saygısız davranmamak,

Onları sık sık ziyaret edip asla ihmal etmemek,

Yanlarında bağırarak ve saygısızca konuşmamak,

Her zaman onların dualarını ve rızalarını almaya gayret göstermek,

Çocuğun anne ve babasına karşı yerine getirmesi gereken görevleri hem Kur'an-ı Kerim'de hem de Peygamberimiz (S.A.V.)'in çeşitli hadis-i şeriflerinde bildirmiştir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Rabbin, yalnızca Allah'a ibadet etmenizi ve anne- babanıza iyi davranmanızı kesinlikle emreder. Anne ve babadan biri veya her ikisi eğer senin sağlığında yaşlanırsa, onlara karşı öf

bile deme, onları incitme, onlara sadece güzel söz söyle.

Anne ve babanı esirgeyerek üzerlerine kanat ger ve onlar için; Rabbim küçüklüğümde onlar beni nasıl merhametle yetiştirdilerse, sen de onlara merhamet et şeklinde dua et.” Buyrulmaktadır.

(İsra Suresi, 23-24)

İnsanların anne ve babası ile olan ilişkileri çok önemlidir. Bir evlat onların hayır dualarını almak suretiyle ebedi saadete ulaşabilir. Yine onların beddualarını almak suretiyle dünya ve ahiret hayatını harap edebilir. Onun için anne ve babası hayatta olanların onlara çok iyi bakmaları gerekir. Bu hem dini hem de ahlâki bir görevdir.

Anne ve babaya iyilik etmek Allah’ın emridir ve farzdır. Hatta anne ve babası kâfir bile olsa, onlara hizmet etmek gerekir. Sadece Allah’a isyan konusunda hiç kimseye itaat edilmediği gibi ana babaya da itaat edilmez.

Allah (C.C.) insanın anne ve babasına niçin itaat

etmesi gerektiğini Lokman Suresi'nde şöyle açıklamaktadır:

"Biz insana ana ve babasını vasiyet ettik. Anası onu nice zorluklara katlanarak meşakkatle taşıdı. Çocuğun sütten kesilmesi de iki senedir. Bana, anne ve baban şükret. Sonuçta dönüş banadır dedik. Eğer anan ve baban seni bilmediğin bir konuda bana şirk koşmaya zorlayacak olurlarsa, onlara itaat etme. Bununla beraber dünyada onlarla iyi geçin."

(Lokman Suresi, 14-15)

Peygamberimiz (S.A.V.)'in anne ve baba ile ilgili pek çok hadisleri vardır. Bunlardan birkaç tanesi şöyledir:

Allah'ın en sevdiği amel, vaktinde kılınan namaz ile anaya ve babaya iyilik yapmaktır.

Anaya ve babaya itaat, Allah'a itaattir. Onlara karşı gelmek Allah'a karşı gelmektir.

Cennet, anaların ayakları altındadır.

Anne ve babaya gösterilen iyilik, namaz, sadaka vermekten hac ve umre yapmaktan,

Allah yolundaki cihattan daha üstündür.

Hiçbir evlat, babasının hakkını hiçbir şekilde ödeyemez. Meğerki onu köle olarak bulur, satın alır ve azat ederse.

Anne ve babasına karşı gelenin yapmış olduğu bütün iyiliklerin, Allah (C.C.) katında hiçbir değeri ve önemi yoktur. Onlara karşı gelmek büyük günahlardandır. Öldüklerinde onlara dua etmek ve ruhlarına hayırlı işlerde bulunmak, vasiyetleri varsa onları yerine getirmek, dostlarına hürmet etmek gerekir.

KARI-KOCANIN BİRBİRLERİNE KARŞI VAZİFELERİ

Müslümanlıkta karı ve kocanın karşılıklı olarak birbirlerine karşı görevleri vardır. Ailenin temel unsurunu karı koca ve çocuklar teşkil eder. Karı kocanın birlikte yaşamaları ancak dini nikâh ile mümkündür. İslâm dini nikâhsız yaşamayı asla kabul etmemektedir.

Karı koca her zaman birbirleri ile iyi geçinmelidirler. Ancak o zaman mutlu bir aile

olabilirler.

Allah (C.C.) Kur'an-ı Kerim'de:

"Yakın arkadaşınıza (eşinize) iyilik edin…" buyurmuştur.

(Nisa Suresi, 36)

Eşler arasında karşılıklı sevgi, saygı ve güven olmalıdır. Hayatta karşılaşacakları her türlü sıkıntıyı, hastalığı, felaketi ve maddi olumsuzluğu birlikte göğüslemelidirler. Aile içinde karı ve koca kendi payına düşen görevi yerine getirmekle mükelleftir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Erkekler kadınlar üzerinde hakları olduğu gibi, kadınların da erkekler üzerinde hakları vardır." Buyrulmuştur.

(Bakara Suresi, 228)

Koca eşine karşı her zaman iyi davranmalı, gönlünü hoş tutmalıdır. Eşinden gelecek her türlü eziyete karşı sabırlı olmalıdır.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Onlara iyi geçin." buyrulmuştur.

(Nisa Suresi, 19)

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Müminlerin iman yönünden en mükemmeli ahlâkça en güzel olanlarıdır. Sizin en hayırlınız kadınlara karşı en iyi davrananızdır." Buyurmuştur.

Koca evin bütün ihtiyaçlarını imkânları nispetinde temin etmek ile mükelleftir. Çalışmak suretiyle, helal kazançtan ailesinin geçimini sağlamalıdır. Geçim konusunda cimrilik yapmamalı, israftan da kaçınılmalıdır. Koca eşine dini yönden bilmediği konularda yardımcı olmalıdır. Bilhassa iman ve ibadetle ilgili önemli konuları öğretmelidir. Eğer bu konuda bilgisi yeterli değilse, bir bilenden öğrenip eşine böylece anlatmalıdır.

Allah, Kur'an-ı Kerim'de:

"Ey iman edenler! Kendinizi ve aile halkınızı öyle bir ateşten koruyun ki… "

(Tahrim Suresi, 6)

Bilhassa ehlisünnet âlimlerinin eserlerini okumak suretiyle, doğru bilgi ve inanca sahip olmalıdır.

Kocanın da eşi üzerinde hakları vardır. Kadın kocasına her yönden bağlı olmalıdır. Mutluluğun devamı için kocasını sevmeli ve ona karşı saygılı olmalıdır. Onu aile reisi olarak kabul etmelidir. Namusunu korumalı, çocuklarının terbiyesiyle ilgilenmelidir. Kocasının servetini ve kazancını korumalı, lüzumsuz yerlere dağıtıp israf etmemelidir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Hangi kadın kocası kendisinden razı olduğu halde ölürse, o kadın cennete dâhil olur."

(Tirmizi ve İbni Mace)

Başka bir hadiste:

"Kadın, beş vakit namazını kılar, ramazan orucunu tutar, namusunu korur ve kocasına itaat ederse, kendisine; hangi kapıdan istersen cennete gir denir." buyurmuştur.

ANNE BABANIN ÇOCUKLARINA KARŞI VAZİFELERİ

Peygamberimiz (S.A.V.) çeşitli hadis-i şeriflerinde müminleri evlenip çoğalmaları için teşvik etmiştir. Kıyamet günü Müslümanların çokluğu ile iftihar edeceğini bildirmiştir.

Anne babanın çocuklarının maddi ve manevi her türlü ihtiyaçlarını olanakları nispetinde temin etmeleri lazımdır. Anne ve baba her zaman çocuklarına karşı büyük bir sevgi ve şefkat göstermeleridir. Onların sıhhatlerini korumaları için yakından ilgilenmelidir. Çocuklarını İslâm ahlâkına ve ehlisünnetin görüşüne göre uygun bir şekilde yetiştirmelidir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Her doğan çocuk, yaratılış yani İslâmi fıtrat üzere doğar. Sonra annesi babası onu Yahudileştirir, Hıristiyanlaştırır veya Mecusileştirir." Buyurmuştur.

(Müslim)

Peygamberimiz (S.A.V.)'in belirttiği şekilde her

doğan çocuk İslâm fıtratı üzeri doğar. Bu Allah'ın mutlak adaletinin bir göstergesidir. Daha sonra anne ve babasının inançlarına göre çocuk yetişip büyür. Bu yönüyle her anne baba çocuğunu yetiştirmede Allah'a ve cemiyete karşı sorumludurlar. Bu yüzden mutlaka Allah'ın emirleri doğrultusunda çocuklarını yetiştirmeleri gerekir. Bu durum her anne ve baba için ahlâki bir görevdir. Çünkü anne ve babanın vereceği terbiye ile çocuk yetişecektir. Ve ahlâkı şekillenecektir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Hiçbir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha üstün bir hediye vermiş olamaz." Buyurmuştur.

(Tirmizi)

Anne ve baba erkek ya da kız çocuğu olsun, meydana gelen bu doğuma karşı sevinmelidirler. İnsanların erkek çocuk doğduğu zaman sevinip, kız çocuğu doğduğu zaman üzüldükleri görülmektedir. Kız ve erkek ayrımı maalesef dünyanın her yerinde yapılmaktadır. Kız ya da erkek Allah (C.C.)

tarafından yaratılmaktadır. Bu olay anne ve babanın isteğine bağlı değildir. Tamamen Allah'ın takdiridir. Doğan çocuk Allah (C.C.) tarafından anne ve babaya verilmiş kıymetli bir hediyedir, emanettir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Çocuğun kokusu cennet kokusundandır" buyurmuştur.

Anne ve babanın doğan çocuğa güzel isim vermeleri gerekir. İnsanı rahatsız edecek veya alay konusu olabilecek isimleri vermekten kaçınmak önemlidir.

Anne ve baba çocuklarının iyi bir tahsil yapmaları için gerekli her türlü olanağı imkânları nispetinde mutlaka oluşturmalıdırlar. Şayet çocuklarına eğitim yaptırma olanakları yoksa yaşayacakları zamana göre yapabilecekleri bir meslek sahibi olmalarını sağlamalıdırlar. Ve mutlaka çocuklarını bulundukları zamana göre hazırlamalıdırlar.

Ayrıca çocuklar arasında ayırım yapmamak,

birini diğerinden üstün tutmamak lazımdır. Onları severken hediye verirken veya aralarında miras taksimi yaparken de adil davranmalıdır. Anne ve babanın çocuklarına her konuda davranışları ile örnek olmaları gerekir. En başta dürüst bir şekilde çalışarak helal kazanç sağlamalıdırlar. Çocuklarına haram lokma yedirmemeye çok büyük bir dikkat göstermelidirler. Çocuklar ancak bu şekilde ahlâklı ve faziletli olarak yetişip büyürler.

Hayat devam ettiği sürece istenmeyen bazı olumsuz olaylar meydana gelebilir. Sakat doğum veya ölüm gibi insan acı veren olaylar gerçekleşebilir. Böyle durumlarda anne ve babaya düşen görev, Allah’ın emrine teslimiyet göstermek ve sabretmektir.

AKRABALARA KARŞI VAZİFELERİMİZ

İnsanlar bir toplum içinde yaşamak mecburiyetindedirler. Toplum içinde bulundukları süre içinde de akrabaları ile yakın ilişki içinde olmaları gerekir. Allah (C.C.), akraba ilişkisine çok önem vermektedir. Bu ilişkinin

devam edip bozulmamasını emretmektedir. Anne, babamızı, kardeşlerimizi ve diğer bütün akrabalarımızı takdir-i ilâhi belirliyor. Bu ilişkiyi kesmek, ilâhi kadere karşı gelmek ve beğenmemek anlamına gelmektedir. Miras, para ve her türlü maddi çıkar akraba ilişkisini bozmamalıdır.

Kur'an-ı Kerim'de:

"Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak tutmayın. Anaya, babaya, akrabaya, yetimlere, fakirlere, yakın ve uzak komşulara, arkadaş ve dostlara, misafir, köle ve cariyelere iyilik edin. Allah kendini beğenenleri ve böbürlenenleri sevmez." Buyrulmaktadır.

(Nisa Suresi, 36)

İnsana anne ve babasından sonra en yakın olan kardeşleri gelir. İnsan ömrünün büyük bir kısmı bilhassa çocukluğu kardeşleri ile birlikte geçmektedir. Her zaman küçük kardeşler büyüklerine karşı saygılı olmalıdır. Büyük kardeş de küçükleri her zaman sevip himaye etmelidir. Zengin olan muhtaç durumda

bulunana yardım etmelidir. Böyle davranmak herkes için ahlâki bir görevdir.

Peygamberimiz (S.A.V.)'e öncelikle kimlere iyilik edilmesi gerektiği hususu sorulduğunda, şu şekilde cevap vermiştir:

"Annene, babana, kız kardeşlerine, erkek kardeşlerine, bundan sonra gelen yakınlarına, sende hakkı bulunan ziyareti şart olan kimselere…"

(Sünen-i Ebu Davud)

Başka bir hadiste Peygamberimiz (S.A.V.):

"Fakirlere verilen sadaka bir, fakir akrabaya verilen sadaka ise iki kat sayılır."

(Tirmizi)

Ayrıca amca, dayı, teyze, hala ve diğer akrabalarla ilişkileri de devam ettirmek gerekir. Aile bağlarını kuvvetlendirmek her insan için ahlâki bir görevdir. Akrabaları ziyarete gelmeseler bile kendisinin onları ziyaret etmesi gerekir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Akrabalık bağını gözetene karşılık veren kişi, gerçek manada akrabalık bağını gözetmiş sayılmaz. Akrabalık bağını gözetmenin asıl manası, seninle ilişkisini kesenle bağlarını devam ettirmendir." Buyurmuştur.

(Buhari)

Bu hadis-i şerifte açıkça ilişkiyi koparıp bağlarını kesen akrabayı ziyaret etmek gerektiği bildirilmiştir. Böyle durumda olan akrabayı ziyaret ederken ona hediye götürmek veya muhtaçsa sadaka vermek de gerekir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Sadakanın en faziletlisi, senden yüz çeviren akrabaya verilen sadakadır."

(Ahmed)

Başka bir hadis-i şerifte Peygamberimiz (S.A.V.):

"Yakınları ile ilgisini kesen kimse, cennete giremez" buyurmuştur.

Yakınlarla kesinlikle ilişkiyi kesmemek lazımdır. Akrabalarla ilişkiyi kesen Allah'ın rahmetinden

uzak kalır ve günaha girmiş olur.

KOMŞULARIMIZA KARŞI VAZİFELERİMİZ

Ailemizden ve akrabalarımızdan sonra bize en yakın olanlar komşularımızdır. Her gün karşı karşıya geldiğimiz ve gördüğümüz şahıslardır. Onları hiçbir zaman söz ve davranışlarımızla incitip rahatsız etmemeliyiz. Komşuya eziyet verip, rahatsız etmeyi dinimiz yasaklamıştır. Komşulara iyilikte bulunmayı ise emretmiştir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Cebrail durmadan komşu hakkında bana tavsiye de bulundu. Hatta zannettim ki Allah'ın emriyle Cebrail, komşuyu komşuya varis ilan edecektir."

(Müslim, Buhari)

Başka bir hadiste:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden komşusuna iyilik etsin." Buyurmuştur.

(Buhari)

Komşulara iyilik yapmanın ne kadar önemli

olduğu açıkça bildirilmiştir.

Komşunun ihtiyaçları varsa, imkânı nispetinde yardımcı olmak gerekir. Şayet komşusu çok fakir ve yemekleri yoksa mutlaka yiyeceklerini hiç beklemeden temin etmek gerekir. Bu her insan için hem dini hem de ahlâki bir görevdir. Komşusu aç iken, kendisinin evinde oturup çeşitli yemekler yemesi asla caiz değildir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

"Komşusu aç iken karnını doyuran kişi mümin değildir." buyurmaktadır.

(Buhari)

Komşu hakları ile ilgili Peygamberimiz (S.A.V.)'in çok tavsiyeleri vardır. Bir kısım komşu haklarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- Gördüğümüz zaman selâm vermek, davet ettiği zaman davetine icabet etmek.
- Hastalandığı zaman ziyaretine gitmek.
- Cenazesi olursa katılmak.

- Üzüntülerini paylaşmak, imkân varsa yardımda bulunmak.
- Sevinç günlerinde tebrik etmek ve onunla sevincini paylaşmak.
- Borç isterse vermek, imkânı nispetinde her konuda yardımcı olmak, hediyeleşmek.
- Evde bulunmadığı zaman malını ve ırzını korumak.
- Kusurları ve ayıpları varsa onları örtmek.
- Rahatsız edici hiçbir davranışta bulunmamak.
- İyi ilişkilerde bulunmak.

SABIR

Kur'an-ı Kerim'in yetmişten fazla ayeti sabırdan bahsetmektedir. Sabır gösteren müminler ayetlerde açıkça methedilmiştir. İnsan yaşadığı sürece hayatta çeşitli sıkıntı ve problemlerle karşı karşıya gelmektedir. Bu gibi sıkıntı ve problemlerden kurtulabilmenin en baş çaresi güzel bir sabır göstermektir. Dünya ve ahretimiz ancak göstereceğimiz sabır sayesinde kurtulabilir.

Yeryüzünde sürekli olarak Allah (C.C.) tarafından imtihan edilmekteyiz. Bu yüzden her şey bizim isteğimiz doğrultusunda gelişmeyebilir. Bazen insana fakirlik, hastalık ve ölüm gibi çeşitli sıkıntılar gelebilir. Bu acılar ancak gösterilebilecek güzel bir sabırla göğüslenebilir. Böyle zor durumlarda asla isyan etmemek gerekir. İsyan, dünya ve ahiret

mutluluğunun bir anda yok olmasına sebep olabilir. Musibet anında gönül huzuru ile rahat bir şekilde ibadet etmek gerçekten çok zordur. Bu durumlarda gösterilecek sabırla hem dünya hem ahiret de üstün dereceler kazanılabilir.

Kur'an-ı Kerim'de:

"And olsun ki sizi biraz korku, açlık, mallardan, candan ve ürünlerden eksiltme yoluyla imtihan edeceğiz. Bütün bunlara sabredenleri müjdele. Onlar bir felaketle karşılaştıklarında Biz Allah içiniz, yine O'na döneceğiz derler." buyrulmaktadır.

(Bakara Suresi, 155-156)

Ayette musibetlere sabredenler böylece övülmektedir.

Yine Kur'an-ı Kerim'de:

"Ey iman edenler! Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Çünkü Allah şüphesiz sabredenlerle beraberdir." buyrulmuştur.

(Bakara Suresi, 153)

İnsan sosyal hayatta karşılaştığı felaketlere

sabır ederse, Allah (C.C.) onunla beraber olur.”

Peygamberimiz (S.A.V.):

“Sabırdan daha hayırlı ve geniş bir nimet hiç kimseye verilmemiştir.” buyurmuştur.

(Tirmizi)

Sabır ilk toslama anındadır ve çok güzel bir huydur. Allah’ın emirlerini müminler sabırla yerine getirebilirler. Bütün kötü huylar rezaletler ve isyanlarda insanın sabırsızlığı sonucu meydana gelir.

Peygamberimiz (S.A.V.):

“Sabır ve sebat sahipleri her halde muzafferdir; hiçbir zaman onlar zaferi kaybetmezler.” buyurmuştur.

Sabır edenler dünya ve ahiret mutluluğunu mutlaka kazanırlar.

KAYNAKLAR

Kur'an-ı Kerim Tefsiri ----- İbn-i Kesir

Kütüb-ü Sitte ----- Prof. Dr. İbrahim Canan

İlmihal ----- Diyanet İşleri Başkanlığı

İslâm Dini Esasları ----- İlahiyat Ön Lisans Programı

Büyük Şafii İlmihali ----- Halil Gönenç

İhyâ-i Ulumiddin ----- İmam Gazali

Temel Dini Bilgiler -----Seyfettin Yazıcı

İlmihal Bilgileri ----- Şemseddin Bektaşoğlu

İslâm İlmihali -----Mehmet Dikmen

İslâm Dini ----- A.Hamdi Akseki

Namaz Hocası ----- Mustafa Necati Bursalı

Temel Dini Bilgiler ----- A.Merve Güler, Hilal Atıcı, Nuri Atıcı

Namaz Hocası İlmihal ----- Mevlüt Karaca

İslâm'da İbadet İlmihali ----- Ali Özbek

Tam Namaz Hocası ----- Fikri Yavuz

Namaz Kitabı ----- Hasan Yavaş

İÇİNDEKİLER